Публикуван на: 25-10-2005

България, поради своето геополитическо положение в Югоизточна Европа, е свързващо звено между Европейския съюз (ЕС) и Балканите, както и страните от черноморския регион. След падането на Берлинската стена и установяването на демократичен режим, България установи дипломатически отношения с Европейския съюз през 1989 г. През 1990 г. тя подписа споразумение за търговия и сътрудничество с ЕС, а през 1993 г. изключително важното споразумение за асоцииране, наречено "Европейско споразумение", в което вече бе посочена целта на България да стане член на ЕС. Това споразумение, създаващо свободна зона за търговия между България и държавите-членки, бе вече част от стратегията на ЕС за подготовка на България за присъединяване, което включваше също съществена финансова и техническа помощ.

През 1993 г. в Копенхаген държавите-членки взеха решение, че асоциираните страни от Централна и Източна Европа, които желаят да станат членки на Европейския съюз, биха могли да го направят, след като отговорят на икономическите и политически условия. През 1995 г. това доведе до подаването на молба за членство от страна на България. Преговорите за присъединяване започнаха през м. февруари 2000 г. заедно с Румъния и с редица други страни, които се присъединиха към Съюза през 2004 г. Поради тази причина, България е част от петото разширяване, което започна успешно с присъединяването на 10-те нови страни през м. май 2004 г. Процесът на присъединяване на България допринася за утвърждаването на демокрацията, стабилността и икономическото развитие в Европа. Това е в съответствие с основните цели на европейския проект - Европа да се превърне в пространство на свобода и просперитет и да се преодолеят разделенията от миналото.

Преговорите за присъединяване приключиха през м. декември 2004 г. с цел приемането на България като държава-членка през м. януари 2007 г. Договорът за присъединяване бе подписан от 25-те държави-членки, България и Румъния през м. април 2005 г. В момента се осъществява процесът по ратифициране на договора от държавите-членки. От страна на България той вече е ратифициран.

Комисията, в качеството си на пазителка на Договорите, към настоящия момент извършва оценка на готовността на България за присъединяване с цел да се увери, че страната може да посрещне всички задължения и изисквания на пълноправна държава-членка след присъединяването, което е в интерес и на настоящите държави-членки, и на България. Настоящият цялостен мониторингов доклад представя резултатите от оценките на Комисията по отношение на готовността на България за присъединяване. Той обхваща политическите и икономическите реформи, предприети от

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

България за покриване на изискванията на ЕС, както и прилагането от нейна страна на правния ред на ЕС, който следва да бъде спазван от всяка една държава-членка и който е т. нар acquis communautaire. Докладът прави оценка на положението към края на м. септември 2005 г. Констатациите в настоящия доклад могат да бъдат обобщени, както следва: по отношение на политическите изисквания за членство, България е покрила изискванията. Като цяло, тя постигна задоволително ниво на съответствие с изискванията на ЕС. Въпреки напредъка, продължават да съществуват някои пропуски. Засилени усилия са необходими за подобряване на функционирането на съдебната система, особено по отношение на досъдебната фаза и наказателните процедури, разрешаване на проблема със забавянето на делата в съдилищата и ефикасна борба с организираната престъпност и корупцията. По отношение на правата на човека и защитата на малцинствата са необходими допълнителни усилия, особено по отношение на интегрирането на ромското малцинство.

Във връзка с икономическите изисквания за членство, България продължава да има функционираща пазарна икономика. Продължаването на настоящия ход на реформите, следва да позволи на България да се справи с конкурентния натиск и пазарните сили в Съюза. България поддържа висока степен на макроикономическа стабилност със силен икономически растеж, относително ниска инфлация и намаляваща безработица. Въпреки това, особено по отношение на бизнес средата, са необходими по-нататъшни допълнителни подобрения.

България извърши значителен напредък по отношение на привеждането в съответствие на своето законодателство. България следва да е готова да поеме задълженията, произтичащи от членство към предвидената дата за присъединяване, при положение, че увеличи усилията си за тази цел в някои области и че насочи усилия за цялостно повишаване на административния й капацитет. Докладът установява три степени на готовност за присъединяване:

• Първо, области, в които България е готова или в които подготовката е в процес и следва да бъдат разрешени с присъединяването при положение, че се поддържа настоящият ход на подготовката. Те включват, например, политика на конкуренция, свободно движение на капитали и плащания и култура и аудиовизуална политика.

• Второ, области, в които са необходими повишени усилия. Тук българските власти са насърчени да насочат по-добре усилията си за реформа с цел хармонизиране с изискванията на ЕС в оставащия период преди присъединяването. Това обхваща например необходимостта от насърчаване на социалната интеграция или осигуряването на цялостно спазване на стандартите на ЕС в областта на въздушния и морски транспорт и по отношение на индустриалното замърсяване.

• И накрая, някои области, будещи сериозни безпокойства, изискващи незабавно действие от страна на България, за да може тя да се възползва от предимствата на присъединяването към ЕС, но също така и с цел да се запази баланса в Съюза. Тези области включват капацитета за усвояване на европейски фондове, определени за български бенефициенти, необходимостта от осигуряване на високо ниво на безопасност на храните и ефикасен и активен метод за борба с корупцията и организираната престъпност. Българските власти горещо се приканват да не пестят усилия за справяне със съществуващите пропуски без забавяне.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Заключенията на Доклада могат да бъдат намерени в подточки Б.3, В.3 и Д.3.

Комисията оказва финансова помощ на България в нейната подготовка за присъединяване и ще обърне внимание на мерките за справяне с пропуските, посочени в Доклада. Общият обем на предприсъединителната помощ, определена за България, е голям – приблизително 545 000 000 евро през 2006 г. Те ще бъдат използвани по предприсъединителните програми.

Договорът за присъединяване предвижда присъединяването на България да бъде на 1 януари 2007 г. Той включва и някои разпоредби, според които Съюзът може да предприеме действия за предотвратяване на сериозни нарушения на функционирането на вътрешния пазар или за справяне с някои пропуски в областта на сътрудничеството по граждански и наказателни дела, допуснати от България. Съществуват и други предпазни клаузи в правния ред на ЕС. Ако е налице явен признак, че степента на подготовка за приемане и въвеждане на правния ред в България представлява сериозен риск и България е очевидно неподготвена да отговори на изискванията за членство в редица важни области, тогава присъединяването й може да бъде отложено с една година.

Комисията ще продължи да наблюдава подготовката на България и да насърчава страната в хода на реформите й в периода до присъединяването й с цел да осигури плавно интегриране в ЕС.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Преговорите за присъединяване на България приключиха успешно на 14 декември 2004 г. След благоприятното становище на Комисията, одобрението на Европейския парламент и решението на Съвета относно приемането на България, на 25 април 2005 г. бе подписан Договор за присъединяване. Процесът по ратификация от всичките 25 държави-членки в момента е в ход. България ратифицира Договора през м. май 2005 г. Договорът предвижда присъединяване от 1 януари 2007 г.

През 2004 г. в Стратегическия документ относно напредъка в процеса по разширяване, Комисията изрази становището, че ще продължи да наблюдава отблизо подготовката на България за членство. Това наблюдение, което бе засилено след приключването на преговорите, ще продължи до присъединяването.

През м. декември 2004 г. Европейският съвет заключи по отношение на България, че Европейският съюз ще продължи да наблюдава отблизо подготовката ѝ и постиженията ѝ, включително ефективното прилагане на поетите задължения във всички области на acquis, и особено в областта на правосъдие и вътрешни работи. За тази цел Комисията ще продължи да изготвя годишни доклади за напредъка на България в процеса на присъединяване, заедно с препоръки, ако това е необходимо.

Настоящият доклад оценява подготовката на България за членство. Той посочва оставащите пропуски в политиките, законодателството и в неговото прилагане и посочва стъпките, които следва да бъдат предприети. Докладът съдържа три основни части.

• Първата част прави кратко описание на политическото развитие и дава оценка на състоянието на нещата по отношение на политическите въпроси, които бяха посочени като нуждаещи се от допълнително подобряване в Доклада от 2004 г.

• Втората част прави кратко описание на икономическото развитие и дава оценка на икономическите въпроси, които бяха посочени като нуждаещи се от допълнително подобряване в Доклада от 2004 г.

• Третата част съдържа преглед на състоянието, в което се намира България по отношение изпълнението на всички ангажименти и изисквания, произтичащи от преговорите за присъединяване по всяка глава от достиженията на правото на ЕС, едновременно със сроковете за подготовка на законодателство и неговото прилагане.

Настоящият доклад отразява ситуацията към 30 септември 2005 г.

Бяха използвани многобройни източници на информация за съставянето на настоящия доклад. България бе поканена да предостави информация за степента си на подготовка. Докладът също съдържа информация, предоставена от България, в рамките на Споразумението за асоцииране и преговорите по присъединяване, както и по експертните проверки на място, проведени, за да се оцени административния капацитет в специфични области. Разискванията на Съвета, докладите и резолюциите на Европейския парламент са взети предвид при подготовката му. Където е счела за

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

подходящо, Комисията е включила оценки, направени от различни международни организации, международни финансови институции и неправителствени организации.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Докладът от 2004 г. потвърди заключенията от предишните доклади, че България е изпълнила политическите критерии. Въпреки това обаче, следните области бяха идентифицирани в заключенията на доклада от 2004 г. за по-нататъшни подобрения: реформата на държавната администрация (всички аспекти, но особено местната и регионална администрация); реформата на съдебната система (всички аспекти, включително полицията и мерките за борба с организираната престъпност); антикорупционните мерки; трафик на хора; свобода на изразяване/независимост на медиите; лошо отношение при задържане и условията на затворите; системата за грижи за детето и грижа за психичното здраве; защита на малцинствата и интеграция на ромското малцинство.

Основната цел на тази глава е да оцени състоянието на въпросите, идентифицирани миналата година като нуждаещи се от по-нататъшни подобрения.

1. Политическо развитие

През юни 2005 г. в България се проведоха общи избори. Официалният процент на участие беше 55,76%. Водената от БСП Коалиция за България (социалисти) се оказа най-голямата политическа сила, като спечели 30,95% от гласовете. Национално движение Симеон II (НДСВ) беше на второ място с 19,88%, пред Движението за права и свободи (ДПС) с 12,81%. След това е коалиция "Атака" с 8,14%, Обединените демократични сили (ОДС) – с 7,68%, Демократи за силна България (ДСБ) – с 6,44% и Българският народен съюз (БНС) – с 5,19%.

През юли 2005 г. Народното събрание прие декларация за приоритетите в работата на Парламента. Тези приоритети включват приемане на законодателството, свързано с европейската интеграция, бързо изпълнение на съдебната реформа, установяване на рамка за стимулиране на икономическото развитие и инвестициите, достъп до качествено здравеопазване и образование и напълно-изградената интеграция на различни социални и етнически групи.

Почти два месеца след общите избори през юни, Коалиция за България, като най-силна група в българския парламент, Национално движение Симеон II и Движението да права и свободи, подписаха коалиционно споразумение за сформирането на правителство през август 2005 г. Новото правителство се ръководи от Сергей Станишев, министър-председател, разпределението на 17-те министерски кресла между трите партии – БСП/ НДСВ/ ДПС е: 8/5/3, с един министър необвързан с партия. Правителството проведе първата си сесия през август 2005 г.

България постигна приемлива степен на привеждане в съответствие на законодателството си с достиженията на правото на ЕС по отношение на транспонирането на директиви, но въпреки че бяха направени усилия да се сведе до минимум прекъсването на законодателния процес поради изборите, приемането на някои ключови части от законодателството беше прекратено от периода на изборите и процесът на изпълнение на реформи беше малко забавен.

2. Прилагане на препоръките за подобрение

Държавна администрация

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Въпреки, че реформата в държавната администрация остана приоритет на правителството през отчетния период, България направи ограничен напредък по отношение на съответните законодателни разработки.

Структурите, отговорни за подготовката и изпълнението на реформата в държавната администрация са трудни за оценка, тъй като съществени промени все още се планират, включително установяване на пълноправно Министерство на държавната администрация.

Предвиденото изменение на Закона за администрацията все още не е приет. Следователно, разпределението на отговорности между политическите и административни нива на администрацията все още се нуждае от изясняване, позицията на главните секретари в администрацията да се регулира, ефективен вътрешен контрол относно неговата работа за се установи и всички агенции да се обединят под контрола на съответните ресорни министерства.

Проектът на Административно-процесуалния кодекс все още не е приет. Предвидено е той да установи правното производство за изпълнение на административните закони и разрешаване на спорове за по-добро регулиране на правата на гражданите и повишаване на административния и съдебен контрол върху всички административни актове. Междувременно, на-основните процедурни принципи за контрол над държавната администрация са определени разпокъсано, чрез три други части на законодателството, както и Закона за администрацията. Принципи и процедури, като административно и съдебно преразглеждане на административни актове чрез обжалване и налагане на административни наказания в резултат от нарушение на административния закон са включени в тези части от законодателството. Тяхното интерпретиране и изпълнение, обаче, често се ръководи от процедурен правилник на всеки административен орган, като по този начин се създават условия, които остават място за липса на ефективност.

България се нуждае да даде приоритет на запълване на празнини в съществуващото законодателство, за да осигури създаване на законодателна рамка, гарантираща принципите на законност, отчетност, надеждност и предсказуемост в работата на държавната администрация. Изискват се особени усилия по отношение на условия, които да направят държавната служба по-устойчива към корупция, включително и превантивни мерки.

Откритостта и прозрачността на държавната служба, особено по отношение на достъпа до публична информация са обхванати от Закона за достъп до обществената информация, изменен през 2003 г.Въпреки, че съществува повишаване на броя на решения, издадени от българската администрация въз основа на този закон, и неговото приемане се е увеличил, влиянието на закона остава ограничен.

Първият национален омбудсман и заместник-омбудсман накрая бяха избрани през април 2005 г., въз основа на законодателство, което съществува от януари 2004 г и което предвиди избиране на омбудсман до март 2004 г. Вътрешния правилник за организацията и дейността на омбудсмана влезе в сила през юни 2005 г. Институцията омбудсман все още не е организирана напълно. Редица местни омбудсмани съществуват от началото на 2004 г. Те са настанени в общините и са избрани от общинските съвети.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

По отношение на децентрализацията, Съветът за модернизиране одобри Стратегия за децентрализиране през май 2005 г., обхващаща децентрализация на властите и фискална децентрализация. Въз основа на стратегията, ще се разработят планове за действие. Въпреки това, обаче, децентрализацията като такава все още не е напреднала далеч в действителност. Опити за административна и данъчната децентрализация на общинско ниво са в застой и постепенно води до разпределение на отговорностите и задачите на Номенклатурните и статистически териториални звена (НСТЗ) II ниво, където административните структури понастоящем се засилват.

Под ръководството на министерството на финансите, програмно бюджетиране се въвежда в министерствата в България. Понастоящем 11 министерства участват в пилотната схема. Очаква се Министерство на околната среда и водите да бъде първото министерство, което да представи напълно програмиран бюджет в парламента.

Законовата база на статута на държавните служители и други служители в държавната администрация беше въведена чрез изменения на Закона за държавния служител. Въпреки това, обаче, отсъствието на централен орган, отговорен за изпълнението на различни аспекти от законодателството за държавния служител, предвидената пълна оценка за въвеждането и изпълнението след първата година на влизане в сила не може да бъде направена.

Обучението се развива добре и представлява стимул за държавните служители. Съгласно Закона за държавния служител, 0,8% от бюджета за заплатите на държавните служители следва да са налични с цел обучение. Главен орган за обучение е Институтът по публична администрация и европейска интеграция, към Министерски съвет, който организира курсове на новоназначени служители, за висши ръководни кадри, както и относно по-специфични предмети като "обществените поръчки". Други органи за обучение включват Школата по публични финанси (Министерство на финансите), Училището за магистрати (Министерство на правосъдието) и Дипломатическата школа (Министерство на външните работи). През 2004 г., 20 683 служители от централната администрация и 1 961 служители от администрациите на местното управление преминаха през задължително обучение.

През април 2005 г. Съветът за модернизация на държавната администрация, междуведомствена комисия, прие Бялата книга за модернизиране на администрацията, и изготви допълнителни предложения за подобряване на предоставянето на услуги, по-добро разработване на политики, обществени услуги, бюджетен контрол и отчетност, като се следват най-добрите европейски практики. Ако се изпълни напълно, Бялата книга може да е положително средство в модернизацията на държавната администрация.

Съдебна системата

От четири години се изпълнява стратегия на реформа. Правната рамка премина през съществени промени, включително във връзка с установяване на система за пробация, защита на свидетелите, екстрадиция, международно частно право, изпълнение на решения по граждански дела, правна помощ, изпълнение на наказания и алтернативно разрешаване на спорове (медиация). Тези нови разпоредби изискват бързо и точно изпълнение. Тъй като е съществено важно въвеждащото

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

законодателство да бъде прието бързо, персоналът да бъде обучен да го въведе без допълнително забавяне и да бъдат налични достатъчно бюджетни разпоредби. Очакваното законодателство не е прието по отношение на гражданските процедури. Като цяло, остава значителен обхват за подобряване на техническото качество на проектозаконите в областта на правосъдието с оглед осигуряване на по-гладко изпълнение. Също така се препоръчва, механизми за мониторинг да бъдат създадени за да се проследи влиянието, което поражда един нов закон.

За разлика от законодателното развитие, структурата на съдебната система не се е променила. Досега, влияние на реформата върху ефикасността на съдебната система остава ограничено, по специално доколкото проблемът с натрупаните дела нараства, особени усилия все още са необходими, по-специално за подобряване на досъдебната фаза.

Във връзка с реформата на досъдебната фаза беше извършен законодателен напредък. Въпреки това обаче, на практика, напредъкът в борбата с организираната престъпност остана много ограничен.През декември 2004 г. Министерски съвет прие Национална концепция за реформа в наказателното правосъдие, въз основа на която новият Наказателно- процесуален кодекс беше разработен. През април 2005 г.някои изменения на предишния Наказателно- процесуален кодекс влязоха в сила, които допълнително ограничиха възможностите за трансформиране на полицейските разследвания в предварителни производства, извършвани от следователите. Измененията също така предвидиха по-ясно разграничаване между компетенциите на участниците, включени в досъдебната фаза, така че ролята на следователите е намалена и прехвърлена на дознателите. Досега обаче, влиянието от измененията от април 2005 г. остана ограничено, въпреки тясното сътрудничество между полицейските органи, тези на следствието и на прокуратурата, чрез въвеждане на принципа "работа в екип" на местни и регионални нива, което може да се наблюдава в редица места след Съвместната декларация от декември 2004 г. относно сътрудничество при реформиране на наказателното правосъдие, подписана от министъра на правосъдието, главния прокурор и началника на следствената служба.

През октомври 2005 г. нов Наказателно- процесуален кодекс беше приет с цел да се приключи със сложната многопластова структура на разследване и да се опростят дългите и формалистични процеси. Остава, обаче да се види до каква степен новият кодекс поправя тези недостатъци. Тази реформа трябва да бъде придружена с повишаване на ефективността и отчетността на съдебната система. Също така, съществува необходимост от преразглеждане на други законови актове, включително Закона за съдебната система, Закона за адвокатурата, или Закона за Министерство на вътрешните работи, с оглед на значително повишаване на ефикасността на българската наказателна правна система и създаване на необходимия капацитет за противодействие на организираната престъпност и корупцията. И накрая, но не на последно място, не бяха предприети стъпки през отчетния период за модернизиране на прокурорската служба, въпреки че остава необходимостта тя да стане по-прозрачна и отчетна.

От страна на административния капацитет, Висшият съдебен съвет (ВСС) понастоящем се ползва от повишена административна подкрепа и наброява 61 служители. Два нови отдела бяха създадени през 2005 г. и ВСС получи повече служебни помещения. ВСС също така продължи да назначава, повишава, прехвърля и уволнява магистрати. През 2004 г. ВСС организира конкурс за назначаване

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

на младши магистрати, като резултат бяха назначени 43 младши съдии, 43 младши прокурори и 57 младши следователи. Въпреки това, обаче, от април 2004 г., Съветът е назначил около 30 съдии и прокурори без конкурс, въз основа на извънредна процедура в Закона за съдебната власт, което създаде за възможност за назначаване без конкурси, с риск обективните критерии да не са били приложени. За да се подобри това, беше взето решение през април 2005 г., което ограничава тази практика до случаи, когато не е намерен кандидат след публикуване на вакантни позиции и когато се издава подробно мотивирано становище за качествата на кандидата от председателя на съответния съдебен орган. Независимо от това, броят назначения, извършени без провеждане на пълен конкурс по тази извънредна процедура не спадна. Според официалните данни, не съществува голям проблем с недостатъчен щат в българската съдебна система. 1755 места от 1800 места за съдии са попълнени и 1068 от 1109 места за следователи са заети.Само при прокурорите има около 10% незаети места (1224 места , от които 1103 са заети), които с оглед на по-важната роля на прокурорите в наказателния процес би следвало да се попълнят възможно най-бързо. Приемането на Правилник за оценка на магистрати с оглед на повишение или понижение се забавя. ВСС също така продължи да упражнява своята роля при създаване на бюджета. Той представи проектобюджета на съдебната система в Министерски съвет и контролира неговото изпълнение. Бюджетът на съдебната система през 2005 г. е 115 милиона евро, което е увеличение с 12%, в сравнение с 2004 г. и представлява 2,19% от държавния бюджет.

Всички правни професии понастоящем имат етични кодекси. Въпреки това, обаче, малко са доказателствата за изпълнение на тези етични кодекси, включително от ВСС, що се отнася до етичните кодекси на трите категории магистрати. България следва да засили борбата срещу корупцията в съдебната система чрез преразглеждане на процедурата за снемане на имунитет, тъй като сега той прекалено защитава магистрати, обвинени в незаконно поведение. Това значително би засилило отчетността на съдебната система и би повишило доверието у гражданите.

Относно функционирането на системата на съдилищата, България предвижда да насърчи специализацията в съдебната система, и по-специално тази, отнасяща се до административното и търговско право. Въпреки това, досега няма окончателно решение, взето относно създаване нито на търговски отделения, нито на административни съдилища. Допълнителна специализация е необходима в голяма степен, но ще бъде успешна само ако необходимото обучение също така е осигурено от Националния институт на правосъдието. С оглед на по-добро управление на обема на работа в съдилищата и намаляване понякога на значителни закъснения при решаване на делата, временен правилник се създаде относно оценяване на изпълнението на работата на съдиите, прокурорите и следователите, който включва качествени и количествени критерии за оценка на техните дейности и работа, в съответствие с новите разпоредби на Закона за съдебната система.

Във връзка с оборудването и инфраструктурата, Българската стратегия за ИТ в съдебната система беше изпълнена, като резултат от което, заедно с другите неща, които бяха изпълнени, се разработи софтуер за мониторинг на дела по несъстоятелност, който беше инсталиран в Министерството на правосъдието, както и във всички съдилища през юни 2005 г.Въпреки това, обаче съществува системно забавяне по отношение на въвеждане на различни други типове оборудване за ИТ, като националния имотен регистър, Интегрираната система за събиране на данни и статистика и Интегрираната информационна система за борба с престъпността. Тези закъснения

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

имат отрицателни последствия за качеството на управлението на съдебната система, тъй като България се нуждае от надежден статистически капацитет, който да позволи използването на статистиката като средство за управление и разработване на политики. Също така, Интегрираната система за управление на съдебните дела, която би следвало да позволи случайно разпределение на делата до края на 2004 г., не функционира. Дори и ако софтуера не е още наличен, съществува спешна необходимост да се приемат обективни и ясни правила за ръчно разпределение на делата, тъй като това остава област, която позволява неоправдано влияние върху работата на магистратите.

По отношение на обучението, Националният институт на правосъдието продължи да изпълнява програми за обучение в тясно сътрудничество с чуждестранни донори и партньори и започнаха начални курсове за обучение за млади магистрати през пролетта на 2005 г. Също така, за първи път бяха организирани курсове за съдебни служители. Докато административният капацитет и инфраструктура на института постепенно се подобрява, неговият бюджет остава много ограничен. Финансово, институтът продължава да разчита изцяло на чуждестранна помощ. Неговият бюджет за 2005 г. е близо 0,65 милиона евро. Съвременна учебна програма за последващо обучение на магистрати все още следва да се създаде, тъй като последващо обучение се организира ad hoc. Остава необходимостта от различни видове обучение за правни професии, извън магистратурата и по-специално за адвокати.

Антикорупционни мерки

Проучванията и оценките, извършени от национални и международни организации потвърждават, че широко разпространената корупция продължава да е причина за безпокойство и засяга много сфери на обществото. Наблюдава се тенденция на позитивен спад по отношение на административната корупция, но цялостното отразяване на изпълнението в областта на корупцията остава много слабо. Основният проблем са слабите резултати от разследването и преследването на случаи на корупция. Няма докладвани случаи на завършени наказателни производства по дела за корупция на високо ниво или за политическа корупция, много малко от тези случаи засягат членове на съдебната власт.

Налице са няколко значителни правни усъвършенствания в тази област за докладвания период. Почти всички правни инструменти, които се изискват от достиженията на правото на ЕС (aquis) са приети. Новият Закон за политическите партии, приет през м.март 2005 г., урежда редица антикорупционни мерки за гарантиране на прозрачността и отчетността при финансирането на политическите партии, включително пълна забрана на анонимни дарения, както и по-добри механизми за наблюдение на дейностите на политическите партии. През м.септември 2005 г. бе приет Закон за изменение на Закона за административните нарушения и наказания, който урежда отговорността на юридическите лица.

България продължава да прилага Актуализираната програма за изпълнение на Националната стратегия за противодействие на корупцията за 2004-2005 г., чрез Комисията за координация на борбата с корупцията. Административният капацитет на тази комисия остава ограничен. Комисията съсредоточава вниманието си най-вече върху превантивни и образователни мерки, такива като

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

разработване на специални програми за обучение по антикорупционни практики в Института за публична администрация и европейска интеграция, в различни висши училища, както и въвеждането на различни програми за превенция в различните министерства и агенции, като се отчита спецификата на тяхната дейност.

През февруари 2005 г. Министерският съвет прие изменение, с което се допълва Националната стратегия за противодействие на корупцията от м. октомври 2001 г., в което се предвиждат мерки за превенция на корупцията на високо ниво. Изменението има за цел най-вече предприемането на мерки за предотвратяване на корупцията в администрацията на изпълнителната власт на равнище политически кабинети и обуздаване на корупцията в други чувствителни сфери, като възлагането на обществени поръчки. Въпреки това сроковете, определени в Националната стратегия за противодействие на корупцията, до голяма степен не бяха спазени и вследствие на това нейното влияние остана много ограничено. Продължава прилагането на Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни длъжности, в който се съдържат разпоредби за създаването на публичен регистър за деклариране на имущество, доходи и разходи на лицата, които заемат висши държавни длъжности в Република България. Необходимо е България да продължи енергично борбата с корупцията на високо ниво. Настоящата антикорупционна политика на България ще спечели много от въвеждането на независим одит. Резултатите от един такъв одит могат да допринесат за ефективността на новата стратегия и да фокусират вниманието върху по-точното насочване на усилията за решаване на оставащите проблеми.

България продължи да осъществява редица административни мерки с цел засилване на борбата срещу корупцията. Бяха създадени необходимите структури в рамките на правоприлагащите агенции и съдебната система, но резултатите от тях се различават значително. Общата организация и вътрешноведомственият контрол при предотвратяването и откриването на случаи на корупция в Министерството на вътрешните работи бе допълнително подобрена чрез усъвършенстване на механизма за получаване, проверка и предприемане на действия по информация относно случаи на корупция сред служители на Министерството на вътрешните работи. Редовно се провеждат тестове за лоялност на служителите. В учебната програма на Полицейската академия за академичната 2004-2005 година са включени теми, свързани с предотвратяването на вътрешната корупция. През периода октомври 2004 – март 2005 38 служители на Министерството на вътрешните работи бяха дисциплинарно уволнени. В сградата на Министерството на правосъдието бяха поставени пощенски кутии с надпис "Антикорупция" с цел да се насърчи съобщаването на подозрителни случаи. В митническата администрация бе създадено звено "Митническо разследване и разузнаване". През първите девет месеца от 2005 г. 32 митнически служители са били субект на дисциплинарни наказания. Въпреки тези мерки обаче, и в сравнение с мерките, предприети в други сектори на публичната администрация, изглежда, че ефектът на практика е слаб. Съществуващите специализирани антикорупционни структури във всички сектори на администрацията и съдебната система следва да бъдат оценявани, където това е необходимо, и приспособявани с оглед подобряване на ефективността. През 2004 г. Прокуратурата е разследвала 6 535 случая, свързани с корупцията, в сравнение с 6 785 случая през 2003 г. (като 2 275 от тях са започнати през 2004 г.)

Някои сектори на публичната администрация остават особено уязвими към корупцията. Такъв е случаят със секторите, свързани с възлагане на обществени поръчки, включително сектор

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

здравеопазване. Вече има няколко изключващи хипотези в новия Закон за обществените поръчки, който влезе в сила през октомври 2004 г. Продължава подаването на жалби за непрозрачни процедури по възлагане на обществени поръчки и предоставяне на концесии.

България продължава да участва в мониторинга на антикорупционните мерки, приета от Работната група на ОИСР по въпросите на подкупването в международните търговски сделки, както и в GRECO (Групата на Държави срещу корупцията на Съвета на Европа).

Трафик на хора

България остава в голяма степен страна на произход и транзит за трафика на хора за целите на сексуалната експлоатация и в по-малка степен – крайна цел на такъв трафик. Предимно жени и момичета са обекти на трафик за целите на сексуалната експлоатация. Трафикът на мъже съществува в по-малък размер, като мъжете обикновено са използвани като работници, полагащи робски труд. През 2005 г. е докладвано за случаи на трафик на новородени деца до държавите-членки на ЕС. Цялостната ситуация не се е подобрила, тъй като българските жени също стават жертви на вътрешен трафик. Те биват търгувани, за да проституират в големи градове, туристически центрове и в зоните на гранични пунктове, където международният трафик е висок. Нещо повече, деца от ромски произход все още преобладават сред жертвите на трафика.

Все още няма ясна информация относно жертвите на трафик и съответния брой на изчезнали хора в България. В България липсва система за регистриране на изчезнали хора и жертви на трафик. Българската полиция регистрира като "жертви" само онези, които желаят да свидетелстват, а те са много малко. В България съществува програма за защита на свидетелите. Мерките за защита на свидетелите не са изпълнявани изцяло в България и жертвите на трафик, които сътрудничат на полицията често са само частично защитени. Съществена в борбата срещу трафика на хора е усъвършенствана програма за защита на свидетелите. За тази цел през м. септември 2005 г. са били приети правила за прилагане на Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство.

Институционалната рамка за борба с трафика на хора бе укрепена със създаването на Националната комисия за борба с трафика на хора, която е координационен и политически орган.

През м. февруари 2005 г. Правителството одобри Национална програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите, която предвижда мерки за прилагането по по-добър начин на действащото законодателство, за повишаване осведомеността на обществото, за оказване на помощ и за възстановяване на жертвите, за насърчаване на международното сътрудничество, както и други допълнителни мерки. През м. януари 2005 г. бе прието ръководство за най-добрите практики за правоприлагащите органи, които трябва да сътрудничат с децата, жертви на сексуална експлоатация. По-нататък, през м.май 2005 г. бе подписан Етичен кодекс за превенция на трафика и сексуалната експлоатация на деца в сферата на туризма, в тясно сътрудничество с туристическата индустрия. Въпреки това, поради недостатъчните правителствени дейности, главно неправителствените организации продължават да играят важна роля в програмите по предотвратяване и оказване на помощ на жертвите на трафик.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Лошо отношение по време на арест и условия в затворите

Продължават да постъпват доклади за лошо третиране от правоприлагащи длъжностни лица, включително излишна употреба на огнестрелно оръжие и сила от страна на полицията. Докладите показват, че лошото отношение на лица в полицейските участъци засяга преобладава спрямо хора от ромски произход. В редица случаи разследванията по жалби за лошо третиране от страна на полицейски служители не са били навременни, задълбочени и безпристрастни.

По отношение на затворите, българските органи постигнаха някои положителни резултати при подобряването на законодателството в областта на наказателно-изпълнителното производство, главно във връзка с прилагането на пробацията като специфична форма на налагане на наказание. В процес на изграждане са централните и териториални пробационни служби. Броят на лицата в местата за задържане нарасна леко. Окуражаващо е, въпреки това, че все повече осъдени лица биват настанявани в открити и полуоткрити затворнически общежития. Това би им предоставило като цяло повече възможности за работа и за реинтегриране в обществото. Въпреки това условията в някои български затвори и места за задържане все още са неудовлетворяващи, главно поради пренаселеността и лошите условия на живот в по-старите корпуси.

Свобода на изразяване

Ситуацията във връзка с свободата на изразяването се подобри. Свободата на изразяване е прогласена в Конституцията и е доразгърната в законодателството чрез конкретни правни разпоредби. Клеветата е наказуема по силата на Наказателния кодекс с глоба (до 5000 евро) и броят на делата, образувани пред съд, значително се увеличи. При по-голямата част от тези дела обаче съдилищата са се произнесли по отношение на клеветата и са тълкували закона по начин, който е в полза на свободата на изразяване на журналистите.

По отношение на аудиовизуалните медии не съществуват формални ограничения по отношение на програмните схеми и както телевизията, така и радиото представят различни новинарски емисии и програми, основаващи се на обществения интерес. Българското законодателство предвижда Съветът за електронни медии да издава програмни лицензии за радио- и телевизионна дейност само в съответствие с дългоочакваната Стратегия за развитие на радио- и телевизионната дейност. При липсата на такава стратегия Съветът не може да започне новите процедури по лицензиране. Върховният административен съд отхвърли някои от решенията на Съвета и тази институция следва да гарантира своя капацитет да взима прозрачни, мотивирани и безпристрастни решения. Тя следва да укрепи своя административен капацитет (виж също глава 20 – Култура и аудиовизуална политика).

Закрила на детето

По отношение правата на детето, правителството показа своята ангажираност чрез различни стратегии, планове за действие (включително и приетата през м. декември 2004 г. Програма за закрила на детето) и въведено законодателство в областта. Все пак, напредъкът е ограничен и спешно трябва да се предприемат мерки по изпълнението на горепосоченото. Отбелязано е

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

известно подобрение при методиката на настаняване на деца в специализирани институции, тъй като голям брой деца са настанени след издаване на съдебни заповеди. Независимо от това, положението на децата в някои държавни заведения остава плачевно. Въпреки че се е подобрила законовата рамка за алтернативни услуги за деца, настанени в специализирани институции, насърчителните действия в тази област са все още на ранен етап. Отбелязан е слаб напредък при настаняването в семейна среда. Остава много ограничен и напредъкът в деинституционализирането, като са отбелязани нива по-ниски от планираните 10% за намаляване общия брой деца, настанени в специализирани институции за периода 2003 – 2005 г.

През есента на 2004 г. Държавната агенция за закрила на детето завърши оценяването на специализираните институции за деца. Въпреки критичната оценка направените заключения са доста меки и не са придружени от стриктни планове за затваряне на институции и паралелно с това систематично развитие на професионално квалифицирани кадри за работа с деца по алтернативни форми на грижа. Цялостна система за мониторинг следва да гарантира, че усилията да се подкрепят обществените грижи за начина на живот на децата са успешни в дългосрочен план. Ресурси, които понастоящем са блокирани в системата на специализираните институции следва да се освободят за предоставяне на обществени услуги от най-голяма полза за децата. Много от децата в специализираните институции не са сираци, но малко бе извършено, за да се подкрепи реинтеграцията обратно в семействата им. Въпреки съществуващото законодателство, което цели да се повиши достъпа за всички деца до общата образователна система,достъпът на деца от специализираните институции до общообразователните училища остава незадоволителен и процентът на деца в специализирани училища е предмет на безпокойство. Освобождаването на финансови и човешки ресурси от системата на специализираните училища ще подпомогне ускоряването на реформите в тази област. С оглед на все още сложната институционална уредба за закрила на детето, компетенциите на Държавната агенция за закрила на детето остават ограничени и координиращата й функция следва да се повиши. Налице е необходимост за увеличаване капацитета на съответните местни структури, по-специално на отделите за закрила на детето. Непоследователната политика по интеграция на малцинствата поражда бъдещи пречки пред стабилното прилагане на правата на детето.

Изглежда, че промените в законодателството и практиките в областта на осиновяванията е имало въздействие върху броя на международните осиновявания. Все пак е рано да се правят констатации дали намаляването на броя на международните осиновявания е дългосрочна тенденция. Оказа се трудно да се получи надеждна статистическа информация по този въпрос. Необходима е по-голяма прозрачност относно осиновяванията и гарантиране първостепенност при зачитане интереса на детето, когато се взема решение за международно осиновяване, както и премахване на всички възможности за неправомерно финансово облагодетелстване. Като се вземе предвид рискът от злоупотреби, следва да се гарантира, че чуждестранни юридически лица не участват в определянето на деца за международно осиновяване.

Система за грижи за хора с физически и психически увреждания

Нов закон за интеграцията на хората с увреждания цели тяхното социалното включване и предвижда преминаване от тесния медицински модел към социален модел на грижа. В този

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

контекст, създаването на Агенция за хората с увреждания е окуражаваща стъпка.

Системата за грижи за хора с психически увреждания все още е със слаба координация между три министерства (Министерство на здравеопазването, Министерство на труда и социалната политика и Министерство на образованието), като са необходими повишени усилия, за да се изработи и приложи последователна политика за хората с психически увреждания. Слабо се увеличи финансовата подкрепа от страна на държавата за социалните домове и бяха взети мерки за подобряване на материалното положение на тези институции. Въпреки това условията на живот в редица социални домове продължават да бъдат изключително тежки с малки подобрения в областта на медицинското обслужване (включително психиатрично) и други лечения и твърде малко зачитане на нуждата от уважение и респект към човешката личност. Все още липсва независимо преразглеждане на решенията за настаняване в специализирани институции и ефективни правни гаранции (например срещу злоупотреба) за засегнатите лица. В редица случаи хора с различни нужди са настанени в една и съща институция. Усилията за развитие на обществени услуги за реинтеграция все още са на много ранен етап (виж също глава 13 Социална политика и заетост). Въпреки че съществува правителствено постановление, което дава право на всички деца да посещават общообразователни училища, сегрегацията на деца с увреждания в специализирани училища продължава да намалява качеството на тяхното образование. През 2005 г. след оценка на домовете за социални грижи, извършена от Агенцията за социално подпомагане, съвместно с Министерство на здравеопазването, бяха съставени препоръки за реформиране на институциите и изработване на индивидуални планове за грижи за хора с психически и физически увреждания.

Новият закон за здравето, който влезе в сила през м. януари 2005 г. изисква настаняването и лечението в психиатричните диспансери по принцип да се извършва след съдебна заповед и да бъде в съответствие с решението на Европейския съд по правата на човека по случая Върбанов срещу България.

Закрила и интеграция на малцинствата

Ефективната и устойчива интеграция на хората от ромски произход остава предмет на голямо безпокойство. Усилията на България да прилага "Рамковата програма за равноправно интегриране на ромите в българското общество" страдат от липса на достатъчно ефективен стратегически подход, координация и финансиране. Тази рамкова програма все още е в своя ранен етап, а свързаните с нея документи и приетите от правителството планове за действие остават в голяма степен на хартия.

Все още не са изпълнени ключови реформи в областта на борбата срещу дискриминацията в образованието, здравната система и по отношение на жилищните условия. Съставен бе дългосрочен план за действие по инициативата "Десетилетие на ромското включване 2005-2015" (започнала в София през м.февруари 2005 г.), който съдържа цели в областите образование, здравеопазване, жилищни условия, култура и антидискриминация. България трябва да гарантира,че този план за действие разполага с точните ресурси и ще бъде изпълнен.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Редица дела бяха заведени по Закона за защита срещу дискриминация и в три от случаите Електроразпределение – Столично - ЕАД бе признато за виновно за по-неблагоприятно третиране на клиенти от ромски произход, в сравнение с клиенти от неромски произход. Независимата комисия за защита срещу дискриминация, предвидена от закона, бе създадена през 2005 г. (виж също глава 13 Социална политика и заетост).

Стратегическите документи и програми по интеграция в областта на образованието на деца от ромското малцинство не са променили значително основното съществуващо положение. Инициативите, насочени към привличане и задържане на децата от ромски произход в училище (безплатни обеди, субсидирани учебници, помощник-учители в училищата с ромски ученици, програми за осигурен транспорт) в голяма степен претърпяха неуспех. Въпреки че бе създадена агенция за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства, този орган досега не е успял да изпълни основната си функция, а именно координация на усилията на различни министерства да подобрят интеграцията в образованието на деца от малцинствата. Както вече беше подчертано в редовния доклад за 2004 г. много деца от ромски произход с нормално психическо развитие все още продължават да се настаняват в специализирани училища в следствие от зле контролираното оценяване.

Много роми продължават да бъдат изключени от достъп до здравни услуги. През септември 2005 г. е приета Здравна стратегия за лицата в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства, както и свързан с нея план за действие. Изработването на тази стратегия и план за действие съставлява важна част от Рамковата програма за равноправно. интегриране на ромите в българското общество. Независимо че са в ход няколко инициативи с международна донорска подкрепа, дългоочакваната Национална стратегия за жилищните условия на ромите все още не е приета.

Продължават да съществуват известен брой национални програми за заетост, които са насочени, inter alia, към справяне с дългосрочната безработица сред ромите. Въпреки това, за да се повиши тяхната ефективност, необходимо е тези инициативи да бъдат съчетани по-нататък с допълнителни мерки, като семейно консултиране и професионална подкрепа при търсене на работа.

Въпреки създаването на нов Национален съвет за сътрудничество по етнически и демографски въпроси, административният капацитет на държавната структура, ангажирана с проблемите на малцинствата, продължава да бъде слаб. Органът все още не действа в пълна степен и остава да се види дали избраната структура ще обезпечи необходимите правомощия за ефективна защита на правата на малцинствата, включително засилено политическо влияние и осигуряване на персонал. Трябва да бъде отделено по-специално внимание, за да се гарантира достатъчно консултиране с представителите на ромите с оглед развиване и прилагане на държавната политика за интегриране на ромите.

Българските власти следва да покажат, на всички нива, че страната прилага нулева толерантност към расизма по отношение на ромите или спрямо всяко друго малцинство или група, както и че тази политика се прилага ефективно.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

3. Обща оценка

България, подобно на предходните години, продължава да отговаря на политическите критерии за членство. Като цяло тя постига задоволително ниво на привеждане в съответствие с изискванията на ЕС. Въпреки това следва да бъдат предприети редица важни области, които бяха определени в Доклада от 2004 г. като нуждаещи се от по-нататъшни усилия.

По отношение на реформата в държавната администрация, България все още трябва да завърши законодателната рамка, гарантирайки принципите на законност, отчетност, надеждност и предвидимост в работата на държавната администрация. Също така допълнителни усилия са необходими за засилване на администрацията на местно и регионално ниво в контекста на децентрализацията. Бялата книга за модернизиране на администрацията, приета от правителството през м. април 2004 г. следва да бъде приложена на практика.

Значителни законодателни стъпки бяха предприети по отношение на съдебната власт. Въпреки това, напредъкът в реформата на досъдебната фаза продължава да бъде ограничен и съдебната система продължава да страда от недостиг на отчетност. Процедурите в правораздаването продължават да бъдат тромави и бавни.

Основният проблем при ефективната борба с корупцията продължават да бъдат слабите резултати в преследването и разследването на случаите на корупция на високо ниво. Въпреки, че усилията за борба с корупцията имат известен резултат, особено по отношение на дребната корупция, като цяло остава усещането, че корупцията продължава да представлява причина за безпокойство.

В областта на правата на човека и защитата на малцинствата следва да бъдат положени повече усилия за ефективно противопоставяне на трафика на хора и за подобряване на условията в редица държавни институции за деца и хора с увреждания. Необходимо е да се постигне допълнителен напредък в процеса на деинституционализацията и подобряване на управлението на системата за психическо здраве. Постоянни усилия са необходими за реализирането на ефективна интеграция на ромското малцинство. Рамковата програма за равна интеграция на ромите в българското общество следва да бъде приложена, както е предвидено.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

В доклада си от 2004 г. Комисията констатира, че България е функционираща пазарна икономика. Продължаването на България да следва настоящия ход на реформи ще й позволи да се справи с конкурентния натиск и пазарните сили в Европейския съюз.

Основната цел на тази част от Цялостния мониторингов доклад е да се оцени прилагането на препоръките за осъществяване на напредък в набелязаните в миналогодишния доклад области.

1. Икономическо развитие

България поддържа висока степен на макроикономическа стабилност, съчетана със силен икономически растеж, относително ниска инфлация и намаляващо равнище на безработица, но външният дефицит остава висок. Реалният БВП достигна 5,6% в резултат на увеличеното търсене на вътрешния пазар и големите инвестиции и представлява най-високият процент от началото на преходния период. БВП на глава от населението, измерен по стандартите на покупателна способност достигна 30,8% от средния за ЕС - 25. При 12%, брутото образуване на основния капитал се увеличи силно, като най-голям дял от това увеличения има отново потреблението на домакинствата, което нарасна с 5%. През първата половина на 2005 г., икономическите резултати продължиха да са високи с темп на растеж на БВП 6,2%. Темпът на растеж както на инвестициите, така и на потреблението се увеличи и достигна 13,4% и съответно 6,6%. Средното ниво на инфлация бе 6,1% през 2004 г. и спадна на 4,4% през м. август 2005 г.

В съответствие със силното икономическо развитие, ситуацията по отношение на заетостта продължи да се подобрява. Заетостта се увеличи с 3,1% през 2004 г., но равнището на заетостта продължава все още да е много ниско - 54,2%. През първата половина на 2005 г., темпът на разкриване на работни места спадна на 1,3% в сравнение с първата половина от предходната година. Равнището на безработица намаля още повече от 13,7% през 2003 г. на 12% през 2004 г. Увеличението на работната заплата се запази относително умерено през 2004 г., с темп на нарастване на реалната работна заплата от 0,9%, но се увеличи през първата половина на 2005 г. и достигна 5%. След като достигна рекордно високо ниво от 9,2% от БВП през 2003 г., дефицитът по текущата сметка намаля на 7,4% от БВП през 2004 г. Въпреки това, в резултат на високия внос на потребителски стоки и инвестиционни стоки, търговският дефицит се увеличи от 12,5% от БВП през 2003 г. на 14% от БВП през 2004 г. През дванадесетте месеца до м. юни 2005 г. търговският дефицит достигна 15,7% от БВП, което доведе за влошаването на дефицита по текущата сметка до 9,6% от БВП на годишна база. Както през 2003 г., силните притоци от ПЧИ, които представляваха 8,4% от БВП финансираха предостатъчно дефицита по текущата сметка през 2004 г., докато през дванадесетте месеца до м. юни 2005 г., притоците от ПЧИ забавиха темпа си и достигнаха 6,4% от БВП на годишна база.

Режимът на паричен съвет, който фиксира българската валута (BGN) към еврото, продължи да допринася за макроикономическата стабилност. Банковите кредити за домакинствата и нефинансовите предприятия се увеличиха отново до почти 50% през 2004 г., като стимулираха потреблението на вътрешния пазар и растежа на вноса. Българската национална банка (БНБ) предприе допълнителни мерки през м. април 2005 г. с цел да се намали растежа на банковите кредити, като наложи де факто тавани на отпускането на нови кредити. Растежът на кредитирането

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

се увеличи отново отчасти поради очакването от въвеждането на тези мерки, като достигна рекордни нива през първото тримесечие на 2005 г., но значително спадна до под 40% до края на м. юли. Данъчната политика остана ориентирана към стабилност. Поради по-добрите от очакваните приходи, общият платежен баланс приключи с излишък в размер на 1,3% от БВП през 2004 г. (въз основа на счетоводните стандарти на ЕС, Европейската система на национални сметки ESA-95), което допринесе за намаляване на брутния правителствен дълг под 49% от БВП за 2004 г.

Структурните реформи бяха задълбочени още повече във всички области. Реформите на стоковите и капиталови пазари продължиха и са до голяма степен в съответствие с ключовите цели на програмата от Лисабон. Приватизацията приключи в много сектори. След последния доклад беше отбелязан добър напредък в продажбата на останалите предприятия например в енергийния сектор, не без спънки и забавяния по отношение например на неуспешната приватизация на тютюневото предприятие или анулиране на приватизационния процес на ТЕЦ. Преструктурирането на предприятия от мрежовите индустрии бе започнато с приватизацията на предприятия и увеличаването на либерализацията на пазарите. Подготовката за разделянето на дейностите на националната електрическа компания започна с отделянето на счетоводните системи за различните звена. Прилагането на националната програма за преструктуриране на стоманодобива, приета през м. март 2004 г., следва да бъде приключено до 2007 г. Напредъкът в прилагането през последната година включи затварянето на някои стоманолеярни заводи, намаляване на персонала и допълнителни инвестиции. Във въгледобива бяха приватизирани още три въгледобивни рудници през отчетния период, като в процес е подготовката за приватизирането на една от двете оставащи мини, които са държавна собственост. Държавната помощ за действащите мини следва да бъде изцяло подкрепена през 2005 г., докато продължава техническата ликвидация на затворените мини. Цените за енергия, газ и телекомуникации бяха приведени изцяло в съответствие с разходите. Все още съществува кръстосано субсидиране по отношение на електроенергията и топлоенергията за домакинствата, но то трябва постепенно да бъде премахнато през 2006 г. В резултат на увеличението на тарифите за железопътните пътнически услуги беше намалено несъответствието до пълно възстановяване на разходите.

□ □□□□
□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□
□□□□ □□□□□□□□
□□□□□голям размер

□□□□ □□□□□□□□□Навлизането на пазара на нови дружества беше динамично, но както навлизането на пазара така излизането продължават да бъдат затруднявани от относително скъпи, сложни и продължителни процедури. Финансовото посредничество беше още повече задълбочено в банковия и небанковия сектор. Поради високите темпове на нарастване не кредитите, банковите кредити, предоставяни на нефинансови частни предприятия и домакинства се увеличиха с почти 10% до 35% от БВП до края на 2004 г. В съответствие с нарастването на кредитирането, съотношението между депозитите и БВП се увеличи с 10% до над 50%. Въпреки високият кредитен растеж, показателите на банковите резултати не показват очевидно влошаване на финансовото състояние на банките. Делът на нестандартните и лошите кредити се задържа на 3,5% в края на

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

2004 г., като спадна от 4,2% в края на 2003 г. Съотношението на капиталовата адекватност, намаля от 22% в края на 2003 г. на 16,1% в края на 2004 г., но все още е доста над законовия минимум от 12%. През м. юли 2005 г., влезе в сила нова наредба за капиталовата адекватност на банките. Ролята на небанковия сектор във финансовото посредничество остава ограничена, но продължава да нараства. Капитализацията на фондовия пазар се увеличи като дял от БВП от 7,9 % в края на 2003 г. на 21,21% в края на м. юни 2005 г. Активите на пенсионните фондове също се увеличиха допълнително от 1,5% от БВП на 2,4% през същия период.

2. Прилагане на препоръките за подобряване

В своя доклад от 2004 г., Комисията отбеляза, че дефицитът по текущата сметка, значително е нараснал през 2003 г., и че ако тази тенденция се запази това би могло да предизвика допълнителна политическа реакция.

След временно подобряване през 2004 г., дефицитът по текущата сметка отново нарасна значително през първата половина на 2005 г. и е следва да се наблюдава внимателно. В случай на продължително влошаване могат да се окажат необходими допълнителни корективни мерки. Без възможност за активна парична политика и политика на валутен обмен в рамките на режима за валутен борд, строгата данъчна политика и политиката на работните заплатите са критични за поддържането на вътрешната и външната стабилност. Въпреки по-добрите от очакваните резултати от износа, дължащи се главно на благоприятното развитие на цените на стоките, търговският баланс допълнително се влоши през 2004 г., поради рязкото увеличаване на вноса. Въпреки това, високи приходи от туризма, както и големи трансфери заедно с леко подобрения приходен баланс допринесоха за намаляването на дефицита по текущата сметка, свързан с БВП. През първата половина на 2005 г. търговията със стоки продължи силно да се разраства с темп по-висок от 20%, като растежът на вноса отново изпревари увеличаването на износа. В резултата на това търговският дефицит и дефицитът по текущата сметка значително нараснаха през дванадесетте месеца до м. юни 2005 г. до 15,7% и 9,6% от БВП, като за това допринесе също и неотдавнашното увеличение на цената на петрола.

Продължаването на разумна данъчна политика играе ключова роля в овладяването за 2004 г. външен дефицит. Общото управление постигна бюджетен излишък от 1,3% от БВП (въз основа на данни от ESA 95) за 2004 г., които допринесоха за овладяването на дефицита по текущата сметка. Относително строга данъчна позиция бе поддържана през първата половина на 2005 г., когато основно благодарение на голямо нарастване на приходите, общото управление натрупа излишък от 2,7% от прогнозирания БВП на парична база. За цялата 2005 г. данъчната цел предвижда излишък от поне 1% от БВП на парична база.

Увеличаването на реалната работна заплата беше относително умерено през 2004 г., но ускорено през първата половина на 2005 г. Реалната работна заплата нарасна с по-малко от 1% през 2004 г. и това беше свързано главно с подобряването на производителността през последните години. Въпреки това, в резултат на значително нарастване от 25% на минималната работна заплата през м. януари 2005 г., реалната средна работна заплата нарасна с 5% през първата половина на 2005 г. Поддържането на общо ограничаване на работната заплата следователно ще е от съществено

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

значение за осигуряване конкурентноспособността и предотвратяване на допълнителни потенциални рискове по отношение на търсенето, свързани с външния баланс.

Нарастването на кредита продължава да бъде високо, но централната банка предприе допълнителни стъпки, за до го постави под своя контрол. Въпреки някои мерки, предприети от БНБ през втората половина на 2004 г. банковите кредити продължават да нарастват с темп от почти 50% за втората последователна година. Допълнителни мерки за овладяване на кредитния бум влязоха в сила през м. април 2005 г., които ефективно налагат тавани на бъдещето отпускане на кредитите чрез увеличаване на минималния задължителен резерв до забранени нива, ако средния темп на нарастване на кредитите надвишава 5% за период от три месеца, 12,6% за период от шест месеца, 17,5% за период от девет месеца и 23% за период от двадесет месеца. До известна степен, в очакване на тези мерки, нарастването на кредитите на нефинансови частни предприятия и домакинства отново се увеличи значително с повече от 70% на годишна основа към края м. март 2005 г., но оттогава спадна с повече от 40% на годишна основа към м. юли.

В доклада си от 2004 г. Комисията отбеляза, че бизнес-средата, по-специално ефективността на административната и съдебна система, както и регулаторните процедури, следва допълнително да бъдат подобрени, за да се повиши привлекателността на България за инвестиции.

Усилията за подобряване на бизнес-средата продължават, но остават много пречки и някои реформи бяха забавени или все още е необходимо да бъдат изцяло извършени. Въпреки някои подобрения, бизнес проучвания показаха, че процедурите за влизане на и излизане от пазара, както и изпълнението на договорите все още са твърде продължителни, скъпо струващи и сложни. Бяха направени няколко първоначални стъпки с цел да се опрости регистрирането на икономическите дейности чрез приемането на 27 април 2005 г. на дългоочаквания Закон за регистър Булстат и последвалото приемане на правителствената стратегия за действителното създаване на централен регистър на юридическите лица, както и на електронен регистър на България. Целта е да се обедини регистрирането на икономическите дейности в Агенцията по вписванията към Министерство на правосъдието, да се превърне регистрирането на икономическа дейност от съдебна процедура в чисто административна процедура и да се въведе единен Булстат номер за данъчни цели и за тези на социалното осигуряване. Тези мерки ще бъдат важна стъпка за повишаване прозрачността и опростяване на регистрирането на икономическа дейност, но те все още трябва да бъдат изцяло приложени на практика.

В този контекст също трябва да бъдат приети Данъчен процесуален кодекс и Кодекс за социално осигуряване, които ще осигурят интегрирането на събирането на данъци и на вноски за социално осигуряване, като по този начин ще положат основата за функционирането на Националната агенция по приходите. Проектът за модернизиране на системата за имотната регистрация бе забавен, въпреки че бе отбелязан известен напредък в работата на Агенцията по кадастъра, и по-специално на регионално равнище. Слаб напредък беше отбелязан по отношение подобряване ефективността на процедурите по несъстоятелност. Освен това, допълнителните планирани изменения на законодателството в областта на неплатежоспособността са все още в процес на подготовка.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Бяха положени допълнителни усилия за подобряване функционирането на администрацията и опростяване на съществуващата нормативна уредба в съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, приет през м. декември 2003 г. Продължи преразглеждането на съществуващите, лицензионни, регистрационни и разрешителни режими, с цел да се облекчат или премахнат тези режими и въвеждането на услуги на едно гише. По-голямата част от административните звена се опитаха да засилят тяхната ориентация към предоставяне на услуги чрез приемането на клиентска карта и чрез увеличаване предоставянето на услуги от страна на електронното правителство. Законът за насърчаване на инвестициите беше също така изменен през м. април 2005 г., чрез който бяха снижени праговете за потенциални инвеститори с цел да им бъде предоставено преференциално третиране. Въпреки това, не винаги е ясно до каква степен тези мерки водят до осезателни подобрения на условията за осъществяване на стопанска дейност. Би било от съществено значение за по-нататъшното подобряване на бизнес-средата, по-специално за МСП, прилагането на по-системна и цялостна оценка на въздействието върху стопанската дейност на съществуващото и ново законодателство, освен преразглеждането на упоменатите по-горе регулаторни режими, включително такива на местно ниво. Тъй като Законът за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност предвижда въвеждането на оценки на въздействието на регулирането, то трябва да бъде извършено по-систематизирано. Същото се отнася за въвеждането на "мълчаливо съгласие" като общ принцип в административните производства.

Бяха предприети известни стъпки за подобряване функционирането на съдебната система, но все още съществуват значителни предизвикателства пред нея. Беше отбелязан известен напредък в съдебната реформа (виж също раздела относно политическите въпроси), но подобряването на функционирането на съдебната система остава от основна значение за осигуряването на прозрачна, стабилна и надеждна правна рамка за осъществяването на стопанска дейност и упражняването на вещните права. Беше забавено приемането на Административния-процесуален кодекс и преразглеждането на Гражданския-процесуален кодекс, което ще бъде от съществено значение за ускоряване на правните производства, улесняване преразглеждането на административните актове и осигуряване на по-голяма яснота и правна сигурност. През м. декември 2004 г. влезе в сила Закон за медиацята като алтернативна извънсъдебна процедура за решаване на спорове. Изпълнението на решенията от частни съдя-изпълнители бе по-принцип улеснено чрез приемането на закон през м. май 2005 г. И двете мерки все още трябва да бъдат напълно приложени, и би следвало да подобрят функционирането на съдебната система, и по-специално условията за изпълнение на договорите.

В доклада си от 2004 г. Комисията отбеляза, че въпреки постигнатите значителни резултати, приватизацията все още трябва да бъде завършена.

Бе отбелязан допълнителен напредък в тази област, въпреки известни забавяния. Приватизационният процес напредна, като бяха приватизирани до м. март 2005 г. почти 90% от всички активи, подлежащи на приватизация в средносрочен план. В много сектори приватизацията вече приключи. За 2005 г. е предвидена приватизацията на други 46 предприятия с мажоритарно участие, 20 обособени части и 167 миноритарни пакети съгласно плана за действие на Агенцията за

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

приватизация. До м. юни 2005 г. са приключени 37 сделки за 29 мажоритарни пакета и 8 обособени части от дружества. В допълнение, продадени са 156 миноритарни пакета, главно на фондовата борса.

Добър напредък беше отбелязан по отношение на приватизацията на дружества в енергийния сектор. В края на 2004 г. бяха успешно приватизирани мажоритарните дялове от седемте регионални електроразпределителни дружества. През м. май 2005 г. бяха обявени спечелилите търговете за топлоелектрически централи във Варна, Русе и Бобовдол. Въпреки това, беше забавяно многократно окончателното решение за продажбата на електроцентралите в Русе и Варна поради преговори по някои детайли от регулаторната рамка и негативното решение на Комисията за защита на конкуренцията относно продажбата на двете централи на един и същи участник в търга. Продажбата на електроцентралата в Бобовдол беше анулирана, тъй като предложената цена на спечелилия търга беше счетена за твърде ниска. Три водноелектрически централи бяха продадени през м. май, като в момента се извършва подготовката за продажбата на още 7 такива централи. Приватизацията на бившия телекомуникационен монополист приключи, като оставащите 35% от дела на Българската телекомуникационна компания бяха продадени на българската фондова борса през м. януари 2005 г. През м. юни 2005 г. бяха избрани спечелилите търга за останалите 70% от дела на дружеството "Българско речно плаване" и студията на "Бояна филм". Въпреки това, и двете сделки понастоящем са блокирани поради съдебен преглед в резултат от обжалване на участници, загубили търга. Приватизацията на "Булгартабак" пропадна за трети път, когато единственият останал участник в търга за цигарените дружества от холдинга оттегли офертата си през м. февруари 2005 г. Плановете за приватизация на "България Еър" и параходство "Български морски флот" не бяха одобрени от парламента и през м. септември 2005 г. беше обявено преразглеждане на приватизационните стратегии за двете дружества. Двадесет и пет български търговски банки съвместно придобиха мажоритарния дял от картовия оператор "Борика" през м. май 2005 г. Започна подготовката за продажба на голям брой оръжейни производители ("Тератон", "Кинтекс" и ВМЗ "Сопот"). Приватизационният план за ВМЗ "Сопот" бе одобрен през м. юни 2005 г. от Министерския съвет.

В Доклада си за 2004 г. Комисията отбеляза, че е необходим по-нататъшен напредък в действителното преструктуриране и либерализиране на мрежовите отрасли, за да бъде повишена конкуренцията и ефикасността.

Добър напредък беше отбелязан в либерализирането и преструктурирането на енергийния сектор. Приватизацията в енергийния сектор напредна значително с продажбата на регионалните електроразпределителни дружества в края на 2004 г., на няколко регионални топлофикационни дружества през 2004 г. и 2005 г. и на няколко водно-електрически централи и въгледобивни мини. Либерализирането на сектор електроенергия продължи със снижаване на прага за директно договаряне между производителите на електроенергия и големите индустриални потребители. До м. август 2005 г. либерализираният пазарен сегмент включваше 11 лицензирани купувачи и 5 лицензирани производители и покриваше 12,5% от брутното потребление. Този процес ще продължи постепенно до достигане на пълно либерализиране в средата на 2007 г. Изравняването на цените за електрическа енергия с нивата на възстановяване на разходите вече е постигнато на няколко етапа до средата на 2004 г., въпреки че известно кръстосано субсидиране на битовото

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

потребление на електрическа енергия и на отоплителната енергия продължава да съществува. Във връзка с успешното преструктуриране на енергийния сектор, държавните помощи са почти изцяло преустановени. Преструктурирането на националната електрическа компания все още не е завършено по отношение на счетоводното разделяне на дейности, което трябва да се извърши преди присъединяването. По отношение на енергийния сектор, либерализирането на пазара на газ също е започнало през 2004 г. и по същество покрива 80% от целия пазар. Въпреки че нараства, пазарът на газ остава относително малък и действителната степен на отваряне е само около 6,6% от цялото потребление. Няколко инвестиционни проекта за осъвременяване на съществуващите съоръжения са били осъществени по време на отчетния период, но по-нататъшни инвестиции ще бъдат необходими в близките години.

Добър напредък беше отбелязан в либерализирането и преструктурирането на транспортния сектор, но процесът трябва да продължи. Стабилният напредък в преструктурирането на железопътния сектор, реализиран чрез закриване на губещи линии и услуги, както и чрез намаляване на персонала, подобри продуктивността и финансовото състояние на националния железопътен превозвач. В следствие на Решение на Министерския съвет от ноември 2004 г. следва да бъдат закрити още линии през 2005 г. и 2006 г. Увеличението на тарифите е увеличило съотношението на възстановяване на разходите и правителствените трансфери са базирани върху по-прозрачна и стабилна основа чрез сключването на договор за обществена услуга, който редовно ще бъде преразглеждан. С лицензирането на втория частен национален превозвач през април 2005 г. се положи основата за по-голяма конкуренция. Макар че модернизирането на мрежата и на подвижния състав е започнало, по-нататъшни усилия са необходими за намаляване на разходите и за привеждане в съответствие на тарифите с разходите. Концесии за частни превозвачи са предоставени на летище Варна и на летище Бургас, където сделките са спрени, в резултат на обжалване от някои от загубилите участници в търга. Концесии са предоставени също на едно морско и на едно речно пристанище. Като цяло, повече от 20 речни и морски пристанища подлежат на предоставяне на концесия. През м. март 2005 г. се подписа концесионен договор за изграждането и функционирането на автомагистрала Тракия. Тази сделка понастоящем е предмет на съдебно преразглеждане, след като през м. юни 2005 г. заместник главният прокурор оспори възлагането на концесията пред Върховния административен съд, поради факта, че не е била възложена чрез открита тръжна процедура. Макар че привличането на частни инвеститори чрез концесионни договори следва да подпомогне така необходимото модернизиране на националната транспортна инфраструктура, осигуряването на прозрачност на процеса ще бъде от изключителна важност за поддържане на доверието на потенциалните бъдещи инвеститори и за избягването на продължителни съдебни спорове.

Либерализирането на сектор телекомуникации продължи, но следва да се обърне внимание на ефективното увеличаване на конкуренцията. По отношение на телекомуникациите, приватизацията на предишния монополист завърши с продажбата на останалите акции-държавна собственост на българската стокова борса през януари 2005 г. Шест допълнителни лицензии за фиксирани телефонни линии бяха предоставени през първата половина на 2005 г., като с това общият брой на лицензиите стана 16. Осем договора за взаимна връзка са подписани до момента между новите оператори и мрежовия доставчик. Действителната конкуренция на пазара на фиксираните телефонни линии все още е ограничена, поради малкия пазарен дял на новите участници. Макар че

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

конкуренцията в областта на мобилните телефонни услуги следва да се увеличи с пускането на третия GSM оператор, което се забави до края на годината, цените на мобилните разговори все още са относително високи. Три UMTS лицензии са предоставени през април 2005 г., но услугите се очаква да започнат не по-рано от средата на 2006 г. Либерализирането и преструктурирането на сектор телекомуникации е отбелязало добър напредък, но гарантирането на недискриминационен достъп до мрежата на доставчиците на кабелни, интернет услуги и услуги за фиксирани линии, както и предотвратяването на злоупотреба с пазарно влияние от страна на основните доставчици, ще бъде от изключителна важност за подобряване на конкуренцията. Това предполага все по-важната роля на регулаторите, които вече са приели голям брой важни решения в тази връзка през първата половина на 2005 г.

В Доклада си за 2004 г., Комисията отбеляза, че съществуващото намаляване на безработицата следва да продължи да се подкрепя от по-голяма гъвкавост в регулирането на пазара на труда.

Макар че ситуацията на пазара на труда продължи да се подобрява, по отношение на гъвкавостта на пазарите на труда е отбелязан само ограничен напредък. През м. март 2005 г. изменение на Кодекса на труда улесни до известна степен удължаването на нормалното работно време през седмицата. Все още правилата за работното време не са достатъчно гъвкави и дават малка възможност за въвеждане на по-гъвкав режим на работно време, включително чрез колективни договори. Мерките, насочени към насърчаване на заетостта сред групите в неравностойно положение на пазара на труда, са свързани с известно затягане на критериите за отпускане на обезщетенията за безработица през април 2005 г., което заедно с подходящ контрол и активиране следва да увеличи инициативата за поемане на работа. Реформата в системата на осигуряване при безработица и прехвърлянето на отговорностите за администрирането и контрола на вноските и обезщетенията към Националния осигурителен институт следва да допринесе за намаляването на размера на неформалния сектор. Транспонирането на законодателството на ЕС относно работата по срочно правоотношение, което поставя работниците по срочно правоотношение в равностойна позиция с работещите на постоянни трудови договори по отношение на заетостта и условията на работа, не е използвано като възможност за избягване на съществуващите ограничения за използването на срочни договори. Трудовата мобилност продължава да е затруднена от преносимостта на допълнителните възнаграждения въз основа на трудовия стаж. Дискусиите между социалните партньори относно включването на тези допълнителни възнаграждения към нормалния размер на заплащането, както и диалогът относно приемането на по-изчерпателни мерки за подобряване на гъвкавостта на пазара на труда, все още не са довели до резултат. Действащите програми на пазара на труда целят включването на групите в неравностойно положение към пазара на труда и подобряването на пригодността на работната сила за пазара на труда чрез осигуряване на образование и обучение. Редовната оценка на тези програми е важна, с оглед гарантирането на тяхната ефективност. Функционирането на пазара на труда също продължава да е затруднено от ниската регионална мобилност на работната сила и от несъответствията в способностите, дължащи се на постоянната липса на гъвкавост на пазара на труда и на системата за образование и обучение, която не е адаптирана към нуждите на пазара на труда и не създава адекватни предпоставки за непрекъснато усъвършенстване на уменията чрез обучение през целия живот.

3. Обща оценка

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

По отношение на икономическите критерии за присъединяване, България продължава да бъде функционираща пазарна икономика. Продължаването на настоящия ход по пътя на реформата следва да позволи на България да се справи с конкурентния натиск и пазарните сили, действащи в Съюза. България в общи линии поддържа макроикономическа стабилност, въпреки допълнителното нарастване на външния дефицит. Изпълнението на програмата за структурна реформа продължава, макар и не достатъчно убедително във всички области.

Напредък беше отбелязан в повечето области, където бяха предложени подобрения в предишния доклад, но все още остават някои предизвикателства. След стесняване през 2004, търговският дефицит и дефицитът по текущите сметки значително се разшири отново през първата половина на 2005 г. По-нататъшни мерки бяха предприети за обуздаване нарастването на банковите кредити, но продължаването на предпазливата данъчна политика и умереното нарастване на заплатите остават критични до степен, която съдържа потенциални рискове за външния баланс, следователно ситуацията трябва да се следи отблизо. По-нататъшни реформи са необходими за подобряване на бизнес средата и по-специално за функционирането на административната и съдебната системи. Опростяването на регистрирането на бизнеса е започнало, но не е завършено. Макар че е отбелязан добър напредък, инерцията при приключване на приватизационната програма трябва да се запази. Малък напредък е отбелязан за подобряване на гъвкавостта на пазара на труда, който заедно с цялостната реформа в образователната система би бил от особена важност за справяне с несъответствията в способностите и за подобряване на адаптивността на българската икономика.

□ □□□□
□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□
□□□□□□ □□□□□□
□□□□ □□□□□□□□
□□□□□голям размер
□□□□ □□□□□□□□

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Както бе посочено, следният преглед на способността на България да поеме задълженията от членството си, бе структуриран в съответствие със списъка от двадесетте и девет глави на достиженията на правото на ЕС (acquis). Всяка глава съдържа една или повече области. Всяка област се оценява, както от гледна точка на законодателството, така и от гладно точка на перспективата на структурите за прилагане, включително административен капацитет и привеждането в изпълнение. В случаите когато са били договорени преходни споразумения тяхното влияние върху задълженията на България съответно се отразява и при оценката.

За всяка глава е предоставено заключение, структурирано по следния начин:

Първо, то идентифицира онези области, в които България като цяло изпълнява ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване и се очаква тя да бъде, или вече е, в състояние да прилага acquis от присъединяването си. Това не изключва възможността, някои действия да бъдат предприети, но те не би трябвало да представляват сериозни затруднения.

На второ място, оценката идентифицира всички области, в които са необходими особени усилия, за да се гарантира, че България ще завърши подготовката си за членство навреме. Това са въпроси, които все още могат да бъдат разрешени, като се отчита предвидената дата за присъединяване - 1 януари 2007 г., но които изискват отделянето на специално внимание от страна на властите.

Трето, когато е уместно, оценката идентифицира също въпроси, които пораждат сериозно безпокойство. Това са области, в които съществуват сериозни несъответствия, които има вероятност да продължат да съществуват след присъединяването, освен ако не се предприемат незабавни действия за отстраняването им. Тези въпроси изискват незабавното отделяне на внимание и действие от страна на властите.

1. Глави от достиженията на правото на Европейския съюз (acquis)

Глава 1: Свободно движение на стоки

Принципът на свободно движение на стоки предполага продуктите да могат свободно да се търгуват между различни части на Съюза. В редица сектори този общ принцип се допълва от хармонизирана нормативна уредба, следваща "стария подход" (налагане на точни спецификации за продуктите) или "новия подход" (налагане на общи изисквания за продуктите). Въвеждането на хармонизираното европейско законодателство относно продуктите представлява по-голямата част от acquis по настоящата глава. В допълнение, достатъчният административен капацитет за прилагане на хоризонтални и процедурни мерки в области като стандартизация, сертификация и надзор на пазара е от съществено значение. В настоящата глава са включени и подробните правила на ЕС относно обществените поръчки, за които са необходими специализирани органи за прилагане.

Рамковото законодателство за хоризонталните и процедурни мерки, необходими за

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

администрирането на acquis в сектора на новия подход, е почти въведено. Принципите на новия и глобален подход бяха въведени в Закона за техническите изисквания към продуктите, последно изменен през м. май 2005 г. Въведени са стуктури за прилагане в областите на стандартизация, метрология, акредитация, оценка на съответствието и надзора на пазара. Въпреки това, мерките за разделяне на стандартизация, сертификация, надзор на пазара и акредитация, могат понякога да бъдат формално изискване, както държавните организации са всичките второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към Министерство на икономиката. Това би могло да породи конфликт на интереси.

България е транспонирала по-голямата част от секторното законодателство съгласно новия подход. Въпреки това, са необходими особени усилия що се отнася до оборудването и защитните системи, предназначени за употреба в потенциално експлозивна среда, радио и далекосъобщителното терминално оборудване, личното предпазно оборудване, оборудването под налягане, кабелните инсталации, плавателни съдове за отдих, неавтоматичните претеглящи инструменти. Транспонирането на acquis относно медицинските устройства все още не е започнало. Последното траспониране в областта на машините, съдовете под налягане и строителните продукти, остава да бъде оценено. Инспекции за надзор на пазара на продукти относно съответствието със законодателството са разкрили значителен процент на несъответстващи продукти (например 19% през 2004 г. по отношение на машините).

В областта на директивите от стария подход вече са приети значителен брой законодателни актове, по-специално що се отнася до моторните превозни средства. Необходими са особени усилия по отношение на законовата метрология, добрата лабораторна практика за изпитване на химични вещества, аерозолните дозаторни устройства, козметичните продукти, фармацевтичните продукти, които се използва в хуманната и ветеринарната медицина, необработения дървен материал, селскостопанските и горски трактори. Необходими са изменения в законодателството относно стъкларските, обувните и текстилните изделия. Последното транспониране по отношение на химикалите остава да бъде оценено. В областта на метрологията инспекциите, проведени от Държавната агенция по метрология и технически надзор (ДАМТН), разкриха значителни нива на несъответствие (например 24% по отношение на бензиновите помпи). По отношение на моторните превозни средства значителна част от законодателството бе приета. В областта на храните е въведена по-голямата част от законодателството, с изключение на законодателството в областта на новите храни и на acquis от 2004 г. Нов закон за здравето беше приет, който премахва системата на разрешителни (санитарни сертификати) преди пускането на пазара. Беше създаден Национален съвет по безопасност на храните; важно развитие що се отнася до вътрешнослужебното координиране. С приемането на измененията на Закона за храните, задачите на отговорните власти бяха определени. Изискванията за HACCP (Анализ на опасностите в критични контролни точки) са били въведени като задължителни в Закона за храните. Производителите в тази област трябва да се съобразяват с изискванията за HACCP до края на 2006 г. (края на 2005 г. за определени групи хранителни оператори). Разработването на национална програма за обучение в тази област е все още на ранен етап и е необходимо да бъде допълнително разработена.

В областта на обществените поръчки нов закон влезе в сила от м. октомври 2004 г. Въпреки това, все още съществува необходимост от разглеждането на значителен брой недостатъци, като липсата

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

на напълно ефикасен механизъм за въвеждане в сила. Освен това, новите разпоредби от директивите относно поръчките от 2004 г., все още предстои да бъдат въведени. Специално внимание трябва да бъде обърнато, за да се приведе в съответствие Акта за концесиите с acquis. Съответните правни усилия трябва зда бъдат продължени и прилагането на новата правна рамка ще трябва да покаже действително поетитят ангажимент от страна на България за конкурентни и прозрачни процедури в областта на обществените поръчки. Специални усилия са необходими, за укрепване на административния капацитет и за гарантиране на ефективното прилагане на правилата за възлагане на поръчки. От нейното основаване, Агенцията за обществени поръчки, непекъснато развива и подобрява административния си капацитет, но са необходими особени усилия, по-специално по отношение на ясното разделяне на функциите по консултиране и преразглеждане и повишаване на квалификацията на работещите в нея служители. Освен това, приемането на обща стратегия и план за действие за установяването на напълно съвместими и ефикасни системи за обществени поръчки, които са от полза за всички участни в сферата на обществените поръчки (възложители и частен сектор) в допълнение към Агенцията за обществени поръчки, следва да бъде ускорено.

В нехармонизираната област, аналитичен преглед на законодателството бе отчасти проведен, с цел да се идентифицират разпоредбите, които могат да бъдат в нарушение на членове 28 – 30 от Договора за ЕС. Тези разпоредби са били изменени. Някои разрешителни за внос/износ или режими за лицензиране все още съществуват съгласно настоящото законодателство. Административни договорености за бъдещия мониторинг в тази област остава да бъдат изпълнени. Принципът на взаимно признаване остава да бъде приет и приложен посредством законодателството.

Заключение

България като цяло изпълнява ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване в областите на хоризонталните и процедурни мерки, секторното законодателство съгласно новия подход, както и директивите от стария подход, и се очаква да бъде в състояние да прилага това acquis, считано от присъединяването й. Що се отнася до хоризонталните мерки, конфликт на интереси следва да бъде избегнат чрез допълнително разделяне на функциите по стандартизация, сертификация, надзор на пазара и акредитация. Някои части от законодателството остава да бъдат приети или променени, както в новия, така и в стария подходи.

Необходими са особени усилия в областта на обществените поръчки и в нехармонизираната област. С оглед на готовността за членство, трябва да се обърне внимание на навременното завършване на привеждането в съответствие на законодателството, и да се подобри капацитета за прилагане на acquis в областта на обществените поръчки. Принципът на взаимно признаване остава да бъде приет и приложен посредством законодателството.

Глава 2: Свободно движение на хора

Достиженията на правото на ЕС (acquis) по тази глава предвиждат недискриминационно третиране

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

на работниците, които са законно наети на работа в страна, различна от страната им по произход. Това включва възможност за натрупване или прехвърляне на социално-осигурителни права, което изисква административно сътрудничество между държавите-членки. За да се улесни упражняването на някои професии, acquis включва и специфични правила относно взаимното признаване на квалификации и дипломи; за някои професии е необходимо обучение по хармонизирана образователна програма, за да може квалификацията да бъде автоматично призната в държава-членка на ЕС. Освен това, тази област включва също пребиваването и избирателните права на гражданите на ЕС във всяка държава-членка.

Значителен напредък може да бъде отбелязан в областта на взаимното признаване на професионални квалификации, където рамковото законодателство относно взаимното признаване е било прието, но остава да бъде оценено. Някои части от законодателството, които имат за цел да подобрят привеждането в съответствие на българското законодателство с директивите от общата система и със секторните директиви, бяха приети през м. септември 2005 г. Измененията на Закона за професионалното образование и обучение и Закона за висшето образование, които имат за цел да транспонират две от трите директиви от общата система, също бяха приети през м. септември. Законът за здравето, приет през 2004 г. и изменен през 2005 г., който установява правната база за транспонирането на основните директиви в този сектор (лекари, зъболекари, медицински сестри, акушерки, фармацевти и ветеринарни лекари), не е в съответствие с acquis и с Акта за присъединяване. Значителна работа остава да бъде извършена по отношение на приемането на необходимото въвеждащо законодателство. Законът за адвокатурата е от части в съответствие с acquis. Допълнителни мерки са необходими, за да се гарантира напълно свободното установяване и свободното предоставяне на услуги в България от страна на адвокати, както и архитекти от другите държави-членки.

Министерството на образуването и науката и съответните власт (съгласно списъка на регулираните професии) ще бъдат компетентни за признаване на правния капацитет на съответната професия. Допълнително укрепване на административния капацитет, както по отношение на обучението, така и на по-нататъшното развитие на подходящите адмчинистративни стуктури е необходимо с оглед влизането в сила на законодателството (директивите от общата система и секторните директиви) в областта на взаимното признаване на професионални квалификации при присъединяването на България.

По отношение на гражданските права, все още остава да бъде постигнато значително привеждане в съответствие на правото на пребиваване. Също така, новото acquis относно правото на гражданите на Съюза и членовете на техните семейства да се предвижват и да пребивават свободно в рамките на територията на държавите-членки, все още е необходимо да бъде транспонирано. По отношение на избирателните права, през м. февруари 2005 г., бяха приети изменения в Конституцията на Република България, които предвиждат по-специално приемането на специално законодателстнво за провеждане на изборите за членове на Европейския парламент и участието на гражданите на ЕС в местни правителствени органи. Такова специално законодателство остава да бъде прието. До присъединяването трябва да бъдат предприети мерки, които да гарантират, че всички български и чужди граждани на ЕС, са равно третирани при достъпа си до обучение и такси за обучение. През м. юли 2005 г. България прие нов закон за чужденците. Разпоредбите на този закон забраняват

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

правото правно облекчение в случай, че на чужд гражданин е отменено правото на престой в България на основания за национална сигурност. Необходимо ще е България да приведе в съответствие тези разпоредби с acquis, и по-специално директивата относно координацията на специалните мерки по отношение на движението и пребиваването на чужденци, които са оправдани въз основа на обществена политика, обществена сигурност и обществено здраве. Освен това, нова директива, която ще влезе в сила от м. април 2006 г., отменя разпоредбите на гореупоменатата директива, както и цялата релевантна практика на Съда.

По отношение на свободното движение на работици бяха постигнати преходни договорености. За първите две години след присъединяването настоящите държави-членки ще прилагат национални мерки или двустранни споразумения, за да регулират достъпа на български работници на техните пазари на труда. Тези дотговорености могат да бъдат продължени за период най-много до седем години. Въпреки че, България може да приложи еквивалентни мерки по отношение на всяка настояща държава-членка, която прилага ограничения, трябва да има действащо законодателство, което да е в съотвествие с acquis по отношение на свободното движение на работници до присъединяването. По време на преходния пероид, България може да продължи да прилага двустраните споразумения с всяка настояща държава-членка, която прилага ограничения.

По отношение на по-нанатъшното участие в мрежата на Европейския портал за работна мобилност (ЕПРМ) следва да продължи подготовката за свързване към Европейския портал за работна мобилност, за да се гарантира, че всичките свободни работни места, обявени на Интернет страницата на обществените служби по заетостта, ще са публикувани при присъединяването.

България е засилила двустранните си отношение чрез споразумения с редица държави-членки с оглед на по-нанатъшното координиране на системите за социално осигуряване. Необходимо е да бъде увеличен административният капацитит, по-специялно броя на служителите. Подготовката за въвеждането на европейската здравно-осигурителна карта от датата на присъединяването следва да продължи.

Заключение

България като цяло изпълнява ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване по отношение на гражданските права, свободното движение на работници и координирането на системите за социално осигуряване. Очаква се тя да бъде в състояние да въведе това acquis, считано от присъединяването. Известна част от законодателството остава да бъде приета или приведена в съответствие в областта на гражданските права, и подготовката за въвеждането на европейската здравно-осигурителна карта от датата на присъединяването следва да продължи.

Необходими са особени усилия по отношение на взаймното признаване на професионалните квалификации, за да се отдели по-голямо внимание на транспонирането на оставащата част от законодателството, и за да се гарантира неговото влизане в сила, по-специално що се отнася до здравните професии.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Глава 3: Свободно предоставяне на услуги

Съгласно настоящата глава, държавите-членки трябва да гарантират, че правото на установяване и свободното предоставяне на услуги, където и да е в Европейски съюз, че е възпрепятствано от националното законодателство. В някои сектори acquis предписва хармонизирани правила, които трябва да се съблюдават за да може да функционира вътрешният пазар трябва да; това се отнася главно до финансовия сектор (банково и застрахователно дело, инвестиционни услуги и пазари на ценни книжа), но също така и за някои специфични професии (занаятчии, търговци, земеделски стопани, търговски посредници). Трябва да се съблюдават и хармонизирани правила относно защитата на личните данни и някои услуги на информационното общество.

По отношение на правото на установяване и свободното предоставяне на нефинансови услуги, аналитичният преглед на евентуалните законодателни и административни ограничения приключи, но процесът на премахване на ограниченията продължава и са необходими особени усилия. (виж също така глава 2 – Свободно движение на работници). Законът за чужденците, Законът за хазарта, Законът за висшето образование и Законът за здравето са били изменени, но Законът за закрила на детето, Законът за закрила и развитие на културата и Законът за туризма са все още проблематични от гледна точка на свободното предоставяне на услуги и е необходимо да бъдат изменени. Ценовата дискриминация в туристическия сектор (напр. музеи, автомобили под наем, пропуски за скипистите, наемане на апартаменти, хотели) все още съществува и е необходимо да бъде премахната.

В областта на финансовите услуги транспонирането на законодателство в банковия сектор постигна добър напредък, но е необходимо да бъде завършено по отношение на принципа единен паспорт, разграничаването между чужди и кредитни институции на ЕС и определянето на клонове. Законът за гарантиране на влоговете в банките беше изменен, с цел да се измени нивота на обхват, което понастоящем надвишава нивото, договорено по време на преговорите за постепенно увеличаване, с оглед да се постигне минималното ниво на обхват, необходимо съгласно acquis. Достиженията на правото на ЕС относно електронните пари и финансовите конгломерати трябва да бъдат транспонирани, както и част от acquis относно ликвидациата на кредитни институции. До присъединяването, новото рамково споразумение за определяне на капиталовата адекватност (познато като " Базел II") е необходимо да бъде включено в съответното законодателство. Структурата за банков надзор е добре обурудвана и осъществява компетентен надзор над банките, с оглед да гарантира съответствието с нормативната уредба в областа на разумния надзор. Капацитетът и експертизата на надзора бяха постоянно подобрявани.

В застрахователния сектор значителна част от acquis остава да бъде транспонирана, по-специално чрез приемането на нов застрахователен кодекс и на нов закон за надзор над пенсионните фондове. За да се спази предвидената целева дата за Застрахователния кодекс (края на 2005 г.) България е необходимо да положи особени усилия в този сектор. Влизането в сила на автомобилното застраховане "Гражданска отговорност" е слабо; източниците показват, че повече 45% от автомобилите, които се движат в България не са застраховани, средователно това е въпрос на сериозно безпокойство. България следва да продължи усилията си за да намали значително този

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

процент и да осигури по-доброто прилагане на законодателството относно "Гражданска отговорност". В този контекст, България следва да осигури достъп до застрахователни продукти относно "Гражданска отговорност", с цел да увеличи броя на застрахованите превозни средства. Процедурата за подписване на Многостранното споразумение за гарантиране "Зелена карта" е необходимо да бъде финализирана и подготовката трябва да бъде незабавно извършена, за да бъдат изпълнени задълженията, които са възложени на страните, подписали настоящото споразумение, за да се избегне риска България да не бъде подготвена в тази област до присъединяването.

В сектора на инвестиционните услуги значителна част от acquis остава да бъде транспонирана. Необходимо е допълнително привеждане в съответствие, що се отнася до acquis за злоупотребата с положението на пазара и рекламите, както и новоприетото acquis относно пазарите на ценни книжа (пазари на финансови инструменти). Достиженията на правото на ЕС относно капиталовата адекватност остава да бъдат транспонирани.

По отношение на схемата за обещетяване на инвеститори, на България беше предоставен преходен период до края на 2009 г. , като в края на същата година тя следва да достигне минималното ниво на покритие, определено в acquis.

От м. март 2003 г. надзорът на голяма част от финансовия сектор (ценни книжа, застрахователни и пенсионни фондове) се извършва от Комисията за финансов надзор (КФН). КФН като цяло функционира добре в областта на ценните книжа, но повишаване на познанията, мотивациата и експертния опит на служителите са необходими, както и изготвянето на стратегия за надзор, включваща развитието на човешките ресурси в рамките на Дирекция "Емитенти на ценни книжа" към КФН. Независимоста спрямо Министерството на финансите трябва да се засили. Важно е КФН да установи дори по-тясно сътрудничество с Управление "Банков надзор" на БНБ. За да постигне уеднаквен подход и да избегне пропуските при надзора, отнасящ се до инвестиционните посредници.

България все още се нуждае напълно да приведе в съответствие законодателството си за защитата на личните данни и за свободното движение на такива данни. (Виж Глава 24 – Правосъдие и вътрешни работи). Настоящото законодателство се нуждае от преразглеждане. Необходими са сериозни усилия от страна на Комисията за защита на личните данни, за да бъде ефективно запълнен капацитета й от гледна точка на човешки ресурси и да бъдат предприети подходящи мерки за разпределяне на предоставените й средства по такъв начин, че тя да стане напълно действаща. Комисията следва да пристъпи към надлежно концентриране върху ключовите задачи, които са най-необходими за момента като насоките за испектори, инспекции и дейности за повишаване на обществената осведоменост. Прекомерни разходи освен свързаните с ключовите й задачи, както и установяването на регионални офиси следва да бъдат избегнати.

В областта на нормативната уредба относно информационното общество бе постигнат определен напредък по отношение на електронните документи и електронния подпис. Наскоро България транспонира директивата относно електронната търговия, съответствието на която остава да бъде оценено.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Заключение

Особени усилия са необходими в областите на банковото дело, инвестиционните услуги и пазарите на ценни книжа, както и в областите на нормативната уредба относно информационното общество и правото на установяване и свободното предоставяне на нефинансови услуги. Ограниченията по отношение на гражданите и дружествата на ЕС е необходимо спешно да бъдат премахнати. С цел да се завърши подготовката за членство трябва да се обърне внимание на завършването на привеждането в съответствие на законодателството. Особени усилия са необходими също така и по отношение на личните данни, където законодателството следва да бъде приведено в съответствие със стандартите на ЕС. Комисията за защита на личните данни следва незабавно да установи подходяща административна практика и ефективно да изпълни ключовите си задачи.

По отношение на застрахователния сектор слабото въвеждане в сила на правилата относно застраховането на моторните превозни средства остава въпрос на сериозно безпокойство. Освен ако усилията за въвеждане в сила на законодателството относно автомобилното застраховане не бъдат ускорени, България рискува да не бъде готова до времето, предвидено до присъединяването.

Глава 4: Свободно движени на капитали

Държавите-членки трябва да премахнат всички ограничения в националното законодателство по отношение на движението на капитали между тях, но също и по отношение на трети страни (с някои изключения) и да приемат правилата на ЕС за гарантиране на правилното функциониране на презграничните плащания и трансфери на всички форми на капитала. Достиженията на правото на ЕС вкключва също така хармонизирани правила по отношение на платежните системи. Директивите относно изпирането на пари определят изпирането на пари като криминално престъпление. Те изискват финансовите институции да идентифицират и да познават своите потребители и да водят необходимите регистри, както и да съобщават за всяко съмнение за изпиране на пари. Директивите също така определят дейностите на одиторите, външните счетоводители, нотариусите, казината, брокерите на недвижими имоти и някои търговци на вещи с висока стойност, които изискват голими парични транзакции. Необходимо е адекватно засилване на капацитета.

В областта на движението на капитали и плащания, българското законодателство до голямма степен е приведено в съответдствие с acquis. Законодателство по отношение на пълното хармонизиране на разумните правила, свързани с инвестирането на активите от пенсионните фондове, застрахователните дружества и спестовните и кредитни съюзи, остава да бъде прието (с изменение в Кодекса за социално осигуряване). В съответствие с предоставената преходна договореност, България премахна ограниченията за придобиването на второ жилище от граждани на ЕС, които не са пребивавали в България в рамките на пет години след присъединяване. Подобно, в съответствие с преходната договореност, България успя да премахне ограниченията за придобиване на земеделска земя и гори от граждани на ЕС в рамките на седем години след присъединяването.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

В областта на платежните системи, България до голяма степен е завършила привеждането в съответствие на законодателството си, с изключение в областта на презграничните плащания в евро и по отношение на споразуменията за финансово обезпечение. По отношение на регламента относно презграничните плащания в евро, ефективни санкции за несправяне е необхадимо да бъдат приложени. По отношение на директивата за окончателност на сетълмента в България продължава да е налице изискване, което следва да бъде премахнато, гласящо, че даден системен оператор трябва да бъде установен в България, за да може да получи лицензия. Законът за паричните преводи, електронните платежни инструменти и платежните системи, приет през м. март 2005 г., установява адекватни и ефективни процедури по обезщетяване за уреждането на спорове между банки и потребители. Административният капацитет по отношение на правилното функциониране на тази нова схема, въпреки това, остава предмет на мониторинг.

В областта на изпирането на пари, българското законодателство е като цяло приведено в съответствие с acquis, с изключение на незавършеното привеждане в съответствие с преразгледаните препоръки на Финансова група за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма. България трябва също да отдели специално внимание на ефективното прилагане на законодателството в тази област. Това включва по-нататъшно подобряване изграждането на капацитет в тази област, подобряване надзора на задължените да докладват образувания, по-ефективно сътрудничество между съответните образувания, и по-специално осигуряване на ефективно правоприлагане и преследване в тази област. (Виж Глава 24 – Правосъдие и вътрешни работи).

Заключение

България като цяло изпълнява ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване в областта на движението на капитали и плащания и на платежни системи, и се очаква да бъде в състояние да прилага acquis от присъединяването. Някои законодателни привеждания в съответствие са все още необходими по отношение на Кодекса за социално осигуряване и по отношение на презграничните плащания в евро, споразуменията за финансово обезпечение и по отношение на изискването за системни оператори, които трябва да бъдат установени в България. Незначителни промени са необходими също така в областта на процедурата по обезщетяване за уреждането на спорове между банки и потребители.

Особени усилия са необходими в областта на изпирането на пари. С цел да се завърши подготовката за членство, България трябва за приведе законодателството си в съответствие с преразгледаните препоръки на Финансова група за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, а именно да гарантира, че законодателството в тази област е напълно и ефективно въведено в действие, и че се преследват доказани случаи на изпиране на пари.

Глава 5: Дружествено право

По настоящата глава държавите-членки са длъжни да приемат и прилагат хармонизирани правила,

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

необходими за надлежното осъществяване на дейността на дружествата на вътрешния пазар. Тези правила се отнасят до пет законодателни области: дружествено право в тесния смисъл на понятието, счетоводно законодателство, права върху интелектуалната собственост, права върху индустриалната собственост и признаването и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски въпроси, както и на договорни задължения.

В областта на дружественото право като такова, българското законодателство е приведено с съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis), благодарение по-специално на измененията на Търговския закон, приети през м. август 2005 г. Сега работата следва да се концентрира върху транспонирането на измененията на директивата относно изискванията за оповестяване на информация по отношение на някои видове дружества (крайният срок за транспонирането изтича на 31 декември 2006 г.). Това, inter alia, ще изиска подобряване на съществуващата в момента търговска система за регистрация. Понастоящем това все още не се прилага, което води до закъсняване и несигурност и ограничава достъпа до нея. През м. ноември 2004 г. правителството прие концепцията за нов единен електронен регистър на всички юридически лица, а през м. април 2005 г., то прие стратегия за създаване на централен регистър на юридическите лица и създаване на електронен регистърен център. Стратегията предвижда изменения в съществуващото законодателство и установяване на единен електронен регистър за всички юридически лица до 2007 г.

Едновременно с това България трябва също да разработи мерки за прилагане на директива относно офертите за закупуване на акции. Докато за настоящите държави-членки крайният срок за транспониране ще изтече на 20 май 2006 г., България ще трябва да завърши процеса на транспониране до края на 2006 г.

За България е важно да преведе своевременно на български език регламентите относно европейските правни организационни форми: регламента относно Европейската група по икономически интереси, регламента относно устава на европейското дружество, както и регламента относно устава на европейска кооперация. Дружественият регистър също трябва да позволява регистрация на европейски правни организационни форми.

Българското законодателство в областта на счетоводството и одита все още не е напълно в съответствие acquis (4-та, 7-ма и 8-ма директиви). По-нататъшни усилия са необходими, по-специално по отношение на прилагането на международните счетоводни стандарти.

По отношение на защитата на правата върху интелектуалната и индустриална собственост е постигната голяма степен на съответствие acquis. Все пак, директивите относно правото при следваща продажба, прилагането на законодателството относно правата върху интелектуалната и индустриална собственост и на правната защита на биотехнологични открития, трябва да бъдат транспонирани до датата на присъединяване. България трябва да измени Закона за авторското право и сродните му права, с оглед прилагането на директивата относно правото при следваща продажба и на директивата относно по-нататъшно прилагане и привеждане в съответствие на българското законодателство с някои разпоредби за правото при следваща продажба относно сателитното разпространение и кабелно препредаване, правата по наемане и отдаване под наем,

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

правната защита на бази данни, авторските права в областта на информационното общество. Освен това, все още има нужда от ограничени законодателни подобрения по отношение на промишления дизайн. Законът относно паралелния внос следва да бъде изяснен и принципът на изчерпване на Общността, трябва да бъде приложен до присъединяването. България е ратифицирала двата Договора на Световната организация по интелектуална собственост от 1996 г. (Договор на СОИС за авторските права и Договор на СОИС за изпълненията и звукозаписите) и се присъедини към Европейската конвенция по патентите.

Специфични преходни правила ще се прилагат по отношение на патентите за фармацевтични продукти, които включват неприложимост на принципа на изчерпване на Общността спрямо някои стоки, които се изнасят от България, по отношение на предоставянето на сертификати за допълнителна закрила на лекарствени продукти и продукти за растителна защита, както и относно разпростирането на регистрирани търговски марки на Общността и промишлени образци на Общността, или в процес на такава регистрация, на територията на България.

По отношение прилагането на правата върху интелектуалната и индустриалната собственост, все още са необходими специални усилия за подобряване сътрудничеството между агенциите и ефективното прилагане на Меморандума за разбирателство относно засилените мерки за защита на правата върху интелектуалната и индустриалната собственост, който беше подписан през м. юни 2005 г. Въпреки че са направени някои усилия за укрепване на правоприлагащите органите, българските власти следва да гарантират по-строго прилагане на правата върху интелектуалната и индустриалната собственост, и по-специално посредством ефективна предсъдебна система, засилване на граничния контрол, специално обучение на правоприлагащите органи (митнически служители, прокурори, съдии и полиция) и кампании за осведомяване. Също така, българските власти следва да гарантират по-добро сътрудничество с промишлеността. Ефективното прилагане на Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторско право и сродните му права, който беше приет през м. септември 2005 г., би трябвало да помогне за намаляване на много високите нива на пиратство в областта на музиката и софтуера. Освен това, е необходимо да се премахне уличната търговия. Също така, нивата на фалшифициране (особено по отношение на текстилни изделия и луксозни стоки) все още са причина за сериозно безпокойство. Съдебното изпълнение следва да стане много по-ефикасно и властите следва да гарантират ефективното приемане и прилагане на временни и предпазни мерки.

Регламентът, който заменя Брюкселската конвенция относно взаимното признаване и изпълнение на чужди съдебни решения по граждански и търговски въпроси, ще бъде пряко приложим при присъединяването. Някои от тези разпоредби са били вече въведени е Кодекса на международното частно право. Присъединяване към Римската конвенция ще бъде единствено възможно при присъединяване към ЕС, но нейните разпоредби вече са въведени в Закона за задълженията и договорите.

Заключение

Като цяло България изпълнява ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

присъединяване в областите на дружественото право и счетоводството, но все още са необходими някои промени. При присъединяването, България се очаква да бъде в състояние да приложи тези достижения на правото на ЕС (acquis), както и регламента, който заменя Брюкселската конвенция и разпоредбите на Римската конвенция.

Спешно е необходимо да се обърне внимание за подобряване въвеждането и прилагането на правата върху индустриална и интелектуална собственост, което представлява област на сериозно безпокойство. По-специално граничния контрол следва да бъде значително засилен и да бъде подобрена координацията между митниците, полицията и съдебната власт и да се подобри сътрудничеството между агенциите.

Глава 6: Политика на конкуренцията

Достиженията на правото на ЕС в областта на конкуренцията обхващат както антитръстовата политика, така и политиката на контрол върху държавните помощи. Те включват правилата и процедурите за борба с антиконкурентното поведение от страна на дружествата (ограничителни споразумения между предприятия и злоупотреба с господстващо положение) и за предотвратяване предоставянето на държавни помощи от страна на правителствата, които нарушават конкуренцията на вътрешния пазар. Като цяло, правилата на конкуренция са пряко приложими в целия Съюз, а държавите-членки са длъжни да оказват пълно съдействие на Комисията при прилагането на тези правила.

В антитръстовия сектор, законодателството вече функционира и съдържа основните антитръстови правила на Общността относно ограничителните споразумения, злоупотребата с господстващо положение и контрола на сливанията. Въпреки това, все още е необходимо законодателната рамка да се усъвършенства и да се подготви за прилагането на Регламент 1/2003. Нужните изменения следва да обхванат, също така, и подготовката за участие в Европейската мрежа за конкуренция, подобрената процедура за назначаване на членове на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК), въвеждането на глоби, основаващи се на оборота, мерки за усъвършенстване ефективността на проверките на място и за цялостното правприлагане. Необходимото вторично законодателство беше прието в по-голямата си степен, но е важно оставащите блокови изключвания да бъдат правилно въведени. Директивата относно конкуренцията на пазара на електронни комуникационни мрежи и услуги трябва да бъде напълно транспонирана в българското законодателство.

По-отношение на нужните изпълнителски структури, административният капацитет на КЗК постоянно се подобрява. Важно е този процес да продължи, включително и чрез привеждане в изпълнение на бюджета и конкурентно заплащане. Необходимо е да продължат усилията за съсредоточаване на ресурсите на КЗК към ключови случаи на конкуренция, обучение на служителите на КЗК и съдебната власт и дейности, насочени към повишаване на обществената осведоменост. Нужно е да се обърне внимание на поверителността на специфичната за всеки случай информация. Трябва допълнително да се подобри координацията със секторните регулатори и правоприлагащите органи (включително полицията и съдебната власт).

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Подобрило се е правоприлагането от страна на КЗК. С цел да се постигне понататъшно укрепване в тази област, трябва да се акцентира върху казусите, които най-сериозно нарушават конкуренцията, а именно картелните споразумения. КЗК има напредък по отношение на възпиращата политика на санкции, но са необходими и по-нататъшни усилия. КЗК и съдебната власт започват да трупат по-сериозен опит по отношение на способи на разследване като проверки на място, но е необходимо да бъдат подобрени, както методите за това, така и съответното законодателство. Увеличил се е броят на становищата на КЗК по проекти на законодателни актове, но следва да се гарантират и добри понататъшни стъпки. КЗК трябва още по-активно да разграничи и премахне пречките пред конкуренцията, независимо от това дали те произтичат от уредбата или поведението на дружествата.

В областта на държавните помощи бяха приети закони и други нормативни актове, обхващащи основните принципи на достиженията на правото на ЕС. Необходими са и някои изменения, за да се адаптират изискванията на новоприетите актове от достиженията на правото на ЕС.

По отношение на необходимите изпълнителски структури, административният капацитет, както на КЗК (отговорна за привеждането в изпълнение), така и на отдел "Държавни помощи" към Министерство на финансите (отговорен за мониторинга и отчетността на държавните помощи) се е подобрил, но е важно този процес да продължи и занапред. Подобрение се отбелязва и в експертните познания и опит на КЗК в областта на държавните помощи. Бяха положени усилия, които е необходимо да продължат и в бъдеще, по отношение обучението на органите и съдебната власт, сътрудничеството в администрацията и дейностите по обществена осведоменост. Необходимо е, преди присъединяването, да се изготви план за сътрудничество в областта на държавните помощи, за да се гарантира, че настоящият ноу-хау няма да бъде загубен.

По отношение на правоприлагането в областта на държавните помощи дейността КЗК значително се е подобрила в областта на качеството и приложното поле, но е от изключителна важност този процес да продължи и да се засилят последващите решенията действия. Започнатите усилия следва да бъдат продължени, за да се гарантира спазването на задължението за уведомление и подробно прилагане на правилата за държавните помощи, не на последно място и по отношение на индиректните помощи и приватизацията. Съществува съответствие на схемите за данъчна помощ, разсрочвания и отсрочвания, но прилагането на тези правила трябва да бъде обект на строг мониторинг. По отношение на стоманодобива бе приета Националната програма за преструктуриране и развитие на стоманодобивната индустрия в Република България до 2007 г. (НПП). Необходимо е да се гарантира стриктно придържане към НПП и по-специално към ангажиментите да не се отпуска помощ за преструктуриране на стоманодобивния сектор след 2005 г. Има индикации за значителни закъснения при изпълнението на различни задължения, посочени в НПП и е нужно да се ускори напредъкът, с цел дружеството бенефициент да достигне състояние на жизнеспособност до края на периода за преструктуриране. По отношение на енергийния сектор България е поела ангажимент да преустанови отпускането на помощ за въгледобива и да ограничи помощите за ТЕЦ-овете по места до края на 2005 г.

Заключение

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Като цяло България отговаря на ангажиментите и изискванията, които произтичат от преговорите за присъединяване в областта на антитръстовата политика и държавните помощи и се очаква да може да изпълни този дял от достиженията на правото на ЕС от присъединяването си. При завършване подготовката за членство следва да се обърне особено внимание, за да се гарантира, че привеждането в съответствие на законодателството в тази област продължава да се актуализира, продължава да се укрепва административният капацитет и, което е най-важно, продължава развитието на досегашната практика по правилно прилагане и привеждане в изпълнение на законодателството, както в областта на антитръстовата политика, така и на държавните помощи. Необходими са повече усилия, за да се гарантира стриктното спазване на НПП за стоманодобива и по-специално към ангажиментите да не се отпуска помощ за преструктуриране на стоманодобивния сектор след 2005 г.

Глава 7: Земеделие

Глава "Земеделие" обхваща голям брой задължителни правила, много от които са пряко приложими. Точното прилагане на тези правила и тяхното ефективно привеждане в действие от страна на една способна публична администрация са от основно значение за функционирането на Общата селскостопанска политика. Това включва създаването на системи за управление като разплащателна агенция и Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), а също така и капацитет за прилагането на мерките по развитие на селските райони. Членството в ЕС изисква интеграция в организацията на общия пазар за широка гама земеделски продукти, включително обработваеми култури, захар, продукти от животински произход и специализирани култури. На последно място, тази глава обхваща подробни правила във ветеринарната област, които са от основно значение за опазване здравето на животните и безопасността на храните на вътрешния пазар, както и във фитосанитарната област, включително проблеми като качеството на семената, материалите за растителна защита и вредните организми.

Хоризонтални въпроси

Не може да се докладва за реален напредък по създаването на разплащателна агенция.
Остава да бъдат приети законодателни мерки за създаване на Разплащателна агенция за администриране националните помощи и помощите от Съюза за селското стопанство и селските райони, горското стопанство и рибарството. Все още предстои да се уточнят стратегически решения относно критични проблеми като възможността да се приложи схемата за единно плащане на площ (SAPS) или схемата за единно плащане (SPS) и последващата необходимост да се реши минималният размер на допустимите земеделски стопанства, допълнителните национални преки плащания и подходящия бюджет. Бяха определени и разработени процедурите и списъците за схемите по ОСП. В допълнение, остава да бъде извършена голяма по обем дейност в областта на системите за информационни технологии и обучението на служители по новите системи за информационни технологии. Остава и значителна по количество работа ако България има напълно функционираща разплащателна агенция към дата на присъединяването си.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Подобна е и настоящата ситуация по създаването на Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК). Следва да се приеме и съответното за областта законодателство. България все пак е постигнала известен напредък по-специално по отношение подготовката на основен план, но предстои да бъде извършена още работа. Създаването на информационната система LPIS за създаване и поддържане на регистър на земеделските земи продължава да буди безпокойство поради липсата на реален напредък при създаването на орто фото изображения – до момента не е получено нито едно орто фото изображение – и последващото им цифровизиране. Предстои да бъдат предприети други основни действия като приспособяване на софтуера на ИСАК, който се основава на австрийска система, пререгистрация на земеделските стопани, контрол на място и обучение на служителите. Трябва да се прояви сериозна загриженост за степента на напредък в тази област и да се обърне изключително внимание ако България следва да има напълно функционираща ИСАК преди присъединяването си.

По отношение на търговските механизми е постигнат добър напредък през изминалата година. Българските власти официално разпределиха отговорностите за лицензиране и управление на квотите. Остава да бъде прието законодателство за бъдещата разплащателна агенция, която ще отговаря за възстановяванията при износ, а Министерство на земеделието ще управлява издаването на лицензии за внос. Сътрудничеството между всички органи, които участват в прилагането на търговските механизми (Държавен фонд "Земеделие", Агенция "Митници", Националната ветеринарна служба и службата по фитосанитарни въпроси) се е подобрило, но остава официално да бъдат изготвени споразумения и процедури за сътрудничество.

Създадени са административните структури на централно ниво, които отговарят за политиката на качество. Въпреки това, като следваща стъпка е необходимо да се приеме въвеждащо законодателство и остава да бъдат създадени допълнителни административни структури.

По отношение на биологичното земеделие е необходимо да бъдат направени още изменения на националното законодателство за пълна хармонизация с достиженията на правото на ЕС и по-специално за регистрация на производителите и контрол на пазара. От друга страна, административният капацитет за изпълнение и привеждане в действие е отбелязал добър напредък. Одобрен е орган за инспекции и е създадена комисия за биологично земеделие.

България е постигнала задоволителен напредък в областта на въвеждане на Системата за земеделска счетоводна информация (FADN).

Остава да бъде прието законодателство относно мерките за държавна помощ в областта на земеделието. Правилата на ЕС за държавните помощи ще бъдат прилагани от бъдещата разплащателна агенция.

Организации на общия пазар (ООП)

По отношение на всички ООП остава да бъде създадена основна ефективна административна структура за привеждане в действие на тези пазарни организации.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Погледнато по-подробно, в областта на обработваемите култури са готови законови мерки за интервенционните центрове и частното складиране, но остава да бъде прието допълнително законодателство, както и да бъдат създадени структури за интервенция, мониторинг за внос/износ и ценова отчетност ,включително статистическа информация.

Частично е транспонирано законодателството в областта на захарта. Създадена е работна група, която се занимава с разработване на задачи и компетенции на отделите, които отговарят за изпълнението на квотната система и данъците.

Въвеждащото законодателство за пазарни стандарти за плодове и зеленчуци бе прието. В настоящия момент се извършват проверки в етапите за внос и износ, но системата за контрол трябва да бъде засилена и разширена, за да обхване местния пазар. Проведено е обучение на инспектори, производители и търговци. Също така, министерството развива капацитета си, за да приложи достиженията на правото на ЕС за признаване организациите на производители. Следва да се укрепят механизмите за докладване на входните цени.

По отношение на виното и алкохолните напитки бе постигнат напредък, но най-голямото предизвикателство продължава да бъде завършването на регистър на лозята. До 31 май 2005 г. само 16,5% от лозарските площи са регистрирани; за над 80% от лозарските площи следва да се извърши регистрация. Изисква се допълнително въвеждащо законодателство за някои пазарни механизми, най вече относно контрола и издаването на удостоверения.

Не може да се докладва за реален напредък по отношение на организацията на общия пазар на мляко. Остава да бъде прието въвеждащо законодателство, което да регулира основните механизми, включително и разпределянето и управлението на квотите за мляко. Остава да се въведат повечето от механизмите на организациите на общия пазар на мляко и млечни продукти, както и системата за квотите. Подготвителните дейности трябва да се ускорят ако България следва да има напълно функционираща система за квоти към датата на присъединяване. Вече са създадени Национален съвет по млякото и един от осемте регионални съвета по млякото, но липсва ясно разпределение на задачите и отговорностите между всички органи, които участват в изпълнението на системата за млечните квоти. Нужно е да се финализира базата данни, в това число и основният регистър за квотите, тъй като системата трябва да обхване всички производители и директни търговци на мляко. Трябва да се изпълни процесът на одобрение на купувачи, както и инсталацията и акредитирането на независими лаборатории за анализ на маслеността на всички млекопреработващи предприятия. Трябва да се вземат политически решения за принципите за управление на държавния резерв и принципите за прехвърляне на квоти. България има ангажименти за преходни мерки до 30 април 2009 г. за продажба в България на мляко с масленост 2% като полуобезмаслено и 3% като пълномаслено мляко.

Постигнат е добър напредък в транспониране на законодателство в секторите говеждо, овче и свинско месо. Бяха създадени и административни структури за ценова отчетност и класификация. Тези структури текущо се укрепват чрез програми за обучение.

По отношение на сектора за яйца и птиче месо съответното законодателство бе транспонирано, но

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

административните структури, включително Националната ветеринарна служба и специализирани отдели в Министерство на земеделието се нуждаят от понататъшна подкрепа при привеждането в действие на пазарните стандарти, ценовата отчетност и отчитането на статистическа информация за производството.

Развитие на селските райони и горското стопанство

Дирекция "Развитие на селските райони и инвестиции" към Министерство на земеделието отговаря изцяло за политиката на развитие на селските райони. Управлението и привеждането в изпълнение на индивидуални мерки по развитие на селските райони ще бъдат изпълнявани от бъдещата разплащателна агенция след присъединяването. На България бе предоставен преходен период от три години след присъединяването, през който й е разрешено да използва специални мерки за развитие на селските райони. Бе създадена работна група, която включва представители на профсъюзите, браншовите организации и министерствата, за подготовка на проект за План за развитие на земеделието и развитието на селските райони в България за периода 2007 – 2013 г. Работната група изготви анализи на рисковете, които да послужат като основа за избор на подходящи мерки за развитие на селските райони. Бе създаден кодекс на добрите земеделски производителни практики и план за действие в критични зони с подкрепата на помощ от Общността, с цел укрепване административния капацитет на България по отношение на агро-екологични проблеми, но все още предстои приемането им. Остава да се изпълни понататъшното укрепване на административния капацитет и създаването на съответните механизми.

Ветеринарни и фитосанитарни въпроси, включително безопасност на храните

Необходими са специални усилия по отношение привеждането в съответствие на ветеринарното законодателство и по-специално по отношение на рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност. С този закон България възнамерява да въведе основните компоненти на достиженията на правото на ЕС относно здравето и хуманното отношение към животните, ветеринарното обществено здраве и инструментите за хоризонтален ветеринарен контрол в националното законодателство. Проектозаконът все още очаква окончателното парламентарно одобрение.

По-подробно, частично е постигнато транспонирането на законодателството относно трансмисивните спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и страничните животински продукти. Надзорът над ТСЕ все още не е в съответствие с достиженията на правото на ЕС, като по-специално тестуването продължава да не е задоволително, въпреки че се забелязва подобрение от началото на 2005 г. Отстраняването на специалния рисков материал почти е приведено в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Събирането и отстраняването на отпадъчни продукти от животински произход все още, обаче, не е приведено в съответствие, главно защото системата за събиране, която обхваща цялата страна, не функционира, а и досега вторият планиран екарисаж не работи. Общата забрана за фуражите не действа поради липсата на законови основи (виж първи параграф от този раздел за рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност).

Завършено е въвеждането на законодателството относно системата за ветеринарен контрол на

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

вътрешния пазар, в частност по отношение изискванията за регистрация на дялови участници в търговията (виж рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност). Продължава укрепването на административните структури с подкрепата на Общността. България трябва да се подготви, за да се присъедини към компютъризираната мрежа TRACES, която свързва ветеринарните власти на ЕС и която замести предишната система ANIMO.

Транспонирането на достиженията на правото на ЕС по отношение на идентификацията и регистрацията на животни действа за животни от рода на едрия рогат добитък. Въпреки това, все още е необходимо да се предприемат мерки, гарантиращи пълната реализация. Необходимо е да се приемат нормативни актове за регулиране на други съответни породи като дребни преживни животни и свине, както и за санкциониране и контрол. (Виж рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност). Базата данни за идентификация и регистрация на животни от рода на едрия рогат добитък е създадена, но все още не е напълно оперативна (предаване на данни в реално време). Понастоящем системата се обновява и надгражда, за да бъдат включени и други породи.

Все още предстои въвеждането на достиженията на правото на ЕС за финансиране на ветеринарните инспекции и контроли. (Виж също и рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност). В настоящия момент таксите се събират в съответствие с българското национално право.

По отношение на ветеринарните проверки при внос от трети страни и правилата за внос, все още е необходимо окончателно да се транспонира и приведе в действие съответно законодателство. (Виж също и рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност). Само един от осемте дългосрочни ветеринарни гранични инспекционни пунктове (Капитан Андреево на границата с Турция) е изграден. Изграждането на другите е в процес на подготовка.

Създаването на фонд за разходи за здравето на животните в областта на ветеринарномедицинската дейност е ключов компонент за успешното изпълнение на политиката на ЕС за здравето на животните. Все още липсва правна основа за този фонд. (Виж рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност).

Законодателството в областта на контрола над заболяванията по животните е транспонирано по отношение на правилата на ЕС за борба с отделните болести. Все пак, мерките за общ контрол (забрана за ваксиниране, някои мерки за изкореняване на заболявания) все още предстои да бъдат транспонирани (Виж рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност). България се присъдени към системата за известяване на заболяванията по животните. Изработени са контингенс плановете за заболяванията класическа чума по конете, шап, болестта Нюкясъл, птичи грип. Надзорни програми за шап, син език, класическа чума по свинете, ТСЕ и болести по рибите ще бъдат въведени през 2005 г. Особено внимание трябва да се обърне на контрола на класическата чума по свинете и да се преразгледа стратегията на България за справяне в ситуация на еволюцията на това заболяване.

Предстои да бъде транспонирано законодателството в областта на търговията с живи животни и животински продукти (виж рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност).

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Въведено е законодателството в областта на ветеринарното обществено здраве по отношение на предприятията. То е предвидено да влезе в сила до присъединяването. Все пак привеждането в изпълнение на мерките зависи от приемането на рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност. В допълнение, все още е необходимо някои законодателни мерки да бъдат приведени в съответствие с новия Пакет от мерки за хигиената на ЕС. На България са предоставени преходни мерки до м. декември 2009 г. за 80 млекопреработващи предприятия, на които е позволено да произвеждат мляко, което не отговаря на изискванията на ЕС и 20 млекопреработващи предприятия, които произвеждат мляко, което отговаря на изискванията на ЕС и мляко, което не отговаря на изискванията на ЕС само за местния пазар. Предвиден е план за доизграждане на предприятията, но е необходимо ситуацията да се оцени отново по отношение на някои предприятия предвид изискванията на новия Пакет от мерки за хигиената на ЕС, който ще влезе в сила преди присъединяването на България. Понастоящем, процентът на предприятията, които следва да бъдат доизградени е около 86%. По отношение на качеството на суровото мляко и системите за контрол все още се изискват големи усилия, за да се подобри настоящата ситуация.

Достиженията на правото на ЕС по отношение на общите мерки (включително за зоонози) е транспонирано за зоонозите и най-вече за остатъчните вещества. По отношение на зоонозите е необходимо българското законодателство да бъде преразгледано в светлината на новоприетото законодателство на ЕС. Трябва да се обърне внимание, за да се потвърди изпълнението на контролни мерки относно утайките, ветеринарномедицинските продукти, остатъчните вещества и зоонозите, по-специално методите за диагностика и приложимите стандарти.

Законодателството на ЕС в областта на хуманното отношение към животните е транспонирано с изключение на приетия наскоро регламент за транспорта. Все пак, изпълнението и привеждането в действие на правилата зависи от приемането на рамковия Закон за ветеринарномедицинската дейност. Необходимо е обучение по прилагането на новото законодателство.

В областта на зоотехниката е необходимо да бъде завършен мониторинга на транспонирането и изпълнението.

Въвеждането на законодателство в областта на фитосанитарните въпроси е в доста напреднал етап с изключение изпълнението на мерки относно аспектите на растителната хигиена. Транспонираните мерки в областта на качеството на семената и посадъчния материал, вредните организми, продуктите за растителна защита и растителна хигиена продължават да се изпълняват и административният капацитет в областта на услугите и в лабораторния сектор постоянно се увеличава.

Въведено са достиженията на правото на ЕС в областта на храненето на животните. Националната служба по зърното и фуражите и Националната ветеринарна служба си поделят компетенциите за прилагането и привеждането на достиженията на правото на ЕС в действие в този подсектор и продължават да създават правила за сътрудничество и комуникации между тях. Необходимо е също така да се приложат и инспекции на рисковите фактори и опитна програма, която да обхваща всички етапи на хранителната верига.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

България трябва да гарантира, че спазва международните ветеринарни и фитосанитарни спогодби в съответствие с достиженията на правото на ЕС до датата на присъединяването си.

От скоро новата дирекция "Контрол на храните и тяхната безопасност" към Министерство на земеделието има координираща роля за проблеми, свързани с храните и тяхната безопасност и по-специално с храните от животински произход, дотолкова, доколкото някои аспекти на безопасността на храните са обхванати от Глава 1 (по-специално храни, които не са от животински произход и които са от компетентността на Министерство на здравеопазването).

Заключение

Като цяло България отговаря на критериите и ангажиментите, произтичащи от преговорите за присъединяване по хоризонтални въпроси като политика на качество и биологично земеделие, Система за земеделска счетоводна информация (FADN), държавни помощи и развитие на селските райони. В областта на ветеринарномедицинската дейност изискванията са спазени в голяма степен по отношение на зоотехниката и храненето на животните. Все още са необходими промени в областта на фитосанитарните въпроси. С цел запазване на сериозния напредък в тази област България трябва да бъде в състояние да въведе достиженията на правото на ЕС от датата на присъединяването си.

Необходими са по-големи усилия по отношение на външно-търговските механизми, по-голямата част от организациите на общия пазар (ООП) и по отношение на общите мерки в областта на ветеринарномедицинските въпроси (включително по зоонозите). Съществува риск, освен ако не се положат достатъчни усилия, системите в тези области да не заработят до присъединяването.

Съществува сериозно безпокойство във връзка с подготовката на България в областта на хоризонталните земеделски въпроси по отношение на разплащателната агенция, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) (в това число и информационната система LPIS за създаване и поддържане на регистър на земеделските земи и директните схеми за плащане на земеделските производители) и ООП за мляко. Необходимо е и да се обърне по-специално внимание и на ветеринарномедицинската дейност, която среща трудности при процеса на транспониране (рамковия Закон за ветеринарномедицинска дейност и последващи правни мерки, които са необходими за цялостното въвеждане, изпълнение и привеждане в сила на достиженията на правото на ЕС). Това се отнася и до ТСЕ и страничните животински продукти (създаване на втори екарисаж и въвеждане на забрана за фуражите), системи за ветеринарно-санитарен контрол на вътрешния пазар (идентификация и регистрация на животните и създаване на ветеринарни гранични инспекционни пунктове). Необходимо е да се обърне голямо внимание на контрола над заболяванията по животните (класическата чума по свинете, фонд за спешна помощ за здравето на животните), търговия с живи животни и животински продукти, ветеринарно обществено здраве (за доизграждане на агро-екологични предприятия), и хуманното отношение към животните (привеждане в изпълнение на ниво стопанство по време на транспорт и при клане). Освен ако не се предприемат незабавни мерки за подобрение в тази област България няма да бъде в състояние да въведе достиженията на правото на ЕС до датата на присъединяването.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Глава 8 : Рибарство

Достиженията на правото на ЕС (acquis) в областта на рибарството се състоят от регламенти, които не изискват въвеждане в националното законодателство. Те, обаче, изискват въвеждането на мерки за подготовката на администрацията и операторите за участието им в Общата политика по рибарство (в области като пазарна политика, управление на ресурсите и на флота, инспекции и контрол, структурни действия и държавни помощи). В някои случаи, съществуващите споразумения или конвенции в областта на рибарството с трети страни или международни организации следва да бъдат приведени в съответствие.

В областта на управлението на ресурсите и на флота, инспекции и контрол българският Закон за рибарството и аквакултурите от 2001 г. обхваща законодателството в областта на информацията относно риболова, контрола, инспекцията и съхраняването. По отношение на законовата основа за предоставяне на разрешителни за риболов, структурните действия и организацията на пазара в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis), обаче, е необходимо Парламентът да приеме изменение на Закона. Необходимо е и допълнително адаптиране на въвеждащото законодателство по отношение на системата за наблюдение на кораби, събирането и компютърната обработка на информацията относно риболова, включително и създаването на статистистическа система в областта на рибарството, както и въпроса за разрешителните за стопански риболов. Напредък, под формата на изменения на националното законодателство, е отбелязан за привеждането в съответствие с правилата на Регистъра на риболовния флот.

България е съставила своя Регистър на риболовния флот, като е включила всички свои риболовни кораби, но трябва да бъде отбелязан напредък в събирането на всички данни, изисквани от Общностното право, както и да се отбележи значителен напредък по отношение на повторното измерване на брутния тонаж на флота. Националната агенция по рибарство и аквакултури (НАРА) редовно информира Изпълнителната агенция "Морска Администрация" относно издадените разрешителни. Координацията между двете институции, отговарящи за Регистъра, е създадена, съгласно съответните разпоредби на Закона за рибарството и аквакултурите, но все пак трябва да бъдат договорени по–нататъшни административни детайли за тяхното сътрудничество.

Във връзка с въпросите за управлението на флота (развитие на хармонизираните параметри на ниво ЕС за измерване на капацитета на корабите, конкретно разбиране и прилагане на пропускателния режим), трябва да бъдат проведени технически дискусии с Европейската комисия, за да се гарантира, че управителните органи напълно разбират своите задължения и права в рамките на общностното право, и че техните мерки за управление на флота са в съответствие с общностните разпоредби.

Следва да се извърши допълнителна работа по адаптирането на информационните системи, което да позволи на България на прехвърли тези данни в Регистъра на риболовния флот на Общността в адекватен формат и периодичност. Изпълнението на тази задача трябва да започне възможно най-скоро, тъй като опитът показва, че създаването на напълно съвместима и функционираща система отнема поне една година.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Проектът на план за управление относно капацитета на българския риболовен флот, е разработен в края на 2003 г., но все още не е приет.

Инсталирането на системата за наблюдение на риболовните кораби все още не е завършило от гледна точка на осъвременяване на системата за сателитен контрол. По отношение на административния капацитет ще бъде необходим нов правилник за функционирането на НАРА, който да бъде в съответствие с ангажиментите, поети от България, както и допълнително наемане на персонал и по-нататъшното му обучение.

В областта на структурните действия, остава да се установят правила и процедури за използването и прилагането на структурните мерки. Първата стъпка е направена със създаването на звено за структурна помощ в НАРА, но административният капацитет по отношение на планирането и прилагането на структурните действия в областта на рибарството се нуждае от значително укрепване.

По отношение на пазарната политика е подготвено допълнително въвеждащо законодателство, но то все още очаква приемането на измененията на Закона за рибарството и аквакултурите. Създаването на пазарна инфраструктура за продажба на едро все още не е финализирано (организации на производителите, интервенционна агенция, информационна система). Решение за създаването на звено за организацията на пазара в НАРА трябва да бъде взето.

Относно държавните помощи в сектор рибарство, мерките за подпомагане трябва да бъдат приведени в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis) до присъединяването.

По отношение на международните споразумения в областта на рибарството, България е отложила процедурата за оттегляне от Северно-атлантическата организация в областта на рибарството (NAFO) до края на 2006 г.

България има двустранни споразумения в областта на рибарството с пет страни, които вече не се прилагат, и е член на няколко конвенции и регионални организации в областта на рибарството. От друга страна, България следва да ратифицира възможно най-бързо измененията пред Генералната комисия по рибарство за средиземноморското основно споразумение и да стане активен, и участващ с финансови средства член на Комисията.

Заключение

Като цяло, България отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяване по отношение на държавните помощи и международните споразумения в областта на рибарството. При условие, че се поддържа добър напредък в тези области, България следва да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС (acquis) от присъединяването.

Необходимо е България да положи особени усилия в областта на управлението на ресурсите и на флота, инспекцията и контрола, структурните действия и пазарната политика. За да завърши подготовката за членство, особено внимание трябва да се обърне на укрепването на

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

административния капацитет и сътрудничеството между институциите, на подготовката за управлението на структурната политика в сектор рибарство, на завършването на системата за наблюдение на риболовните кораби, на повторното измерване на риболовните кораби и на непрекъснатото осъвременяване на Регистъра на риболовния флот, на приемането на законодателството за пазарната политика и на изграждането на структури на организациите на Общия пазар.

Глава 9: Транспортна политика

Законодателството на ЕС в областта на транспорта цели подобряване на функционирането на вътрешния пазар чрез насърчаването на ефективни транспортни услуги, благоприятни за потребителите и околната среда. Достиженията на правото на ЕС в сферата на транспорта обхващат секторите на автомобилния транспорт, железопътния транспорт, въздушния транспорт, морския транспорт и транспорта по вътрешни водни пътища. Те обхващат технически стандарти и стандарти за безопасност, социални стандарти и либерализацията на пазара в контекста на Единния европейски транспортен пазар.

Бе констатирано, че следва да се постигне разширяване на трансевропейските транспортни мрежи в посока България. Докато необходимите структури за изпълнение в тази област са налице, капацитетът на Министерство на транспорта при изготвянето, управлението и мониторинга на транспортни проекти се нуждае от по-нататъшно засилване, както в количествено, така и в качествено отношение. България трябва да полага усилия за изпълнение в дадените срокове на приоритетните проекти в областта на автомобилния и железопътния транспорт и транспорта по вътрешни водни пътища, които проекти се съдържат в Приложение III към Решението относно насоките за трансевропейските транспортни мрежи.

В сектора на сухоземния транспорт, транспонирането на достиженията на правото на ЕС в областта на автомобилния транспорт е по график. Необходими са по–нататъшни подобрения на социалното законодателство, както и по отношение на периодичния технически преглед на МПС, свидетелствата за управление на МПС, крайпътните проверки по пътищата, проверките в предприятията, както и на пътната безопасност. Трябва да бъде обърнато по-голямо внимание на контрола на монтирането и използването на обезопасителни колани и на консумацията на алкохол. Необходимо е по-нататъшно привеждане в съответствие на законодателството в областта на дигиталните тахографи. България подготвя промени в своята законова рамка, така че да се избегне двойното облагане на камиони. На България бяха предоставени преходни периоди до 31 декември 2010 г. за съблюдаване на критерия за финансова стабилност, приложим по отношение на вътрешните превози и до 31 декември 2013 г. за максимално допустимите размери и маси в международния трафик. България пое преходните договорености, представени от ЕС по отношение на достъпа на превозвачи от трети страни до националния транспортен пазар на други държави-членки до 31 декември 2009 г. (с възможност за удължаване максимум до две години).

Транспонирането на достиженията на правото на ЕС в областта на железопътния транспорт е по

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

график. В рамките на текущия процес по преструктуриране капацитетът на "Железопътна администрация" се нуждае от по-нататъшно укрепване, и в частност що се касае до управлението на инфраструктурата и органа по регулиране. Следва да бъде постигнат по-нататъшен напредък за гарантиране на независимостта при управлението на Български държавни железници - "БДЖ" ЕАД от държавата.

В областта на транспорта по вътрешни водни пътища привеждането на законодателството в съответствие все още не е завършено, по-специално що се отнася до техническите изисквания за плавателните съдове по вътрешните водни пътища. Във връзка със скорошното създаване на Фонд "Вътрешни водни пътища" през м. юли 2005 г., административните структури в тази сфера са налице и функционират задоволително. С оглед на новоприетите достижения на правото на ЕС обменът на информация между Румъния и България във връзка с речната информационна служба за р. Дунав, както и аварийните планове и въпросите на околната среда се нуждаят от подобрения.

В областта на въздушния транспорт съответното законодателство е транспонирано и като цяло е в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Остава да бъде прието въвеждащо законодателство. Административният капацитет се нуждае от по-нататъшно укрепване. България все още е в процес на преговори по отношение на Споразумение за обща европейска авиационна зона.

В областта на морския транспорт рамковото законодателство действа и е съгласувано със съответните достижения на правото на ЕС. Все пак, приемането на въвеждащо законодателство следва да продължи, по-специално по отношение на достиженията на правото на ЕС относно ускореното въвеждане на танкери с двойно дъно (пакет Ерика I) и относно мониторинга на трафика на плавателни съдове и информационната система (пакет Ерика II). Административните структури в тази сфера са налице и като цяло работят добре, въпреки че средноустановеният стандарт на ЕС в някои области (напр. Държавния пристанищен контрол) не е достигнат и все още не са предприети подходящи мерки по отношение на задържаните български кораби в чуждестранни пристанища. Степента на задържане достигна 7,54 % през 2004 г. спрямо 7,95 % през 2003 г. Българският флаг бе преместен от черния в сивия списък на Парижкия Меморандум за разбирателство. Не е гарантирана напълно независимостта на Изпълнителна агенция "Морска администрация" като контролен орган на държавата на флага, предвид това, че 90 % от българските кораби са собственост на притежавано от държавата дружество ("Навибулгар"). Това означава, че държавата действа едновременно като контролиращ и контролиран субект. Всъщност, в качеството си на държава на флага тя действа като контролиращ фактор по отношение на корабите под български флаг; докато, като собственик на същите кораби държавата е в позицията на контролиран субект. Все пак в българския парламент се разглежда план за приватизацията на последното, а също така се взимат мерки за намаляване на заплахите за независимостта на инспекторите. Най-сериозната сред тези заплахи вече не съществува, откакто за българските инспектори вече не е възможно да получават отпуск при специални условия и да работят като моряци на борда на корабите на "Навибулгар" през този период. По отношение на морската безопасност България е изпълнила международните си задължения по силата на Конвенцията SOLAS /глава XI/2 и Международния кодекс за сигурност на корабите и пристанищните съоръжения (ISPS Code). До присъединяването България следва да въведе достиженията на правото на ЕС в областта на морската безопасност, които надвишават по обем актовете, приети в рамките на Международната морска организация.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Заключение

България като цяло отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяване в областта на трансевропейските мрежи, автомобилния транспорт, транспорта по вътрешни водни пътища и железопътния транспорт. България има нужда да засили административния си капацитет в сферата на трансевропейските транспортни мрежи и да подобри допълнително прилагането на достиженията на правото на ЕС в областта на автомобилния транспорт. Тя също трябва да транспонира преразгледаните достижения на правото на ЕС в областта на железопътния транспорт и да завърши преструктурирането на железопътния сектор. Предвид добрия напредък, постигнат в тези области, България ще бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС от момента на присъединяването.

В областта на въздушния транспорт и морския транспорт са необходими особени усилия. За да отговори на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяването в тези сфери, България трябва да подобри стандартите за безопасност, особено посредством инспекции, извършвани по реда на държавен пристанищен контрол и да транспонира изцяло въвеждащото законодателство в областта на въздушния транспорт.

Глава 10: Данъчна политика

Достиженията на правото на ЕС в областта на данъчната политика обхващат в голяма степен косвеното данъчно облагане по отношение на ДДС (данък добавена стойност) и акцизите. Те установяват определения и принципи за ДДС, докато акцизите за енергийните продукти, тютюневите изделия и алкохолните напитки са предмет на директиви на ЕС що се касае до структурата на митата, нивата на минималните ставки и държането и движението на акцизните стоки. По отношение на прякото данъчно облагане, достиженията на правото на ЕС обхващат някои аспекти на корпоративните данъци и имат за основна цел премахването на пречките за трансграничните дейности между предприятията. Накрая, общностното законодателство в сферата на административното сътрудничество и взаимопомощ осигурява инструменти за недопускане на укриване на данъци и избягване на данъчно облагане вътре в Общността както за преките, така и за косвените данъци.

В областта на ДДС е постигнат напредък в цялостното ниво на привеждане в съответствие, но все още са необходими по-нататъшни усилия в няколко сфери, по-специално по отношение на сделките вътре в Общността и на специалните схеми. По време на преговорите за присъединяване, на България е предоставен специален режим с цел да продължи освобождаването на международния пътнически транспорт от ДДС с право на приспадане, без ограничения във времето и да се прилага праг за регистриране и освобождаване в размер на 25 000 евро по отношение на малките и средни предприятия.

По отношение на акцизите България е привела в съответствие структурата на митата и е повишила техните нива съгласно поетите ангажименти. Въпреки това се изискват съществени усилия, за да

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

бъде завършено привеждането в съответствие, по-специално по отношение на въвеждането на система от данъчни складове и движение под режим отложено плащане на акцизи, на разпоредбите, свързани с движението в рамките на Общността на всички хармонизирани категории продукти, единната митническа ставка за цигарите и достигането на минимални нива.

По-нататък България трябва да въведе законодателство, установяващо по-ниска ставка на акцизите (50%) за ракия, произвеждана от плодове и грозде за собствена консумация, в съответствие с преходните договорености, поети по време на преговорите за присъединяване. В това отношение България също ще трябва да гарантира, че е налице адекватен административен капацитет, който ефективно да въведе ограниченията за дестилиране с намалени ставки за собствена консумация, тъй като въвеждането в действие на съответното законодателство ще изисква разгърнат контрол над голям брой малки дестилационни предприятия.

По време на преговорите за присъединяване, на България бе даден преходен период по отношение прилагането на минимални нива на акцизи за цигари (до 31 декември 2009 г.). По-нататък, България може да прилага по-ниска ставка на акцизите за ракия, произвеждана от плодове и грозде за собствена консумация (до 30 литра спиртни напитки за една година на домакинство). Също е предоставен преходен период за постепенното привеждане в съответствие относно ставките на акцизите, приложими за енергийните продукти (безоловен бензин, газьол, керосин, въглища и електричество) до 1 януари 2011 г., с междинни дати.

По отношение на прякото данъчно облагане, България трябва да завърши процеса на привеждане в съответствие. За България все още е нужно да доведе до край транспонирането на директивите в областта на компаниите-майки и дъщерните дружества, лихвите, роялтите и спестяванията. България следва да отдаде приоритетно внимание на транспонирането на Директивата за сливанията. В допълнение, България следва да гарантира, че съществуващото и бъдещо законодателство ще бъде съобразено до момента на присъединяването с принципите на Етичния кодекс за облагане на бизнес дейностите. България трябва да предприеме необходимите подготвителни действия, за да гарантира до присъединяването ефективния обмен на информация съгласно директивата за облагане на доходите от спестявания под формата на лихвени плащания. По време на преговорите за присъединяване, на България бе даден преходен период по отношение на облагането, свързано с лихвите и плащанията на роялти до януари 2015 г.

Законодателството в сферата на административното сътрудничество и взаимопомощта остава да бъде завършено. Създадена е централна служба за свръзка и е в ход набирането на подходящ персонал. С оглед на присъединяването персоналът трябва да бъде адекватно увеличен. Предприети са действия, за да се гарантира, че компютъризираната данъчна информационна система функционира напълно, включително връзките между митническата информационна система (ИТ) и взаимосвързаността със системите на ЕС.

По отношение на административния капацитет, следва да бъдат положени значителни усилия за достигане на задоволително ниво до присъединяването, по-специално по отношение на капацитета на данъчна администрация за събиране и контрол. Размерът на събрания ДДС от голямата част малки и средни предприятия е много нисък, като тежестта пада главно върху най-големите

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

данъкоплатци. Събираемостта е също слаба в областта на акцизите, най-вече относно алкохолните продукти, където са необходими значителни усилия за достигане до присъединяването на задоволително ниво на капацитета. По отношение на структурите по прилагането, остава да бъдат приети законодателни мерки за прехвърляне на функциите от Главна данъчна дирекция към Национална агенция за приходите и за прехвърляне на отговорността за акцизите от Главна данъчна дирекция към Агенция "Митници".

Заключение

България като цяло отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяване в областта на ДДС и се очаква да бъде в състояние да прилага тези достижения на правото на ЕС от момента на присъединяването. Завършвайки подготовката си за членство, България трябва да укрепи данъчната администрация, по-специално с оглед на окончателното създаване на Национална агенция за приходите възможно най-бързо и на засилването на събираемостта и контрола на данъците. България трябва да продължи напредъка си в областта на ИТ (взаимосвързаност със системите на ЕС).

Необходими са особени усилия в сферата на акцизите (в частност по отношение на някои аспекти на ИТ, данъчните складове и цигарите), прякото данъчно облагане и административното сътрудничество и взаимопомощта. За да завърши подготовката си за членство, България трябва обърне внимание на пълното транспониране на достиженията на правото на ЕС в тези сфери. Също трябва да бъде обърнато внимание на навременното въвеждане на планираните промени в структурите по прилагането.

Глава 11: Икономически и паричен съюз

Законодателството на ЕС в областта на Икономическия и паричен съюз (ИПС) съдържа специални правила, изискващи независимост на централните банки на държавите-членки, забраняващи директното финансиране на публичния сектор от централните банки, както и привилегирования достъп на публичния сектор до финансовите институции. Тези правила трябва да бъдат въведени до датата на присъединяването. До присъединяването, от новите държавите-членки ще се очаква да координират икономическите си политики и да се подчинят на разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж и на Устава на Европейската система на централните банки. Те се ангажират също да работят за постигане на критериите, установени в Договора за въвеждане на еврото. Докато въведат еврото, те ще участват в Икономическия и паричен съюз като държави-членки с дерогация и ще третират обменния курс на своята валута като въпрос от общо значение.

В областта на забраната на директното финансиране на публичния сектор България постигна в голяма степен привеждане на националното си законодателство в съответствие с конкретните достижения на правото на ЕС, освен по отношение на Закона за устройство на държавния бюджет, член 26, алинея 3 от който трябва да бъде отменена. Административният капацитет е изграден и функционира адекватно.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

В областта на забраната на привилегирования достъп на публичния сектор до финансовите институции, България в голяма степен успя да отговори на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяването и се очаква да бъде в състояние да прилага съответните достижения на правото на ЕС от датата на присъединяване. Все още са необходими по-нататъшни изменения в Кодекса за социално осигуряване във връзка с правилата за инвестиране на активи по силата на договорите за допълнително задължително и доброволно пенсионно осигуряване.

В областта на независимостта на националната централна банка законодателството е в голяма степен въведено и е приведено в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Малки промени са все още необходими по отношение на Закона за Българската народна банка във връзка с предсрочното прекратяване на правомощията на членове на Управителния съвет и съдебното преразглеждане в този контекст. Административният капацитет е изграден и функционира адекватно.

Заключение

България като цяло отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяване в областта на Икономическия и паричен съюз и се очаква да бъде в състояние да прилага тези достижения на правото на ЕС от присъединяването. Необходими са все още някои законодателни промени.

Глава 12: Статистика

Достиженията на правото на ЕС в областта на статистиката изискват приемането на основни принципи като безпристрастност, надеждност, прозрачност, поверителност на личните данни и разпространение на официалната статистика. Те обхващат също методологията, класификациите и процедурите за събиране на данни в различни области като макроикономиката и статистиката на цените, фирмената статистика, транспортната статистика, външнотърговската статистика, демографската и социалната статистика, земеделската статистика, екологичната статистика, научно-техническата статистика и регионалната статистика. Централната част на статистическата система на една страна е Националният статистически институт, който действа като отправна точка за методологията, производството и разпространението на статистическа информация.

Заключение

България като цяло отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяване в областта на статистиката и се очаква да бъде в състояние да прилага достижения на правото на ЕС от присъединяването. България трябва да обърне внимание на по-нататъшното методологично развитие и на подобряване на качеството, навременното представяне и изчерпателността на данните в някои области като националните сметки, фирмената статистика и земеделската статистика.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Глава 13: Социална политика и заетост

Достиженията на правото на ЕС в социалната сфера включват минимални стандарти в области като трудовото право, равното третиране на жените и мъжете и безопасността и здравето при работа. Разработени са и конкретни задължителни правила в областта на общественото здраве (относно контрола и наблюдението на тютюна и контрола на заразните болести). Европейският социален фонд (ЕСФ) е основният финансов инструмент, чрез който ЕС съдейства за изпълнението на приетата от него Стратегия по заетостта и подпомага усилията за социално включване (правилата за прилагане са разгледани в глава 21, която обхваща всички структурни инструменти).

В областта на трудовото право наскоро измененият Закон за здравословни и безопасни условия на труд и наскоро приетата Наредба за работното време на авиационния персонал са насочени към транспониране на директивите относно мерките за насърчаване на подобренията в областта на безопасността и здравето при работа на работниците със срочно трудово правоотношение или временно трудово правоотношение и съответно относно работното време на мобилните работници в гражданското въздухоплаване. Все пак последните достижения на правото на ЕС (а именно директивите относно допълване на устава на Европейското дружество и Европейското кооперативно предприятие, както и Директивата за предоставяне на информация и консултиране) остава да бъдат транспонирани. Същото се отнася и за Директивата за европейските работнически съвети. Транспонирането следва да бъде доведено до край, по-специално по отношение на някои разпоредби от директивата за командироване на работници. По-нататък, трябва да бъдат отстранени някои слабости във връзка с редица директиви, като тези относно масовите уволнения, прехвърлянето на предприятия, непълното работно време, срочните трудови правоотношения, работното време и защитата на младежите по време на работа.

По-голямата част от достижения на правото на ЕС в областта на равното третиране на жените и мъжете е транспонирана. Необходими са по-нататъшни усилия, по-специално по отношение на законоустановените пенсии и социалното осигуряване. Въз основа на по-нататъшна информация, предоставена от българските органи, трябва да се изясни дали пенсионната възраст на държавните служители следва да бъде уеднаквена съгласно принципа за равно заплащане, установен в Договора. Що се отнася до професионалните социално осигурителни схеми, достиженията на правото на ЕС трябва да бъдат транспонирани независимо дали такива схеми вече съществуват в България. Законът за защита срещу дискриминация трябва да бъде преразгледан с оглед на преференциалните условия за наемане на работа на по-слабо представения пол в държавните и публични органи. По-нататък, достиженията на правото на ЕС в областта на равното третиране на самостоятелно заетите лица все още се нуждаят от транспониране. Структури по прилагането са налице, но е необходимо последващо укрепване с оглед гарантиране въвеждането в действие на законодателството.

В областта на безопасността и здравето при работа по-голямата част от достиженията на правото на ЕС е транспонирана. Последните достижения на правото на ЕС във връзка с експозицията на работниците на шум бяха транспонирани през м. август 2005 г. Последните достижения на правото на ЕС относно азбеста остава да бъдат транспонирани. Бяха създадени органи, отговорни за

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

въвеждането в действие на законодателството в сферата на безопасността и здравето при работа (Главна инспекция по труда), но е необходимо последващо укрепване по отношение както на персонала, така и на техническите съоръжения. Настъпило е сериозно забавяне при премахването на системата на компенсации за лоши условия на труд. Административната рамка относно социалния диалог е налице, но структурите на социалния диалог се нуждаят от значително подобряване. Националният икономически и социален съвет и Националният съвет за насърчаване на заетостта функционират: въпреки това диалогът в тези съвети се нуждае от засилване. Оттеглянето на двата главни профсъюза (Конфедерация на независимите синдикати в България - КНСБ и Конфедерация на труда "Подкрепа") от Националния съвет за тристранно сътрудничество може да бъде разглеждано като показателно за необходимостта от подобряване функционирането на тези структури. Има спешна необходимост от засилване по-специално на двустранните процедури.

Нужно е също така да се подобри социалният диалог на равнище предприятия и сектори. По-нататък, следва да бъде укрепен административният капацитет както на социалните партньори, така и на правителството.

В областта на общественото здраве функционира рамка за създаване на система за наблюдение и контрол на заразните болести, но тя трябва да бъде укрепена, включително чрез подобряване на лабораторното оборудване и работни техники. Необходими са по-нататъшни законодателни, организационни мерки, както и инвестиции, за да се приведе системата изцяло в съответствие със законодателството на Общността. Необходимо е да бъде завършено транспонирането на достиженията на правото на ЕС в областта на човешката кръв и кръвни продукти, тъкани и клетки, както и да бъдат положени значителни усилия за изграждане на капацитет, за да се осигури правилното прилагане на законодателството. Изискват се продължителни усилия за цялостното прилагане на достиженията на правото на ЕС по отношение на производството, рекламата и търговията с тютюневи изделия. На България е даден преходен период (до 31 декември 2010 г.) относно прилагането на законодателството на ЕС в областта на тютюневите изделия, по-специално на катран в цигарите. На всички граждани трябва да бъде осигурен достъп до здравеопазването, включително и профилактиката, с оглед подобряване на здравното състояние на населението. Независимо от приемането на нов закон за здравето, който включва глава за психичното здраве, все още са необходими особени усилия за подобряване на условията в социалните домове за лица с умствени увреждания като психиатрични болници, както и отбелязването на напредък в деинституционализирането.

По отношение на политиката на заетостта са необходими по-нататъшни усилия за ефективното изпълнение на приоритетите, определени в Съвместния доклад за оценка на приоритетите в политиката по заетостта по един по-последователен и ефективен начин, включително интегрирането на етнически малцинствени групи, по-специално на ромите, на пазара на труда. Необходимо е подобряване на ефективността и ефикасността на услугите в областта на обществената заетост, по специално по отношение на организационни въпроси, обучение на персонала и укрепване на наличния човешки и финансов ресурс. Като следваща стъпка, е необходимо да се предостави активност на значителен брой хора, които не участват на пазара на труда.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Подготовката за управлението на Европейския социален фонд (ЕСФ) трябва да бъде засилена. По-специално, необходими са спешни действия по отношение развитието на оперативна програма за укрепване на институционния капацитет и ефективността на публичната администрация (виж също глава 21 – Регионална политика и координация на структурните инструменти).

Комисията и България приключиха работата по Съвместния меморандум за социално включване на Европейската комисия и България, който определя основните проблеми и политически решения за насърчаване на социалното включване. Съвместният меморандум за социално включване и последващият го процес представляват важна стъпка в подготовката на България за открития метод на координация в областта на социалното включване, както и са необходими продължителни усилия за гарантиране на цялостното му прилагане. Необходими са по-нататъшни усилия, по-специално по отношение на здравеопазването и благосъстоянието на децата. Проблемът за неподходящите условия на живот в домовете трябва също да бъде решен по спешност, включително необходимостта да се подобри процесът на деинституционализиране и да се развива по-нататък алтернативна система на социални услуги, предоставяни в общността. По-нататък, са необходими усилия по подобряване положението на уязвимите групи и насърчаване на пълната им интеграция в обществото, каквато е ромската общност, която е изложена на изключително високи рискове от бедност, социално изключване и изолация на територията на страната или хората с увреждания, като се подобри достъпът им до публични зони, сгради и транспорт, както и до образование и до пазара на труда.

По отношение на социалната закрила, създаването на Агенция за социално подпомагане доведе до по-нататъшно централизиране на системата за социално подпомагане. Все пак особени усилия са необходими за по-доброто синхронизиране на различните схеми за социално подпомагане, по-ефективното им използване и предоставянето на по-голям достъп на клиенти до тях. Нещо повече, въпреки направените реформи, все още има нужда от подобряване на социалната закрила, по-специално в областта на пенсиите, за да се гарантира адекватно и устойчиво ниво на пенсиите, в частност чрез активно участие в пенсионното осигуряване (в законоустановените схеми и по възможност също в схемите за доброволно пенсионно осигуряване), както и да се положат по-големи усилия за повишаване заетостта на по-възрастните работници. Секторът на здравеопазването премина през важни промени по отношение на финансирането, организацията и доставките на услуги. Здравеопазването и социалните грижи се натъкват на ограничени ресурси. Необходимостта да се гарантира равенство на достъпа на всички групи и ефективността на системата са важни предизвикателства. Нещо повече, следва да се отдели по-голямо внимание на рисковите фактори при подобряване на здравословното състояние.

По отношение на антидискриминацията, Законът за защита срещу дискриминацията е в голяма степен в съответствие с достиженията на правото на ЕС в тази област. Все още са необходими малки промени по отношение на инструкциите във връзка с дискриминацията и правното положение на сдруженията. Беше създаден орган по въпросите на равнопоставеността, изискван съгласно достиженията на правото на ЕС и от българските съдилища в няколко случая започна прилагането на законодателство за защита на жертвите на дискриминация. Бе създадена Комисия за защита от дискриминация, но не е ясно дали тя разполага с достатъчно човешки и финансови ресурси, така че да изпълнява функциите си самостоятелно. Въпреки продължителните усилия

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

положението на ромското малцинство все още изисква основни подобрения.

Заключение

България като цяло отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяване в областта на равното третиране на жените и мъжете, безопасността и здравето при работа, социалната закрила, както и политиката по заетост и се очаква да бъде в състояние да прилага тези достижения на правото на ЕС от момента на присъединяването. Необходими са все още някои законодателни промени, както и структурите по прилагането следва да бъдат последващо укрепени, по-специално в областта на равното третиране на жените и мъжете, както и безопасността и здравето при работа. По отношение на политиката по заетост, е необходимо ефективното прилагане на приоритетите, установени в Съвместния меморандум за социално включване, така че да се подготви пълното участие в Европейската стратегия по заетостта.

България трябва да положи особени усилия, за да отговори на изискванията за членство в областта на трудовото право, общественото здраве, социалния диалог и Европейския социален фонд (по отношение на оперативната програма за засилване на институционалния капацитет и ефективност на публичната администрация, виж глава 21), социалното включване, както и антидискриминацията. Транспонирането на достиженията на правото на ЕС в областта на трудовото право трябва да бъде завършено и е необходимо последващо укрепване на Главна инспекция на труда. За да завърши подготовката си за членство, България трябва да предприеме по-нататъшни мерки в областта на наблюдението и контрола на заразните болести. Транспонирането на достиженията на правото на ЕС в областта на човешката кръв и кръвни продукти, тъкани и клетки трябва да бъде завършено и следва да бъдат положени значителни усилия за изграждане на капацитет, за да се осигури правилното прилагане на законодателството. Критерият за представителност на социалните партньори и изграждането на капацитета на всички участници в социалния диалог са двете ключови области, в които се изисква по-нататъшен напредък. Също така са необходими особени усилия, за да се постигне равновесие между тристранния и двустранния социален диалог в България. Положението на ромското малцинство все още изисква основни подобрения, особено що се отнася до обучението и заетостта, образованието, здравеопазването и жилищните условия. Особени усилия трябва да бъдат положени в областта на социалното включване, за да се подготви България за членство. Въпреки положените значителни усилия при прилагане на достиженията на правото на ЕС в областта на общественото здраве и реформирането на системата на здравеопазването, България се нуждае спешно от продължаване на работата, за да подобри капацитета и ефективността на системата на здравеопазването и на благосъстоянието на децата. Особен акцент трябва да се постави на осигуряване достъпа до здравни услуги, по-специално на уязвимите групи, а също така незабавно трябва да бъде обърнато внимание на подобряване на здравното състояние на населението. Във всички институции трябва да бъдат осигурени добри и равни условия на живот, включително чрез затварянето на някои от тях. По-нататък са необходими трайни усилия за развитие на услугите, предоставяни в рамките на определена общност, както и да се реинтегрират институционализираните лица в обществото. Ако не бъдат положени значителни особени усилия в областта на социалното включване и общественото здраве, съществува сериозен риск в България да няма ефективно функциониращи системи до датата на присъединяването. В общи линии, са нужни особени усилия за укрепване на

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

административния капацитет, така че да се гарантира изпълнението на социалната политика и достиженията на правото на ЕС в областта на заетостта.

Глава 14: Енергетика

Целите на енергийната политика на Европейския съюз включват подобряване на конкурентността, сигурност на енергийното снабдяване и опазване на околната среда. Достиженията на правото на Европейския съюз (acquis) в областта на енергетиката се състоят от правила и политики, и по-специално такива, които засягат конкуренцията и държавната помощ (включително в сектор въглища), вътрешния пазар на електроенергия (например отваряне на пазарите на електроенергия и газ, насърчаването на възобновяемите енергийни източници, управлението на кризи и задължения за осигуряване на запаси от нефт), енергийната ефективност и ядрената енергия.

В областта на сигурността на снабдяването законодателството относно запасите от нефт е налице и е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis). По отношение на натрупването на запаси от нефт, България първоначално не изпълни поставената цел за края на 2004 г., но до средата на 2005 г. значително увеличи нивото на запасите. Съгласно преходното споразумение, запасите от нефт на България следва да достигнат до края на 2012 г. 90-дневното потребление, в съответствие с изискванията на достиженията на правото на ЕС (acquis). От май 2005 г. България предоставя на Комисията изискваните редовни месечни отчети за състоянието на запасите. Продължителни усилия следва да бъдат направени за по-нататъшно укрепване на капацитета на Държавната агенция "Държавен резерв и военновременни запаси" и за осигуряване на финансови средства за постепенното натрупване на запаси.

В областта на конкурентността и вътрешния енергиен пазар (секторите електроенергия и газ) е прието рамково и въвеждащо законодателство (Закон за енергетиката). Енергийният регулатор – Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, е налице и финансовата й независимост е подобрена. Въпреки това, Комисията се нуждае от допълнително укрепване, най-вече откакто пое отговорността за регулирането и на водния сектор.

Приемането на законови разпоредби за отваряне на пазара на електроенергия е забавено и същевременно, действителното отваряне значително изостава. Особени усилия са необходими за постигането на пълно отваряне в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis). Подготовката на националната електрическа компания за счетоводно разделяне на сметките трябва да продължи. По отношение на отварянето на пазара на газ, е необходимо да се приеме допълнително въвеждащо законодателство. Приемането на законови разпоредби за отваряне на пазара на газ достигна 82%, докато реалното отваряне е 6,6%. България трябва да инициира като приоритетен въпрос счетоводното разделяне на сметките на Булгаргаз. Премахването на ценовите изкривявания е осъществено в съответствие с ангажиментите, поети в началото на 2005 г.

В сектор газ проектът за изграждането на газопровод на Nabucco е сред приоритетните проекти на Европейския съюз и получи подкрепа от програмата за транс-европейски енергийни мрежи.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Nabucco Company Pipeline Study GmbH е създадена в края на 2004 г. Специално внимание следва да бъде отделено на защитата (сигурността) на газопроводната инфраструктура, като се отчете важната й роля за сигурността на снабдяването на Европейския съюз.

В сектора твърди горива е необходимо по-нататъшно преструктуриране на сектор въглища, като България трябва да гарантира, че намесата на държавата е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis).

В областта на енергийната ефективност и възобновяемата енергия България постигна добро ниво на привеждане в съответствие на законодателството, като прие през 2004 г. Закона за енергийната ефективност и по-голяма част от въвеждащото законодателство. В допълнение, беше определена цел за достигане на дял на потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници от 11% от брутното вътрешно потребление на електроенергия през 2010 г. Агенцията за енергийна ефективност е създадена съгласно Закона за енергийната ефективност, но се нуждае от допълнително укрепване. Продължителни усилия следва да бъдат положени за развитието и прилагането на Националната дългосрочна програма по енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници 2005-2015, за която трябва да се предвидят адекватни финансови средства. Осъвременяването на широко развитата районна топлофикационна система в България може в значителна степен да допринесе за реализирането на потенциала на България в областта на енергийната ефективност.

В областта на ядрената енергетика и ядрената безопасност законовата рамка, предвидена в Закона за безопасното използване на ядрената енергия, в основни линии е налице и почти цялото въвеждащо законодателство е прието. България е приела и отговорила на всички препоръки, съдържащи се в Доклада на Съвета относно ядрената безопасност в контекста на разширяването от юни 2001 г., и е изпълнила повечето от мерките по прилагането, посочени в него. България спази своя ангажимент да затвори блокове 1 и 2 от атомната електроцентрала "Козлодуй" преди 2003 г. и се ангажира да затвори блокове 3 и 4 през 2006 г. За да продължи с извеждането от експлоатация на блокове 1 и 2, трябва да бъде предоставен лиценз от регулаторния орган.

България ще трябва да гарантира спазване на изискванията и процедурите на Договора за Евратом. В това отношение трябва да се обърне необходимото внимание на подготовката на изпълнението на защитните механизми на Евратом и по-специално по отношение отчитането и описването на потоците от ядрен материал, директно от лицата или предприятията, които експлоатират ядрени инсталации или съхраняват ядрени материали. Тук се включват и дребните притежатели на такива материали, като например университети и медицински обекти.

Агенцията за ядрено регулиране е налице, но все още трябва да продължи укрепването на нейните възможности и финансова и институционална независимост. България трябва да обърне специално внимание на укрепването на предприятията-държавна собственост с предмет на дейност управление на радиоактивни отпадъци и на набирането на средства за програмата за съхраняване на радиоактивни отпадъци, както и да осигури като цяло високо ниво на ядрена безопасност.

Заключение

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Като цяло, България отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване по отношение на сигурността на снабдяването, енергийната ефективност и възобновяемата енергия и ядрената енергия и се очаква да бъде в състояние да приложи достиженията на правото на ЕС (acquis) в тези области до присъединяването. Въпреки това, България следва допълнително да укрепи съответните административни структури и да завърши подготовката си по натрупването на запаси от нефт. Продължителни усилия следва да бъдат положени за развитието на енергийната ефективност и използването на възобновяема енергия.

Особени усилия са необходими в областта на конкурентността и вътрешния енергиен пазар. За да се завърши подготовката за членство, трябва да бъдат положени усилия за пълно – законово и реално, и навременно отваряне на пазара на електроенергия и газ.

Глава 15: Индустриална политика (1)

Индустриалната политика на Европейския съюз има за цел да повиши индустриалната конкурентност и нивата на заетост, като същевременно се работи на пазари, отворени за международната конкуренция. Задачата на тази политика е да се ускори приспособяването към структурната промяна, като се насърчи създаването на среда, благоприятстваща инициативата и развитието на стопанските дейности в цялата Общност. Индустриалната политика на ЕС се състои основно от политически принципи и хоризонтални и секторни съобщения за индустриалната политика. Важен елемент от всяка индустриална политика е контролирането на държавната помощ и гарантиране, че схемите за помощ са в съответствие с правилата на Европейския съюз (виж също Глава 6 – Политика за конкуренцията).

Индустриалната стратегия на България в основна степен е съобразена с концепциите и принципите на индустриалната политика на ЕС, т.е. е основана на пазарни принципи, стабилна и предсказуема. Приетата през 2002 г. стратегия се нуждае от осъвременяване. Административните структури в тази област са налице, но остава да се укрепят. Сътрудничеството между институциите се нуждае от по-нататъшно подобряване. Консултациите с бизнеса относно формулирането на политиката, които са налице, трябва да продължат.

Процесът на приватизация и преструктуриране в България е почти приключил по отношение на приватизацията, с изключение в голяма степен на компанията Булгартабак, която вероятно се нуждае от нова стратегия, след като третият опит за приватизация приключи с неуспех. Следприватизационният контрол, т.е. неспазването на договорните задължения от новите собственици и неохотното изпълнение на договора от страна на властите остава проблем. Трябва да бъде осигурено пълното изпълнение на Националната програма за преструктуриране на стоманодобивния сектор и на съответния бизнес план, което в момента изглежда значително забавено. Голямо внимание ще трябва да се отдели за осъществяване на политиката по преструктуриране по начин, който съответства на достиженията на правото на ЕС (acquis) в областта на конкуренцията (държавни помощи), с цел създаване на ефективни, конкурентноспособни фирми. Административните структури в тази област са налице.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Заключение

Като цяло, България отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване по отношение на индустриалната стратегия, и се очаква да може да прилага достиженията на правото на ЕС (acquis) от присъединяването. България следва да продължи да укрепва административния си капацитет.

Особени усилия са необходими в областта на приватизацията и преструктурирането. За да приключи подготовката си за членство, България трябва успешно да завърши преструктурирането в стоманодобивната индустрия. България също следва изцяло да изпълни приватизационната си стратегия.

Глава 16 : Малки и средни предприятия (2)

Политиката на Европейския съюз за малките и средните предприятия (МСП) цели да се подобри формулирането и координирането на политиката по отношение на предприятията в целия вътрешен пазар с оглед да се подкрепи развитието на малките и средните предприятия. При това Европейският съюз се старае да подобри общата бизнес среда, в която малките и средните предприятия извършват своята дейност. Политиката по отношение на малките и средните предприятия се състои до голяма степен от форуми за консултации и от програми на Общността, а така също и от съобщения, препоръки и обмяна на най-добри практики.

Като цяло, България отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване по глава малки и средни предприятия. Необходимо е по-нататъшно подобряване на координацията на изпълнението на политиката в областта на малките и средни предприятия и укрепване на съответните структури за прилагане. Трябва да се осигурят ефективни консултации с бизнеса и бизнес сдруженията по въпросите на политиката. България трябва да гарантира пълно привеждане в съответствие с определението за МСП на ЕС. Прилагането на принципите на Европейската харта за малките предприятия следва да продължи.

Глава 17: Наука и изследвания

Поради спецификата си, достиженията на правото на ЕС (acquis) в областта на науката и изследванията не изискват никакво транспониране в националното законодателство. Капацитетът за прилагане не е свързан с изпълнението и въвеждането в действие на законови разпоредби, а с наличието на необходимите условия за ефективно участие в Рамковите програми. С цел да се осигури успешно прилагане на достиженията на правото на ЕС (acquis) в тази област, и по-специално успешно присъединяване към Рамковите програми, България ще трябва да създаде необходимия капацитет за прилагане в областта на изследванията и технологичното развитие, в това число и увеличаване на персонала, свързан с дейностите по Рамковите програми.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

България отговори на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване в областта на науката и изследванията и се очаква да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС (acquis) от присъединяването.

Глава 18: Образование и обучение

Образованието, обучението и младежта са приоритет преди всичко на държавите-членки. Договорът за ЕО предвижда, че Общността ще допринася за развитието на качествено образование и осъществява политика за професионално обучение, която да подпомага и допълва действието на държавите-членки. Достиженията на правото на ЕС (acquis) се състоят в директива относно образованието на децата на работници-мигранти, и в програми за действие и препоръки. Държавите-членки следва да имат необходимия капацитет за прилагане на законодателството, за да участват пълноценно в програмите на Общността, свързани с настоящата глава ("Леонардо да Винчи", "Сократ" и "Младеж").

Участието на България във второто поколение на съответните програми на Общността е по същество задоволително. В контекста на планираната реорганизация на Национална агенция Младеж, всяка приемлива нова структура следва да гарантира ясно разграничаване на функциите и отговорностите между Националната агенция и националните власти, които я наблюдават. С оглед участието на България в бъдещи програми, капацитетът за изпълнение на националните агенции ще трябва да се увеличи пропорционално, за да се справят със значително увеличения обем от дейности след присъединяването.

В областта на образованието на децата на работници-мигранти България следва да приключи подготовката си за прилагане на достиженията на правото на ЕС (acquis) до присъединяването.

Заключение

Като цяло, България отговоря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване в областта на образованието и обучението, и се очаква да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС (acquis) от присъединяването. Оперативният капацитет на националните агенции, управляващи съответните програми на Общността, следва да продължи да се осъвременява.

Глава 19: Телекомуникации и информационни технологии

Достиженията на правото на ЕС (acquis) в областта на телекомуникациите цели премахването на пречките за ефективното действие на Единния пазар в областта на телекомуникационните услуги и мрежи, и осигуряването на универсални съвременни услуги. През 2002 г. Европейският съюз прие последната регулаторна рамка за електронни комуникации. По отношение на пощенските услуги,

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

целта е да се приложи Единния пазар чрез постепенно и контролирано отваряне на сектора за конкуренция в рамките на регулаторна рамка, която осигурява универсална услуга.

В областта на електронните комуникации и информационните технологии, българското законодателство в голяма степен е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis) от 1998 г., като по този начин създава предпоставки за конкуренция на пазара. Достъпът до мрежите на основния оператор и реформите, насочени към повишено либерализиране, значително напреднаха след приемането на Закона за далекосъобщенията през септември 2003 г. Беше осъществен напредък по отношение на прилагането на вторичното законодателство, което създаде условия за отваряне на пазара. Важни решения бяха взети в области като оферти за взаимно свързване, предварителен избор на доставчик, предоставянето на лиценз за трети мобилен телефонен оператор и предоставяне на UMTS лицензи. Останалите акции от основния оператор бяха продадени от държавата на местната фондова борса.

Регулаторният орган все още има нужда от предоставяне на правомощия за разрешаване на търговски спорове, съгласно изискванията на достиженията на правото на ЕС (acquis). Постоянни мерки са необходими за предоставяне на универсална услуга, по-специално да осигурят достъпност, и за извършване на мониторинг на финансовата схема. Осъвременената политика в сектор телекомуникации определя насоки и срокове за прилагане на достиженията на правото на ЕС (acquis) от 2002г.; регулаторната рамка за електронните комуникационни мрежи и услуги за 2002 г. остава да се транспонира до присъединяването. Настоящият Закон за далекосъобщенията изисква от операторите на мобилни гласови телефонни услуги със значително въздействие върху пазара (SMP) да свържат взаимно своите мрежи по прозрачен и недискриминационен начин. Засега не съществува друго регулиране на пазара на мобилни услуги или на пазара за взаимно свързване. В резултат на това, крайните цени на мобилните услуги са доста високи, което ограничава конкуренцията на мобилния пазар.

Националните регулаторни органи (Комисията за регулиране на съобщенията и Комисията за защита на конкуренцията) трябва да бъдат снабдени с адекватни ресурси, за да могат да решат новите задачи, свързани с прилагането на новото законодателство (разширен обхват, смяна от индивидуални към общи права, смяна от предварително определени условия за значително въздействие върху пазара (SMP) към процедура за оценка на значителното въздействие върху пазара (SMP). Още повече, координацията между органите трябва да стане по-ефективна.

Относно въвеждането на преносимост на номерата, съгласно изискването на Директивата за номерата, на България е предоставен преходен режим до 31 декември 2008 г., но преносимостта на мобилните номера ще бъде въведена на 1 януари 2007 г., в съответствие със Закона за далекосъобщенията.

В областта на пощенските услуги привеждането в съответствие на законодателството остава да бъде завършено. Проектът на закон, който в момента се подготвя, следва да доведе до ефективно предоставяне на универсални услуги и до пълно транспониране на втората Директива относно пощенските услуги, особено по отношение на резервирания сектор. Системите за качествено измерване, осчетоводяване на разходите и механизмите на осчетоводяване все още не са

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

въведени. По-нататъшни стъпки трябва да бъдат предприети за подобряване на административния капацитет и независимостта на регулатора в тази област (Комисията за регулиране на съобщенията).

Заключение

Особени усилия са необходими, за да се отговори на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяване в областта на електронните съобщения и информационни технологии. По-специално, това се отнася за въвеждането на достиженията на правото на ЕС (acquis) и за транспонирането на достиженията на правото на ЕС (acquis) от 2002 г. Независимо от напредъка в либерализирането и разширяването на пазара, е необходимо да се гарантира, че основните начални условия относно достъпа и взаимното свързване са налице (специално на пазара на мобилни телефонни услуги), докато приключи процесът на анализ на пазара. Регулаторните органи трябва да получат нужните ресурси, за да извършат анализ на пазара, да оценят пазарите със значително въздействие и да наложат необходимите средства. Особени усилия са също необходими в областта на пощенските услуги. За да завърши подготовката си за членство в тази област, България трябва да ускори транспонирането и прилагането на достиженията на правото на ЕС (acquis) в тази област.

Глава 20: Култура и аудиовизуална политика

Настоящата глава изисква привеждане на законодателството в съответствие с Директивата за телевизия без граници, която създава условия за свободното движение на телевизионно разпространение в рамките на Европейския съюз. Тя включва основни общи изисквания относно юрисдикция, реклама, основни събития, представяне на европейски творби, защита на подрастващите и малолетните и на обществения ред, както и правото на отговор. Главата, също така, включва програмите на Общността "Култура 2000", "Медия плюс" и "Медия трейнинг".

Относно аудиовизуалната политика българското законодателство е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis). Българският парламент прие Стратегия за радио- и телевизионна дейност през септември 2005 г., която ще позволи на Съвета за електронни медии да инициира нови търгове за телевизионни и радио програмни лицензии. Сега България следва да се съсредоточи върху укрепване на административния капацитет и на капацитета за наблюдение на стабилна регулаторна власт.

В областта на културата България продължава да участва в програма "Култура 2000".

Заключение

Като цяло, България отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване в областта на културата и аудиовизуалната политика, и ще бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС (acquis) от присъединяването. България трябва да

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

довърши подготовката си, за да гарантира предсказуемо, прозрачно и ефективно прилагане на регулаторната рамка.

Глава 21: Регионална политика и координация на структурните инструменти

Достиженията на правото на ЕС (acquis) в тази област се състоят предимно от рамкови и прилагащи регламенти, които не изискват транспониране в националното законодателство. Те определят правилата за изготвяне, одобрение и изпълнение на програми по Структурните фондове и дейности по Кохезионния фонд. Тези програми се договарят и съгласуват с Комисията, но изпълнението е отговорност на държавите-членки. Следва да се отбележи, че регламентите по Структурните фондове ще бъдат изменени най-късно до края на 2006 г. От съществено значение при одобряването и изпълнението на проекти е държавите-членки изцяло да съблюдават законодателството на Общността, например в областта на обществените поръчки, конкуренцията и околната среда, и да разполагат с необходимите институционални структури, които да осигурят стабилно и разходно ефективно изпълнение от гледна точка на управленския и финансов контрол.

България е постигнала съгласие с Комисията относно класификацията на нейното териториално устройство по Номенклатурата на териториалните статистически единици (NUTS).

Законодателната рамка, необходима за осигуряването на пълна съвместимост на операциите, финансирани от структурните фондове, с политиките и законодателството на ЕС, до голяма степен е създадена. В контекста на законодателството в областта на обществените поръчки обаче не са транспонирани нормите на ЕС по отношение на концесиите за строителни работи. Пълното прилагане на законодателната рамка на всички нива е затруднена от ограничения административен капацитет и липсата на документация с указания за онези, които следва да прилагат законодателството. В този контекст особено безпокойство поражда недостатъчно ефективното прилагане на законодателството и процедурите в областта на обществените поръчки от страна на българските органи. Ключовите характеристики на законодателната рамка, най-вече в сферата на многогодишното бюджетно планиране и гъвкавостта на бюджета, са непълни поради забавяне на приемането на съответното законодателство, по-специално на Закона за държавния бюджет.

Основните институционални структури за подготовка и изпълнение на Структурните фондове вече са определени и са в процес на създаване. От съществено значение обаче е поддържането и по-нататъшното укрепване на ефективната координираща роля на Министерството на финансите, както и осигуряването на ефективна координация между министерствата и между различните сектори. Освен това не са определени всички структури, поставени под отговорността на управляващите органи, включително няма ясно делегиране на задачите на междинните звена. Необходими са значителни усилия за създаването на оперативни и ефективни структури на всички равнища и по-специално на регионално и местно равнище. Някои управляващи органи, междинните звена и органите на регионално и местно равнище все още са слабо подготвени за тяхната бъдеща роля в структурните фондове. Необходими са неотложни действия по отношение на оперативната програма за укрепване на институционалния капацитет и ефективността на публичната

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

администрация и услуги. Сериозно безпокойство пораждат най-вече пропуските в административния капацитет, по-специално по отношение на нивото и уменията на персонала в управляващите органи и междинните звена. Във връзка с това неотложен приоритет представлява подготовката, в случаите, в които не е извършена, и въвеждането на ефективни стратегии за развитието на човешките ресурси във всички органи, участващи в прилагането на структурните фондове.

Неотложни усилия са необходими също така за по-ефективна и активна координация на цялостната подготовка, като ясно се дефинират отговорностите в тази сфера. Безпокойство поражда капацитетът за съвместно финансиране, най-вече на местно и регионално равнище.

Министерството на финансите бе определено като единствен разплащателен орган, както и за единствен сертифициращ орган. Създадени са структури за финансов контрол. Все още предстои да бъдат създадени звена за вътрешен одит във всички междинни звена и персоналът да премине подходящо обучение, включително в звената за одит в управляващите органи. Координацията между министерствата трябва да бъде подобрена.

България е постигнала напредък в осъществяването на програмирането, изготвила е социално-икономически анализи и оценки и SWOT-анализ и е очертала приоритети за своя Национален план за развитие (НПР) и за пет от своите Оперативни програми (ОП). Докато се извършва работата по НПР, следва да продължават усилията за спазване на предвидения график за всички оперативни програми. Необходими са незабавни действия по отношение на подготовката на оперативна програма за укрепване на институционалния капацитет и за ефективност на публичната администрация. Широко се прилага принципът на партньорство в програмирането. Въпреки това пълното и ефективно участие на някои партньори е ограничено поради недостатъчни познания и капацитет по отношение на структурните фондове. Нужна е по-ефективна координация между министерствата и отделните сектори. Необходими са значителни и непрекъснати усилия за създаването на поток от проекти (pipeline of projects), готови за изпълнение по Структурните фондове и по Кохезионния фонд.

По отношение на мониторинга и оценката все още не са изградени звена за наблюдение във всички определени управляващи органи и междинни звена. Налице са сериозни закъснения в проектирането и създаването на информационни системи за управление.

Системите за финансово управление и контрол са подготвени, но е необходимо те да бъдат адаптирани в съответствие с приетото законодателство до края на 2005 г. Съществените структурни пропуски в тази област в контекста на управлението на предприсъединителните фондове пораждат сериозно безпокойство относно способността на България да управлява Структурните фондове и Кохезионния фонд по стабилен и ефективен начин. Следователно е нужно своевременно укрепване на функциите по финансово управление и контрол. Необходимо е да се осигури ранна проверка на процедурите, както и развитие на съответния административен капацитет по отношение на всички оперативни програми.

Допълнително следва да се извършва потвърждаване на съответните програмни документи преди

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

тяхното финализиране.

Заключение

България отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите по присъединяването по отношение на териториалното устройство.

Нужни са особени усилия от страна на България по отношение на подготовката на законодателната рамка, програмирането, мониторинга и оценяването. България трябва спешно да приведе в съответствие с изискванията своето законодателство в областта на обществените поръчки, многогодишния бюджет и гъвкавостта на бюджета, както и в областта на финансовото управление и контрол. По отношение на програмирането е необходимо България да положи особени усилия за осигуряване на качество и навременно доставяне на документите. Необходимо е да се ускори подготовката на всички оперативни програми и по-специално на програмата за укрепване на институционалния капацитет и ефективността на публичната администрация. По отношение на мониторинга и оценката са нужни особени усилия с цел създаване до момента на присъединяването на функционална информационна система за управление, обхващаща всички оперативни програми.

Съществува сериозно безпокойство по отношение на институционалните структури, и по-специално по отношение на административния капацитет и в областта на финансовото управление и контрол. Изискват се незабавни действия по отношение на укрепването на институционалните структури и административния капацитет, по-специално на някои управляващи органи и на повечето междинни звена, както и на други компетентни органи на местно и регионално равнище; създаване на горепосочената оперативна програма в рамките на Европейския социален фонд; следва да се обърне неотложно внимание на създаването на ясни оперативни процедури, включително в сферата на обществените поръчки и на финансовото управление и контрол. Необходими са особени усилия за създаването на поток от висококачествени приоритетни проекти във всички сектори.

Глава 22: Околна среда

Политиката на Общността в областта на околната среда има за цел насърчаването на устойчивото развитие и опазването на околната среда за настоящото и бъдещите поколения. Тя се основава на интегрирането на опазването на околната среда в други политики на Общността, превантивни действия, прилагане на принципа "замърсителят плаща", борба с увреждането на околната среда при източника и поделената отговорност. Достиженията на правото на Европейския съюз (acquis) включва около 200 нормативни акта, които обхващат хоризонталното законодателство, замърсяването на водата и въздуха, управлението на отпадъците и химикалите, биотехнологиите, опазването на природата, промишленото замърсяване и управлението на риска, защитата от шума и радиационната защита. Гарантирането на спазването на достиженията на правото на Европейския съюз (acquis) изисква значителни инвестиции, но също създава значителни ползи за общественото здраве и намалява скъпоструващите щети на горите, сградите, ландшафта и рибарството. Наложително е наличието на силна и добре оборудвана администрация на национално, регионално

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

и местно ниво с оглед прилагането и привеждането в действие на достиженията на правото на Европейския съюз (acquis) в областта на околната среда.

Хоризонталното законодателство е до голяма степен прието и е в съответствие с достиженията на правото на Европейския съюз (acquis), с последните изменения в рамковия Закон за опазване на околната среда. Подсилен е съответният административен капацитет чрез допълнително назначаване на персонал и обучение на персонала на всички равнища, но е необходимо по-нататъшно укрепване, по-специално на регионално и местно равнище, като се отчита обемът и разнообразието на задачите по прилагането на изискванията на Директивата. В допълнение, връзките с други разрешителни процедури, като Комплексното предотвратяване и контрол на замърсяването (IPPC) изискват по-добра координация и интеграция. От съществено значение е все още специалното обучение както по Оценката на въздействието на околната среда (ОВОС), така и по Стратегическата оценка на околната среда (СООС). Следва да се укрепи прилагането на предохранителния принцип в процедурите по ОВОС и СООС, по-специално по отношение на потенциалните обекти по "Натура 2000".

В сектор качество на въздуха законодателството е до голяма степен прието и е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis), с изключение на прилагането на законодателството по отношение на качеството на бензина и дизеловите горива, предвидено за края на 2004 г. Съществува необходимият административен капацитет. Въпреки това, за адекватното функциониране ще бъде необходима допълнителна подкрепа за обучение. Подготвени са планове и програми за качеството на въздуха. Необходимо е системата за мониторинг да бъде завършени до края на 2005 г. в съответствие с Националния план за действие за развитие и поддържане на системи за мониторинг на качеството на въздуха 2004. Необходимо е учредяването на регулаторна система за изключителни обстоятелства в съответствие с правилата по отношение на горивата. За определен брой инсталации бяха постигнати преходни договорености с междинни етапи по отношение на съдържанието на сяра в течните горива (до 31 декември 2011 г.) и по отношение на емисиите на летливи органични съединения при складиране и дистрибуция на бензин (до 31 декември 2009г.)

По отношение на управлението на отпадъците основното законодателство е прието и то е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis), с изключение на достиженията (acquis) по отношение на полихлорираните бифенили, полихлорираните терфенили и отработените масла. Подготвено е, но все още не е прието съответното проектозаконодателство. Наскоро бе приета законовата база за транспониране на достиженията по отношение на батериите и акумулаторите. Налице е необходимият административен капацитет. Въпреки това, за целите на прилагането на плановете за управление на отпадъците е необходимо да се обърне сериозно внимание на назначаването на специално обучен персонал, по-специално на регионално и местно равнище. Задължително е да се положат значителни усилия в това отношение.

По отношение на прилагането на рамковите директиви за отпадъците и опасните отпадъци, е необходимо по-нататъшно развитие на комплексна мрежа от инсталации за депониране на отпадъци. Предстои да бъде създадена национална система за контрол на отработените масла, включително регистър на одобрените лица и разрешенията за събиране и депониране на отпадъци.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Предстои да бъде създадена система за събиране на батерии и акумулатори. Закъснява също така създаването на списък на полихлорираните бифенили и терфенили. Бяха постигнати следните временни договорености за България със следните междинни етапи: до 31 декември 2014 г. – за депонирането на определени течни отпадъци, до 31 декември 2011 г. – за пакетиране на отпадъци, до 31 декември 2009 г. – за транспортиране на отпадъци и до 31 декември 2008 г. – за електрически и електронни отпадъци.

Що се отнася до качеството на водата, необходимото законодателство е до голяма степен прието и е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis), с изключение на прилагането на законодателството относно Рамковата директива за водите; предстои обаче окончателното приемане от парламента на проектозакон за транспониране. Административният капацитет е налице и бе укрепен чрез програма за обучение по качеството на водата, проведена на национално, регионално и местно равнище. Административният капацитет обаче следва да бъде допълнително укрепен, по-специално на регионално равнище, по отношение на човешките ресурси, както и на лабораториите и оборудването. Необходимо е да бъде подобрена кооперацията и координацията между различните институции и администрации, участващи в управлението на водите.

Следва също така да бъде отбелязано, че предстои да бъде създаден регистър на защитените територии. По отношение на правилата за нитратите закъснява приемането на кодекс за добри практики, на опис на складовите капацитети за торове, както и на програма за действие. Съгласно Директивата относно унищожаване на опасни вещества издаването на разрешения е пред приключване, както и прегледът на мрежата за мониторинг. Съгласно Директивата относно питейната вода предстои да бъде завършена системата за мониторинг на регионално равнище, по-специално по отношение на частите, които попадат в компетенциите на Министерството на здравеопазването. Особено внимание следва да бъде отделено на подобряването на мрежата за питейна вода, която понастоящем е в лошо състояние. Съгласно Директивата относно повърхностните води е необходимо да бъдат разработени и приложени планове за действие за подобряване на качеството на водата и управление на ресурсите. По отношение на отпадъчните води от населени места са постигнати преходни договорености с междинни етапи до 31 декември 2015 г.

По отношение на опазването на природата необходимото законодателство е прието и то е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis). Съществува необходимият административен капацитет, който бе укрепен чрез назначаване на допълнителен персонал и осигуряване на обучение на всички нива. Необходими са по-нататъшни усилия за приключване на подготовката на списък от предложени обекти от интерес за Общността и определяне на специално защитени територии, както и за прилагане на съответните мерки за опазване до присъединяването. Необходимо е да се посвети специално внимание на гарантирането на подходящи консултации, като се избягват закъсненията. Досега са подготвени стандартни планове и карти на 581 потенциални обекти по "Натура 2000".

По отношение на контрола на промишленото замърсяване и управлението на риска необходимото законодателство е прието и то е в съответствие с достиженията на правото на ЕС (acquis), с

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

изключение на установяването на национални пределни граници на емисиите, предвидено за края на 2005 г. Въпреки че съществува необходимият административен капацитет, който бе укрепен чрез осигуряването на обучение на персонала на всички нива, капацитетът на регионалните инспекторати е неадекватен по отношение на числеността на персонала, специалното обучение и опита. В ход е издаването на комплексни разрешителни в съответствие с графика, определен с Регламента относно установяване на условия и процедури за издаване на комплексни разрешителни за изграждане и работата на нови и за работата на съществуващи индустриални инсталации и съоръжения. До м. август 2005 г. са издадени 62 комплексни разрешителни от общо 289, колкото се изискват към момента на присъединяването. Прилагането на нови технологии и функционирането в съответствие с разрешителните продължава да представлява затруднение за промишлеността. Необходимо е да бъде укрепен административният капацитет на съответните органи.

По отношение на големите заводи за изгаряне съответният мониторинг е налице, но е необходимо да бъде завършен процесът на изготвяне на докладите. По отношение на националните пределни граници на емисиите, в Изпълнителната агенция по околната среда действат необходимите програми и информационна база. Като се имат предвид достиженията на правото на ЕС (acquis) по отношение на риска от големи аварии, съществува необходимост от създаване на програми за съответствие. В заключение, предстои да се създаде регистър на системата за емисии и пренос на замърсители. По отношение на комплексното предотвратяване и контрол на замърсяването са постигнати преходни договорености за определени инсталации в България (до 31 декември 2011 г.) и за големите фабрики за изгаряне (31 декември 2014 г.).

Законодателството относно химикалите и генетично модифицираните организми е транспонирано и в съответствие с достижения на правото на ЕС (acquis), с изключение на транспонирането на достиженията по отношение на работата в контролирани условия с генетично модифицирани микроорганизми (ГММ) и съзнателното допускане в околната среда на генетично модифицирани организми (ГМО), което закъснява. Съществува необходимият административен капацитет, който бе укрепен чрез назначаване на персонал на централно ниво и обучение на персонала на всички нива. По отношение на ГМО и биоцидите се оказва обаче, че има недостиг на обучен персонал. Необходимо е да бъдат създадени разрешителни процедури за биоцидите. По отношение на ГМО е необходимо да се въведе разрешителен режим, както и уведомителни процедури; необходимо е също така да бъде изготвен регистър на терените и предстои да бъде създадена система за прилагане на правилата. Що се отнася до ГММ предстои да бъде създадена процедура за класификация и уведомяване, както и критерии за планове за справяне с аварийни ситуации.

Наскоро бе прието законодателство относно шума в околната среда. Като цяло все още е необходимо да се създаде административен капацитет, въпреки че са определени компетентните органи, одобрени са контролните органи и са създадени процедурите по оценяване на съответствието. Предстои да бъдат създадени планове за действие и стратегически карти на шума.

По отношение на ядрената безопасност и радиационната защита тепърва предстои да бъде прието законодателство относно транспортирането на радиоактивни отпадъци и медицинското облъчване. По отношение на административния капацитет на Агенцията за ядрено регулиране в момента се

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

прилага тригодишен план за постепенно увеличаване на персонала. Съществува необходимият административен капацитет, но той трябва да бъде укрепен, като по-специално се фокусира върху аспектите на медицинското облъчване.

Заключение

Като цяло България отговаря на ангажиментите и изискванията, произтичащи от преговорите за присъединяване по отношение на качеството на въздуха, шума и опазването на природата. Очаква се България да бъде в състояние да въведе достиженията на правото на ЕС (acquis) в тези области, при условие, че се поддържа настоящият темп на реформи. България следва да подобри управлението и мониторинга на качеството на въздуха, както и да създаде регулаторна система за извънредни обстоятелства в съответствие с разпоредбите за горивата. България следва да съсредоточи усилията си за приключване на списъка на предложените защитени природни обекти и територии за специални защитени зони за птици.

Необходими са особени усилия от страна на България за приключване на процеса на транспониране и за въвеждане и прилагане на транспонираното законодателство по отношение на хоризонталното законодателство, управлението на отпадъците, качеството на водите, промишленото замърсяване и управлението на риска, химикалите и генетично модифицираните организми и ядрената безопасност и радиационната защита. Необходимо е съществено да се укрепи административният капацитет в тези области, като се посвети специално внимание на регионалните и местните органи по околната среда. По отношение на управлението на отпадъците е необходимо създаването на системи за събиране на отпадъци и инсталации за оползотворяване и депониране на отпадъци. В този контекст е необходимо да се отдели специално внимание на свързването на необходимите процедури по издаване на разрешителни за депониране на отпадъци с достъп на обществеността до съответната информация. По отношение на качеството на водата следва да се отдели специално внимание на завършването до момента на присъединяване на система за мониторинг на регионално равнище по отношение на питейната вода, както и на разработването на необходимите планове и програми за действие. По отношение на промишленото замърсяване трябва да бъдат издадени разрешителни за инсталации съгласно Директивата относно комплексното предотвратяване и контрол на замърсяването и съобразени със сроковете по достиженията на правото на ЕС (acquis). От съществена важност е промишлеността да функционира в съответствие с разрешителните и административният капацитет на прилагащите органи да бъде адекватен по отношение на изпълнението на сложните и комплексни задачи, както и да се поддържа настоящият темп на издаване на разрешителни. Необходимо е да бъде укрепен административният капацитет по отношение на химикалите и генетично модифицираните организми, както и да бъдат създадени процедури за биоцидите. По отношение на шума предстои да бъдат създадени планове за действие и стратегически карти на шума. България трябва да ускори усилията си за приключване на процеса на привеждане в съответствие и да укрепи административния капацитет на органите по околната среда на всички равнища. Това налага назначаването на допълнителен персонал и провеждане на обучение. Трябва да се подобри координацията между различните природозащитни институции и органи.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Глава 23: Защита на потребителите и тяхното здраве

Достиженията на правото на ЕС (acquis) обхващат защитата на икономическите интереси на потребителите (относно подвеждащата и сравнителната реклама, обозначаване на цените, потребителски кредит, нелоялни договорни условия, продажби от разстояние и по домовете, пакетно пътуване, повременно ползване, разпореждания за закрила на интересите на потребителите, някои аспекти от продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции и дистанционен маркетинг на финансови услуги за потребители) както и общата безопасност на стоките (отговорност за дефектни продукти, опасни имитации и обща безопасност на продуктите). Държавите-членки на ЕС е необходимо да прилагат ефективно достиженията на правото на ЕС (acquis) посредством подходящи съдебни и извън-съдебни механизми за решаване на спорове и административни системи, в това число надзор на пазара и роля за организациите на потребителите.

България постигна добра степен на привеждане в съответствие на законодателството си с достиженията на правото на ЕС (acquis) в областта на свързаните с безопасността мерки, но все още е необходимо тя да завърши своята законодателна рамка чрез пълно транспониране на съответните достижения на правото на ЕС (acquis) относно отговорността за дефектни продукти и общата безопасност на стоките. Необходими са някои промени за пълно транспониране на достижения на правото на ЕС (acquis) относно опасните имитации.

Докато институционалната и административна рамка за надзор на пазара, по отношение на общата безопасност на продуктите е подходяща, системата за надзор на пазара следва да се подобри, за да гарантира безопасността на нехранителните потребителски продукти. Следва да се засили координацията между Националния съвет за защита на потребителите и Държавната агенция по метрология и технически надзор, както и с другите изпълнителни органи и институции, а тяхното сътрудничество следва да стане по-ефективно. През август 2005 г. влезе в сила Наредба за създаване на съвет за координация и обмен на информация между органите за надзор на пазара. Въпреки това, обаче понастоящем липсата на ясен подход към потребителската политика все още възпрепятства развитието на ефективна система за надзор на пазара.

Що се отнася до несвързаните с безопасността мерки, България е транспонирала част от достижения на правото на ЕС (acquis). Необходимо е по-нататъшно привеждане в съответствие с достижения на правото на ЕС (acquis), а именно, по отношение на някои аспекти на продажби на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции, разпореждания за закрила на интересите на потребителите, повременно ползване, потребителски кредит, дистанционни договори и дистанционен маркетинг на финансови услуги на потребителите. Съответната институционална рамка е налице, но е необходимо допълнителното и укрепване, както по отношение на човешките ресурси, така и по отношение на техническото оборудване. Решението за промяна на Отдела за защита на потребителите в дирекция е положително развитие, което може да повиши значението на потребителската политика. Въпреки това обаче, новият Устройствен правилник на Министерството на икономиката и енергетиката, който включва създаването на новата дирекция остава да бъде приет.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Въпреки, че броят на заведените дела се увеличи, механизмът за помирение, ръководен от помирителните комисии понастоящем не функционира ефективно, тъй като броят на разрешените спорове продължава да бъде нисък.

Броят на организациите на потребителите се запазва на 14. Необходими са повече усилия за развитие на независимо, представително и ефективно движение на потребителите, което би помогнало на потребителите и би играло ефективна роля във формирането на потребителска политика и в надзора на пазара.

Заключение

Въпреки, че някои положителни развития може да се отбележат, необходими са особени усилия в областта на защита на потребителите и тяхното здраве. За да се приключи подготовката за присъединяване, трябва да се обърне внимание на завършването на привеждането в съответствие на законодателството с достиженията на правото на ЕС (acquis), по специално както по отношение на свързаните с безопасността, така и по отношение на не-свързаните с безопасността мерки. Допълнителни усилия са необходими за подобряване на надзора на пазара и за да се осигури подходящо изпълнение на законодателството относно свързаните с безопасността и несвързаните с безопасността мерки, включително чрез засилване на административния капацитет и структури. Напредъкът във включването на организациите на потребителите в разработването и изпълнението на потребителска политика е ограничен. Като цяло, на потребителската политика следва да се даде по-висок приоритет, което би позволило по-добро интегриране на интересите на потребителите в други области на политиката.

Глава 24: Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешни работи

Политиките на ЕС в областта на правосъдието и вътрешни работи са насочени към поддържането и по-нататъшното развитие на Съюза като пространство на свобода, сигурност и правосъдие. По въпросите, свързани с граничния контрол, визите, миграцията, убежището, трафика на наркотици и изпирането на пари, борбата с организираната престъпност, борбата с тероризма, измамите и корупцията, полицейското и съдебното сътрудничество, митническото сътрудничество, закрилата на данните и взаимното признаване на съдебните решения, както и правните инструменти в сферата на човешките права, държавите-членки трябва да бъдат подготвени да гарантират постигането на адекватни и приемливи стандарти на изпълнение. Административният капацитет трябва да отговаря на тези стандарти до датата на присъединяването. В допълнение, от особена важност е организацията на независима, надеждна и ефикасна съдебна власт и полиция. Най-развитата част от тази глава засяга достиженията на правото на ЕС (acquis) от Шенген, което изисква премахването на вътрешния граничен контрол в ЕС. Основни части от това acquis, обаче, не се прилагат към момента на присъединяването на нова държава-членка, а по-късно, след отделно решение на Съвета.

По отношение на подготовката за прилагане на достиженията на правото на ЕС (acquis) от Шенген

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

и управлението на бъдещите външни граници на ЕС, сближаването на законодателството е продължило и България сега , като цяло, е привела в съответствие законодателството си с това на ЕС относно граничния контрол и наблюдението на границите. През октомври 2004 г. бяха приети изменения на Наредбата за граничните контролно-пропускателни пунктове, които целят постигането на по-добра координация между службите на границата. През февруари 2005 г. бяха приети Наредба за охраната на речния участък от държавната граница и вътрешните водни пътища на Република България и Наредба за охраната на морския участък от държавната граница на Република България. Беше подписано споразумение между правителствата на България и Румъния за сътрудничество между органите за охрана на границата през декември 2004 г. и то влезе в сила през юли 2005 г. Законът за чужденците, приет през юли 2005 г. установява режима на влизане и престой на чужденците.България е прекратила споразуменията за опростено преминаване на границата, които бяха в сила с някои от нейните съседки

Въпреки това обаче, имаше забавяне при спазване на значителен брой срокове от Шенгенския план за действие, както беше договорено в преговорите за присъединяване. Приемането на Интегрирана стратегия за управление на границите е отложено с една година до края на 2005 г. и силно се препоръчва тя да се въведе възможно най-бързо, а България да ускори своите усилия в осъвременяването на граничните съоръжения. Сключването на меморандуми за разбирателство между агенциите за управление на границите би засилило оперативното сътрудничество и е планирано те да влязат в сила след приемането на Интегрираната стратегия за управление на границите. В допълнение, след присъединяването ще са необходими усилия за подготовка на премахването на вътрешните граници и пълно прилагане на достиженията на правото на ЕС от Шенген въз основа на по-нататъшно решение, което следва да бъде прието от Съвета. Продължаващите усилия за засилване на контрола и борбата с през-граничните престъпления трябва да бъдат повишени въз основа на задълбочен и активен анализ на риска. Това се отнася по-специално за борбата срещу трафика на хора и контрабандата на стоки, включително на оръжия и фалшифицирани евро банкноти.

Подготовката за създаване на порт за свързване към Шенгенската информационна система (SIS II) и за създаване на национална система продължи. България трябва да наблюдава ситуацията отблизо така, че наличната информация като параметри за свързване със SIS да може да бъде използвана от българските експерти, за да се ускори подготовката.

Що се отнася до управлението на бъдещите външни граници на ЕС, сериозни безпокойства съществуват относно някои от прилаганите процедури и като последица от това относно нивото на контрол, особено на летищата и морските пристанища. Комисията отбелязва със съжаление, че пристанище Несебър не фигурира в списъка на разрешените контролно-пропускателни пунктове, съобщени в рамките на техническите адаптации в контекста на Договора за присъединяване. Следователно неговия статус следва да се изясни. Процедурите за граничен контрол на всички пристанища ще трябва да бъдат изяснени. В допълнение, подходящи съоръжения за контрол на пътниците следва да бъдат въведени и контрола в тези пристанища ще трябва да бъде извършван в съответствие с шенгенските стандарти. Надзорният капацитет по международната река Дунав трябва да бъде увеличен, за предпочитане в близко сътрудничество със съответните румънски власти. Важно е да има достатъчни финансови средства в средно-срочен и дългосрочен план, за да

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

се отговори на нуждите на управление на границата, включително на текущите разходи и разходи за поддръжка.

За съжаление, официалните цифри относно нивата на подбора на кадри не могат да бъдат оповестени, но в момента изглежда, че са недостатъчни човешките ресурси за осигуряване на подходящо въвеждане на достиженията на правото на ЕС относно граничния контрол. България следва да вземе незабавни мерки за облекчаване на ситуацията. Наличността и употребата на оборудването за разкриване следва да се подобрят допълнително. Центърът за обучение в Пазарджик продължи своята дейност и осигурява начално обучение за 121 сержанта и последващо обучение за 300 сержанта през 2005 г.

Що се отнася до визовата политика, България до голяма степен е постигнала съответствие по отношение на правните разпоредби и административните структури, необходими за осигуряване на ефективно изпълнение на достиженията на правото на ЕС при присъединяване. През юли 2005 г.беше приета Инструкция за издаване визи на моряци, както и Инструкция за издаване на визи в граничните пропускателни пунктове. България все още трябва да предвиди въвеждането на визов режим за Бивша югославска република Македония и Сърбия и Черна гора, но е поела ангажимент да направи това при присъединяването. България също така постигна напредък при понататъшното привеждане в съответствие на своята политика по отношение на "положителния" визов списък. Беше подписано споразумение за безвизов режим с Уругвай през януари 2005 г. и влезе в сила през май 2005 г. Безвизови режими със Специален административен регион Хонг Конг , и със Специален административен регион Макао бяха подписани през април 2005 г. Подготвителните мерки за отмяна на визовите задължения за други държави продължават. Необходимо е България да започне подготовка за въвеждането на Визова информационна система (ВИС) с оглед на премахване на вътрешните граници при присъединяване към Шенген. По отношение на оперативния и административния капацитет, България в момента има 88 дипломатически и консулски мисии, свързани с нейните централни служби. България сериозно закъснява при инсталирането на апаратура за откриване на подправени и фалшифицирани документи в дипломатическите и консулски пунктове и в момента 50% от нейните мисии имат изискваната апаратура.

В областта на миграцията, привеждането в съответствие на законодателството е почти завършено. България е активна в своите усилия за сключване на спогодби за реадмисия. В ход са преговори с Тунис. Съществува общо задоволително ниво на сътрудничество със съседни страни относно реадмисия, въпреки че спогодби все още не са сключени с Русия и Турция. Основните административни структури са налице, но капацитетът на Дирекция "Миграция" в Министерството на вътрешните работи е необходимо да бъде допълнително засилен. Подготвя се създаването на подзаконова нормативна уредба относно функционирането на Дирекцията. Персоналът на Дирекцията се нуждае от допълнително обучение, за да се осигури правилно прилагане на достиженията на правото на ЕС. Съгласувана система за обучение за всички агенции, работещи в областта на миграционната политика (в допълнение към Дирекция "Миграция", граничната полиция, полицията и Агенцията за бежанците) следва да се разработи с оглед насърчаване на хармонизиран подход за процедури на залавяне, идентифициране и експулсиране. И накрая, съществуват значителни закъснения по отношение откриването на регистрационно-приемателен

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

център в София, а плановете за откриване на 4 други центрове са били изоставени.

В областта на убежището, България е привела своето законодателство в съответствие с Женевската конвенция от 1951 г. чрез приемане на Закон за изменение на Закона за убежището и бежанците през март 2005 г. Тези изменения въведоха ясно разграничаване между отказ, прекратяване на процедурата и оттегляне в съответствие с Женевската конвенция. Национална програма за интеграция на бежанците беше приета през май 2005 г. По отношение на оперативния капацитет, Агенцията за бежанците е ефективна, но следва да се продължи нейното укрепване. Дейности, свързани с изграждане на капацитета на органите и съдебната власт относно бежанското законодателство, процедури и практики също следва да продължат. В България продължава да съществува низходяща тенденция на молбите за убежище: през първата половина на 2005 г. 406 нови молби за убежище бяха получени в сравнение с 429 от същия период през 2004 г. България разработи основен план , който определя задачи, срокове и приоритети в процеса на подготовка за въвеждането на системата EURODAC. Съществено важно е да бъдат отделени необходимите финансови средства за изпълнението на основния план. Приоритетно се изисква стриктно изпълнение с оглед на това, България да бъде готова да въведе EURODAC преди присъединяване и да предвиди няколко месеца за изпитване на системата. Накрая, два нови приемателни центъра, единият на турската граница и другият в София са планирани, но правна пречка е причинила забавяне в процеса на подготовка.

В областта на полицейското сътрудничество и борбата с организираната престъпност България до голяма степен е приключила привеждането в съответствие на законодателството си с това на ЕС. През октомври 2004 г. България транспонира Решение на Съвета относно сигурността във връзка с футболни мачове с международно измерение. По-нататъшни скорошни законодателни инициативи включват изменения на Наказателно- процесуалния кодекс, приети през септември 2004 г. за ускоряване на до-съдебната фаза. Също така, Законът за защита на лица, застрашени във връзка с наказателното производство беше приет през ноември 2004 г., а Законът за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност беше приет през февруари 2005 г. България продължава да разширява своята мрежа от полицейски офицери за свръзка и сега има 18 такива.

По отношение на административния капацитет, беше създаден Координационен център за борба с организираната престъпност под ръководството на министър- председателя, както и Държавно-обществена консултативна комисия по въпросите на превенцията на престъпността към Министерство на вътрешните работи. Задачата на комисията ще бъде да идентифицира тенденциите в престъпността и да намери ефективни мерки срещу разпространението на престъпността във всекидневния живот. Независимо от това, остава да съществува липса на капацитет в досъдебната фаза от страна на компетентните разследващи органи и съдебната власт за ефективни действия по отношение на превенцията, разкриването, разследването и преследването на престъпленията. През октомври 2005 г. беше приет нов Наказателно процесуален кодекс, влиянието на който все още не е оценено. Постепенният процес на модернизация и реформиране на полицията, който започна през 2003 г. продължи с приемането на Стратегия относно полицейската кариера и оптимизиране на управлението на човешките ресурси в Министерството на вътрешните работи. Допълнителни усилия се изискват за реформиране на системата за обучение и за нейното адаптиране към

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

нуждите на съвременните полицейски сили. Като цяло, България е развила интензивни и плодотворни връзки, по специално с държавите-членки на ЕС , обаче, необходимо е регионалното сътрудничество, както и сътрудничеството с международните правоприлагащи агенции да бъде допълнително засилено. Споразумение между България и Турция за полицейско сътрудничество беше подписано през м.февруари 2005 г. и влезе в сила през м. юли 2005 г.

Особено сериозни безпокойства съществуват относно високото ниво на организираната престъпност в България, което досега не е било приоритет в политическия дневен ред. По-специално, честите поръчкови убийства на хора, свързани с организирани престъпни групировки представляват сериозно предизвикателство пред правовата държава. Някои видове организирана престъпност като трафик на хора, включително някои случаи на незаконно осиновяване, експлоатиране на проституция, трафик на откраднати превозни средства и застрахователни измами, както и фалшифициране на валута и документи, които са с произход от България пряко засягат държавите-членки на ЕС. Незабавни действия се изискват, за да се засили отговорът на българската държава към организираната престъпност. За да може правоприлагащите агенции да станат по ефективни, те се нуждаят от необходимите средства за борба с организираната престъпност. Те включват източници за въвеждане на разнообразни специални разузнавателни средства, с оглед на събиране на доказателства за използване пред съдилищата. От ключово значение е схемата за защита на свидетели да стане напълно действаща. За тази цел, правила за изпълнение бяха приети през септември 2005 г. Значително по-активен подход в борбата с мрежите на организираната престъпност неотложно се изисква. Допълнителни усилия са необходими за засилване на сътрудничеството и координацията между полицията, прокурорските и съдебните органи. И накрая, България има нужда да се снабди бързо с хармонизиран статистически подход относно данни за престъпността, включително разкриване и преследване.

България е осъществила добър напредък в привеждането в съответствие на законодателството си с достиженията на правото на ЕС относно изпирането на пари (вж. също Глава 4 – Свободно движение на капитали). Съществува Агенция за финансово разузнаване и тя работи задоволително. Контролът върху лица със задължение за уведомление следва допълнително да се засили. Въпреки това, обаче, резултати по отношение на наказателни преследвания за изпиране на пари все още не съществуват поради факта, че твърдяно престъпление трябва да се докаже, за да се стигне до присъда. Твърде пасивното отношение на разследващите и прокурорски органи също обяснява нулевата степен на осъждане, въпреки че за първи път може да се отчете повдигане на 7 обвинения. Също така, ефективността от защитните механизми срещу изпирането на пари е сериозно възпрепятствана от корупция, организирана престъпност и голям дял на неофициалната икономика. Обучението на съдии и прокурори относно работа по дела за изпиране на пари следва да бъде значително повишено.

Относно борбата с наркотиците, България до голяма степен завърши привеждането в съответствие на своето законодателство с достиженията на правото на ЕС. Що се отнася до борбата с контрабандата на наркотици, разпоредби за контролирани доставки и операции под прикритие за целите на международното правно сътрудничество бяха въведени в Наказателно- процесуалния кодекс, които влязоха в сила през април 2005 г. Въпреки това, обаче, досега тези средства не могат да бъдат използвани за събиране на валидни доказателства, допустими в българските

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

съдилища. Гореспоменатите изменения по този начин не опростиха значително сложния подход в българската досъдебна фаза и съществуват само ограничени резултати в преследването на главни трафиканти на наркотици. Изисквате се допълнителни изменения към Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите, за да се подобри организацията и дейността на Националния съвет по наркотичните вещества, областните съвети по наркотичните вещества и центровете за превенция и информация. България продължи да изпълнява Националната стратегия за борба с наркотиците 2003-2008 г. и нейния План за действие в общи черти съгласно сроковете. България следва да приведе своята стратегия в съответствие с новата Европейска стратегия относно наркотичните вещества (2005-20012 г.). По отношение на ограничаването на търсенето на наркотици, България все още разчита значително на финансиране от гражданското общество, особено след като средствата от държавният бюджет за тези дейности бяха ограничени през 2005 г. в сравнение с 2004 г.

Правилникът за организацията и дейността на Национално координиращо звено (НКЗ) се забавя. Следователно, не може да бъде отчетен напредък по отношение на особено необходимото повишаване на административния капацитет на Националното координиращо звено от страна на Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании. Напротив, поради скорошни промени в дефиницията на ролята и задачите на Националния център за наркомании (НЦН), които причиниха значително съкращение на персонал, бюджет и дейности, НКЗ загуби експерти, които до този момент бяха осигурени от НЦН. НКЗ в момента не е в позиция да изпълни своите задачи. Изискват се усилия също за осигуряване на по-голямо участие на български експерти в техническите срещи на Центъра. Националното информационно аналитично звено по наркотичните вещества към Министерството на вътрешните работи би могъл да стане полезен инструмент в борбата срещу трафика на наркотици, обаче все още страда от проблеми свързани с липсата на обучение, липса на достъп до аналитична база данни и трудности при обмена на информация и разследване, заедно с други правоприлагащи агенции.

По отношение на борбата с измамите и корупцията продължават усилията за изпълнение на Националната стратегия за противодействие срещу корупцията 2004-2005 г. и Програмата за изпълнение на националната стратегия за противодействие срещу корупцията 2004 – 2005 г. Българските власти направиха концентрирани усилия за ограничаване появата на дребна корупция в държавната администрация като цяло, но основният проблем остава ниският брой на случаи на разследване и преследване на случаи на корупция, включително в правоприлагащите органи и по-специално сред магистратите. Съществуват малко случаи на завършено преследване на случаи на корупция на високите нива. През февруари 2005 г. Националната стратегия за противодействие срещу корупцията беше изменена, за да включи редица мерки за борба с корупцията на високо ниво, въпреки, че сроковете за изпълнение на тези мерки са пропуснати. Като цяло резултатът за правоприлагането в областта на корупцията остава слаб. (По отношение на корупцията, вж. също глава Б.2.в. Мерки срещу корупцията в раздел Политически въпроси).

България продължава процеса на привеждане в съответствие на законодателството си със законодателството на Общността, свързано със защитата на финансовите интереси на Европейските общности и защитата на еврото срещу фалшифициране. Има сведения, че българските организирани престъпни групировки са специализирани в производството на добро качество

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

фалшиви евробанкноти. През октомври 2004 г., влезе в сила Наредба, която измени Координационния съвет за борба с престъпления, засягащи финансовите интереси на Европейските общности. Бяха приети изменения на Наказателния кодекс през март 2005 г. за по-нататъшно привеждане в съответствие на законодателството с Конвенцията от 1995 за защитата на финансовите интереси на Европейските общности (Конвенция ЗФИ) и протоколите към нея. По отношение на наказателната отговорност на стопанските ръководители, Българският наказателен кодекс е напълно хармонизиран с Конвенцията ЗФИ. През септември 2005 г. влезе в сила Законът за изменение на Закона за административните нарушения и наказания, предвиждащ отговорност за юридически лица за престъпления. През м. март 2005 г. бяха приети изменения на Наказателния кодекс, постигащи пълно съответствие с рамково решение на Съвета относно увеличаване на защита на еврото срещу фалшифициране чрез наказателни и други санкции. Административни структури за сътрудничество с ОЛАФ бяха създадени наскоро, но има нужда от по-нататъшни усилия, за да могат те да станат напълно действащи.

В областта на митническото сътрудничество, България се подготвя за присъединяване към Конвенцията за взаимна помощ и сътрудничество между митническите администрации от 1997 г. (Неапол II) и Конвенцията за използването на информационни технологии за митнически цели. Измененията на Закона за митниците, които бяха приети през м. май 2005 г. разшириха правомощията на митническите служители в сферата на митническото разследване и контрол, което ще допринесе за по-обширното приложение на разпоредбите, предвидени в Конвенцията. Приготовленията за приемане на Митническа информационна система, свързана с Конвенцията МИС се развиват по план и следва да продължат.

В борбата срещу тероризма, България е ратифицирала най-важните конвенции в тази област. Законът за въвеждане на Конвенцията за взаимопомощ по наказателни дела, влезе в сила през м. април 2005 г. Навременното ратифициране на новата от 2005 г. Конвенция на Съвета на Европа относно изпирането на пари, издирване, изземване и конфискация на приходите от престъпления и относно финансиране на тероризма би била по-нататъшна положителна стъпка в тази насока. Изискват се допълнителни усилия относно предотвратяване, разкриване, разследване и преди всичко наказателно преследване на изпирането на пари в цялостния контекст н борбата с финансирането на тероризма.

В областта на защитата на данни, България ратифицира Конвенция 108 на Съвета на Европа и има законодателство, обхващащо защитата на данни в правоприлагащите агенции. Въпреки това, обаче, тази част от достиженията на правото на ЕС изисква ефективен контролен механизъм в съответствие с acquis в Глава 3 (вж. също глава 3 – Свобода на предоставяне на услуги). Въпреки това, съществува риск България да бъде неподготвена да въведе достиженията на правото на ЕС относно защита на данните, тъй като административният капацитет на Комисията за защита на личните данни е все още слаб. Тя следва да има ефективен персонал и е необходимо да се предоставят ресурси на нейно разположение по такъв начин, че тя да стане напълно действаща и да изпълнява своите функции по тази глава чрез подобаващо концентриране върху съществените задачи, най-необходими в този момент.

В областта на съдебното сътрудничество по наказателно правни и гражданско правни въпроси

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

привеждането на законодателството в съответствие с правото на ЕС, където все още е необходимо, продължава и България трябва да бъде готова при присъединяване да прилага достижението на правото на ЕС (acquis) и да се присъедини към всички съответни конвенции. През м. февруари 2005 г. парламентът прие Закон за изменение на Конституцията, който позволява български граждани да бъдат предавани въз основа Европейската заповед за арест и през май 2005 г. беше приет Закон за екстрадицията и европейската заповед за арест, който завърши приготовленията за нейното въвеждане. През май 2005 г. беше приет нов Кодекс на международното частно право, който привежда българското право в съответствие различни разпоредби на достиженията на правото на ЕС. България определи лице за контакти на Евроюст. Административни структури за преки контакти между компетентните съдебни органи съществуват, но трябва да бъдат допълнително засилени. Независимо от това, съществуват сериозни безпокойства относно функционирането и ефективността на българската съдебна система. Корупцията остава сериозен проблем в съдебната система и това може да възпрепятства гладкото и точно въвеждане на инструментите в областта на взаимното признаване.

Няма развитие по отношение на правните инструменти за правата на човека и България все още не е подписала Протокол 12 към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи относно общата забрана за дискриминация.

Заключение

България като цяло изпълнява ангажиментите и изискванията, произлизащи от преговорите за присъединяване в областите миграция, борба срещу тероризма, митническо сътрудничество, правни инструменти за правата на човека и се очаква да бъде в състояние да изпълнява това acquis от момента на присъединяване.

Допълнителни усилия са необходими от страна на България, за да изпълни изискванията за членство по отношение на визовата политика, убежището, съдебно сътрудничество по граждански и наказателни дела, изпирането на пари и борбата срещу наркотиците. За да приключи приготовленията за членство, България трябва да подобри и ускори въвеждането на мерки в тези области. За да бъде готова България преди присъединяването, изискват се приоритетни действия за въвеждане на EURODAC. Допълнителни усилия са също необходими за пълното привеждане в съответствие на Закона за защита на личните данни и за осигуряване на ефективното функциониране на Комисията за защита на личните данни. Относно защита на личните данни (вж. глава 3- Свобода на предоставяне на услуги) се изискват допълнителни усилия за точното изпълнение на законодателството; Комисията за защита на личните данни трябва да установи стабилна административна практика и да изпълнява ефективно своите съществени задачи, за да гарантира, че България ще бъде готова да изпълни достиженията на правото на ЕС в тази област по времето на присъединяването.

Сериозни безпокойства съществуват по отношение на подготовката на България за въвеждането на acquis в следните сфери: в областите на Шенген и външните граници, на борбата срещу измамите и корупцията, на полицейското сътрудничество и борбата срещу организираната престъпност. Незабавни действия са необходими за изясняване на процедурите, които се прилагат на бъдещата

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

външна граница на Европейския съюз особено по летищата и морските пристанища, и за увеличаване на нивото на кадровия потенциал и наличността и употребата на оборудване за контрол и разкриване. Също така, спешно внимание се изисква по отношение на борбата с корупцията и организираната престъпност, които представляват предизвикателство пред правовата държава. Съществуващото антикорупционно законодателство трябва да бъде прилагано решително, особено в случаи на корупция на високи нива. В допълнение, борбата с корупцията в определени правоприлагащи агенции и по-специално съдебната власт трябва да бъде водена по един по-активен начин. На правоприлагащите агенции трябва да бъдат предоставени по-ефективни процедури в досъдебната фаза, както и обучение и оборудване, за да се борят с организираната престъпност ефективно и по един по-интензивен начин. Като цяло, сътрудничеството между агенциите по отношение на достиженията на правото на ЕС в областта на правосъдието и вътрешни работи е нужно да бъде значително подобрено, координационните структури трябва да бъдат засилени.

Глава 25: Митнически съюз

Достиженията на правото на ЕС в областта на митническия съюз се състои почти изключително от законодателство, което е пряко обвързващо за държавите-членки и не изисква транспониране в националното право. Те включват Митническия кодекс на Общността и разпоредбите по прилагането му; Комбинираната номенклатура, Общата митническа тарифа и разпоредбите за тарифната класификация, освобождаването от мита, суспендирането на мита и определени тарифни квоти; и другите разпоредби като тези относно митническия контрол върху фалшиви и пиратски стоки, наркотичните прекурсори и културните стоки и за взаимното административно сътрудничество по митнически въпроси, заедно със споразуменията на Общността в съответните области, включително транзита. Държавите-членки трябва да гарантират, че притежават необходимия капацитет за прилагане, включително връзки със съответните компютъризирани митнически системи на ЕС.

По отношение на митническото законодателство България е постигнала висока степен на привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Законът за митниците е приет през м. февруари 1998 г. и е неколкократно изменян оттогава. С последното изменение, прието през м. май 2005 г., се въвеждат разпоредби относно последващия контрол, което представлява важен напредък към привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС. В областта на митническата тарифа съществува Комбинирана номенклатура и са приети правила относно суспендирането на митата и тарифните квоти.

България е приела законодателство, насочено към привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС относно контрола на износа на стоки и технологии с възможна двойна употреба, както и с достиженията на правото на ЕС относно културните стоки.

По отношение на административния и оперативния капацитет съществува митническа администрация и нейният капацитет е в процес на укрепване. Приета е работна стратегия за

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

рационализиране на дейността по границите през периода 2002 – 2006 г. и прилагането й е в ход. Налице е добър напредък, по-специално в областта на събирането на приходи. Нараства дейността по предотвратяване, разкриване и разследване на митническите и валутни нарушения и престъпления, също и в областта на правата на интелектуална и индустриална собственост. Изискват се значителни и трайни усилия за развиването на опростени процедури, по-специално поради факта, че законът за разрешаване на извършването от Агенция "Митници" (АМ) на последващи проверки е влязъл в сила; използването на опростени процедури следва да бъде активно насърчавано от ръководството на АМ. Открит е нов граничен пункт на границата с Турция, като така се облекчава част от входящия трафик от пренатоварения контролен пункт на Капитан Андреево. Извършва се подновяване на инфраструктурата, но са необходими допълнителни усилия за намаляване на стеснените пътни участъци, както и времето за осъществяване на трафика.

В ход е прехвърлянето на контрола и събирането на вътрешни акцизи от Главна данъчна дирекция към АМ, но необходимата за тази цел законодателна база все още не е приета. В допълнение, необходимо е ангажирано и силно управление с оглед гарантирането на ефективно планиране и осъществяване на това прехвърляне.

Интегрираната митническа информационна система е пусната в действие на всички митнически пунктове и постепенно се развиват приложенията в рамките на системата. Положени са значителни усилия с оглед постигането на взаимовръзка със системите на ЕС до момента на присъединяване. Въпреки това, настъпило е значително забавяне при информационните системи, свързани с тарифите. Изискват се интензивни усилия, за да се гарантира навременното изпълнение на амбициозните планове за развитие, като също така се отчита техническият избор, направен от АМ.

С оглед подобряването на техническия капацитет на митническите си лаборатории АМ е осъвременила Стратегия за митническите лаборатории за предоставяне на съответна подкрепа при осъществяване на новите задачи, за които АМ ще носи отговорност от присъединяването (т.е. администриране на новия Закон за акцизите и на мерките за митнически контрол, свързани с Общата селскостопанска политика).

През юли 2002 г. е влязъл в сила Етичен кодекс на митническия служител и неговото прилагане е в ход. В Устройствения правилник на АМ са определени правила за почтеност и АМ активно участва в прилагането на Националната стратегия за противодействие на корупцията. В програмите за обучение се включва етично поведение на митническия служител. Корупцията, по-специално дребната корупция на граничните пунктове, обаче остава сериозен проблем. Съществени усилия са необходими за справяне с този проблем.

Заключение

Като цяло България спазва ангажиментите и изискванията, които произтичат от преговорите по присъединяване в областта на митническото законодателство и се очаква да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС в тази област от момента на присъединяване.

Необходими са особени усилия за подобряване на административния и оперативния капацитет чрез

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

завършване до момента на присъединяване на подготовката на информационните технологии в областта на системите, свързани с тарифите. Натрупаното закъснение трябва да бъде преодоляно, за да се спази амбициозният план за развитие. Съществува необходимост от укрепване на административния капацитет на АМ. Необходимо е да се развият опростени митнически процедури и тяхното прилагане да бъде активно насърчавано, последващият контрол следва да бъде засилен, а физическата инфраструктура се нуждае от допълнителни инвестиции. Следва да бъде обърнато внимание на планирането и изпълнението по прехвърлянето към АМ на отговорности за събиране на вътрешни акцизи.

Глава 26: Външни отношения

Достиженията на правото на ЕС в тази област се състоят основно от пряко обвързващо законодателство на ЕС, което не изисква транспониране в националното право. Това законодателство на ЕС е резултат от поетите от Общността многостранни и двустранни търговски ангажименти, както и от редица автономни мерки за преференциална търговия. В областта на политиката на развитие и предоставяне на хуманитарни помощи, дадена страна-кандидатка ще е необходимо да спазва законодателството на ЕС и поетите международни ангажименти в тази област, и да осигури капацитет за участие в политиката на развитие и в хуманитарната политика на ЕС.

Административните структури, ангажирани с общата търговска политика, по същество са налице и отговарят на изискванията.

България е координирала позицията и политиката си с Комисията относно Програмата за развитие от Доха (ПРД). По отношение на GATS и с оглед да бъде в пълно съответствие с ангажиментите на ЕО по GATS, България следва да извърши необходимото хармонизиране чрез приемане на изключенията на ЕС за "най-облагодетелствана нация" и ако е необходимо, да се оттегли от някои ангажименти или да приеме определени ограничения. Това ще бъде извършено в рамките на процедура за консолидиране на ангажиментите на България по GATS в тези на ЕО. Развитието на текущите преговори, свързани с услугите по ПРД, ще определи ключовите елементи в обхвата на това консолидиране. Ето защо е необходимо да продължи тясното сътрудничество и координацията с Комисията по въпросите, свързани с GATS. По отношение на стоките с възможна двойна употреба редовното адаптиране на законодателството в тази област е довело до висока степен на привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС. Въпреки това, необходимо е България да измени своето законодателство и системите за експортен контрол с оглед да се улесни влизането на България в системата за експортен контрол на ЕС към момента на присъединяването, включително в частност опростяване на двустепенната система за експортен контрол. Въпреки, че като цяло са налице административни структури с достатъчен капацитет, необходимо е да се извършат подобрения в междуведомственото сътрудничество, а именно по отношение на прилагането на експортен контрол.

България е постигнала добро ниво на съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

експортното кредитиране и са налице административни структури. Въпреки това нарастването на експортното застраховане остава много ниско.

България е оценила съответствието на сключените от нея двустранни споразумения с трети страни със своите задължения към ЕС. Тя предприема действия за денонсиране на всички споразумения за преференциална търговия с трети страни и за изменение или прекратяване на споразумения за непреференциална търговия или на други споразумения, за да ги уеднакви със съответните достижения на правото на ЕС до момента на присъединяване.

България трябва да разработи политика на развитие и предоставяне на хуманитарни помощи, която е в съответствие с принципите на ЕС, както и институционална рамка за нейното координиране и прилагане. България трябва да продължи да увеличава своя административен капацитет за участие в политиката на ЕС на развитие и предоставяне на хуманитарни помощи. През юни 2005 г. ЕС прие да се ангажира с нови временни и глобални цели по Официалната помощ за развитие (ОПР) и България трябва да създаде подходящи бюджетни разпоредби в този контекст при присъединяването си.

Заключение

Като цяло България спазва ангажиментите и изискванията, които произтичат от преговорите по присъединяване в тази област и се очаква да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС в областта на външните отношения. С оглед завършването на своята подготовка България трябва да продължи процеса на предоговаряне или прекратяване на двустранни споразумения с трети страни, за да ги приведе в съответствие с достиженията на правото на ЕС до момента на присъединяване. Освен това България трябва да създаде политика на развитие и предоставяне на хуманитарни помощи, която е в съответствие с принципите на ЕС, като освен това е необходимо да продължи напредъка при установяване на институционалната рамка за прилагането на достиженията на правото на ЕС в областта на развитие.

Глава 27: Обща външна политика и политика на сигурност

Достиженията на правото на ЕС, свързани с Общата външна политика и политиката на сигурност (ОВППС), се основават на правни актове по втория и непряко, по първия стълб, включващи правно обвързващи международни споразумения. Те се базират също така на политически декларации и споразумения за провеждане на политически диалог в рамките на ОВППС, с оглед привеждане в съответствие със становищата на ЕС и за прилагане на санкции и ограничителни мерки, когато това се изисква.

България продължава участието си в политическия диалог в рамките на ОВППС и редовно привежда позициите си в съответствие с тези на Съюза, включително санкциите и ограничителните мерки, становищата, декларациите и демаршите. Пълното прилагане на Кодекса за поведение при износа на оръжие и борбата с незаконната търговия на оръжие заслужава по-задълбочено

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

внимание. В тази област са налице административни структури с достатъчен капацитет.

Заключение

Като цяло България спазва ангажиментите и изискванията, които произтичат от преговорите по присъединяване в глава "Обща външна политика и политика на сигурност" и се очаква да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС от момента на присъединяване.

Глава 28: Финансов контрол

Достиженията на правото на ЕС по тази глава се състоят основно от общи международно приети и съгласувани с ЕС принципи на държавен вътрешен финансов контрол, които трябва да бъдат транспонирани в системи за контрол и одит на целия публичен сектор. По-специално, достиженията на правото на ЕС изискват съществуването на ефективни и прозрачни системи за финансово управление и контрол, функционално независими системи за вътрешен одит; централни звена за хармонизиране на тези две области, отговарящи за координацията и хармонизирането на методологиите, независим външен одит на системите за държавен вътрешен финансов контрол в публичния сектор (Върховна одиторска институция); подходящ механизъм за финансов контрол на фондовете на ЕС; и административен капацитет за ефективна и еквивалентна защита на финансовите интереси на ЕС.

В областта на държавния вътрешен финансов контрол, Министерският съвет наскоро е одобрил Стратегия за съвместно действие за постигане на по-пълно съответствие на ДВФК с оглед спазване на международните стандарти и най-добрите практики на ЕС. Създадена е ръководна група на ниво заместник-министър на финансите, за да наблюдава изпълнението на плана за действие. Отделни работни групи работят по изготвянето на три отделни, но свързани помежду си акта по отношение на финансовите инспекции, финансовото управление и контрол, и вътрешния одит. Следва да бъдат положени продължителни усилия, за да се гарантира съответствието между новата правна рамка и реформите в този сектор, а именно разделянето на финансовата инспекция от вътрешния одит, децентрализирането на вътрешния одит и оперативния капацитет на Дирекция "Вътрешен контрол" в Министерство на финансите, отговорна за хармонизирането на финансовото управление и контрол, както и на вътрешния одит в целия публичен сектор.

По отношение на външния одит Законът за изменение на закона за сметната палата, приет през 2004 г., е насочен към по-добро хармонизиране с най-добрите практики. Въпреки това, допълнителни усилия трябва да бъдат посветени на подобряването на административния и оперативен капацитет на тази служба, по-специално тя да се подготви за промените в системите на държавния вътрешен финансов контрол. Следва да се постигне по-добра координация с бъдещата агенция за инспекция и Дирекция "Вътрешен контрол" в Министерство на финансите.

По отношение на контрола върху разходите за структурна дейност е налице частична законодателна база. Въпреки че са направени някои подобрения на капацитета на Националния

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

фонд и на изпълнителните агенции за управление на предприсъединителното финансиране, продължава да съществува необходимост от допълнително значително укрепване на тези институции, за да се достигне изискваната степен на капацитета за управление и контрол. В допълнение, необходимо е България съществено да засили и спешно да ускори мерките, за да спази договорения график по отношение на запълването на пропуските и оценката за съответствие на Програмата за въвеждане на разширена децентрализация (EDIS) до м. март 2006 г., за да се даде възможност на службите на Комисията да извършат одита за потвърждаване преди края на юни 2006 г. Това би позволило България да бъде акредитирана за програмите ФАР и ИСПА до края на юли 2006 г.

Законодателната база по отношение на защитата на финансовите интереси на ЕС е увеличена, а именно със създаването на Съвет за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности, но все още се нуждае от допълнително развитие. По-специално, ролята на службата за координация на борбата с измамите следва да бъде по-добре определена по отношение на нейните компетенции и координация с други съответни институции и органи. България следва да приеме и прилага национална стратегия за борба с измамите, обхващаща защитата на финансовите интереси на ЕС.

Заключение

Като цяло България спазва ангажиментите и изискванията, които произтичат от преговорите по присъединяване във връзка със системите на държавния вътрешен финансов контрол и на външния одит. Следва да бъдат продължени усилията, за да се гарантира прилагането на система за силен и подходящ вътрешен контрол, отговарящ на международните изисквания и на най-добрите практики на ЕС. Остава необходимостта от по-нататъшно укрепване на съответните институции и органи.

Особени усилия са необходими, за да може България да спази ангажиментите и изискванията, които произтичат от преговорите по присъединяване по отношение на контрола върху разходите за структурна дейност, както и защитата на финансовите интереси на ЕС. Необходимо е България спешно да ускори акредитирането си за свързаната с ФАР и ИСПА система за въвеждане на разширена децентрализация чрез съществено увеличаване на капацитета за управление и контрол. В областта на защитата на финансовите интереси на ЕС службата за координация на борбата с измамите трябва да бъде допълнително развита, както и да се приеме национална стратегия за борба с измамите. Тези действия ще спомогнат да се гарантира изискваното ниво на подготвеност за стабилното и сигурно управление както на предприсъединителната подкрепа, така и на структурните и кохезионните фондове.

Глава 29: Финансови и бюджетни разпоредби

Достиженията на правото на ЕС в тази област обхващат правилата относно финансовите ресурси, необходими за финансиране на бюджета на ЕС (“собствени ресурси”). Тези собствени ресурси се

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

състоят основно от вноски на държавите-членки на базата на традиционни собствени ресурси от митнически и селскостопански мита и данъци върху захарта; ресурси на базата на ДДС; и ресурси на базата на нивото на брутния национален доход. Държавите-членки трябва да създадат подходящ административен капацитет, за да координират адекватно и да осигурят правилното изчисляване, събиране, плащане и контрол на собствените си ресурси и отчитането пред ЕС, за да се спазват правилата за собствените ресурси. Достиженията на правото на ЕС в тази област са пряко обвързващи и не изискват транспониране в националното право.

По отношение на традиционните собствени ресурси българското митническо законодателство в голяма степен е в съответствие с достиженията на правото на ЕС, и е налице административната инфраструктура, заедно с необходимата организация за събиране и възстановяване на мита, въпреки че административният капацитет следва да бъде допълнително развит, по-специално по отношение на последващия контрол, основан на данните от икономическите оператори. Българските власти сега следва да насочат внимание върху довършването на подготовката си по отношение на традиционните собствени ресурси чрез създаване на необходимите структури и процедури за събиране на данни и съобщаване на случаи на измама и нередности на Комисията (OWNRES). Те следва също така да завършат юридическата рамка и процедурните и административни договорености, необходими за събиране, отчитане и контролиране на данъците върху захарта. Изискванията за докладване и счетоводните изисквания по отношение на "А" и "Б" сметките следва да бъдат допълнително развити. По-специално, развитието на информационното приложение в модула "Митническо задължение" за управление на "А" и "Б" сметките и създаването на свързаните с това отчети автоматично изисква специално внимание. Адекватността на модула "Митническо задължение" следва да бъде преоценена и адаптирана, когато е необходимо, за да се отговори на счетоводните изисквания за традиционните собствени ресурси.

По отношение на ресурсите на база ДДС остават да бъдат направени известен брой подобрения и допълнения към предварителния отчет за основата на ДДС през 2003 г., за да се постигне приемливо ниво на коректност и пълнота.

По отношение на ресурсите на база БНД е достигнато задоволително ниво на съответствие със счетоводните стандарти по ESA 95, но все още остава известна работа до удостоверяване на пълно съответствие, по-специално по отношение на изчерпателността на националните сметки. За тази цел следва да бъде допълнително подобрен административният капацитет на Националния статистически институт, включително чрез осигуряване на достатъчен и подходящ персонал.

Заключение

Като цяло България спазва ангажиментите и изискванията, които произтичат от преговорите по присъединяване в областта на финансовите и бюджетни разпоредби и се очаква да бъде в състояние да състояние да прилага тези достижения на правото на ЕС от момента на присъединяване. Необходимо е да се продължи да се обръща внимание на развитието на подходящо ниво на административен капацитет, така че да могат да се изчисляват правилно собствените ресурси, които следва да бъдат внасяни в бюджета на ЕС.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

2. Превод на достиженията на правото на ЕС на български език

В съответствие с членове 2 и 58 от Акта за присъединяване, всички актове, приети от институциите на Съюза преди присъединяването, стават приложими в новите държави-членки и следва да бъдат публикувани в специално издание на Официален вестник на Европейския съюз и на новите официални езици. Докато институциите на ЕС поемат отговорността за окончателното редактиране и публикуване на преводите, задължение на присъединяващите се държави е да направят преводите и да осигурят задълбочена юридическа и езикова редакция. В рамките на превода на достиженията на правото на ЕС Съдът на ЕС е определил поредица от ключови решения, които следва да бъдат приоритетно преведени (представляващи около 15 000 страници).

От (понастоящем) близо 90 000 страници достижения на правото на ЕС България вече е превела повече от 95%. Въпреки това, около 60% остава да бъдат редактирани от националните власти, преди да могат да бъдат предоставени на институциите на ЕС. Капацитетът за превод и редакция все още не е достигнал необходимото количество от около 6 000 страници на месец, което се дължи главно на трудности при набирането и запазването на персонала. Пред българското правителство бе изтъкната необходимостта да се отдели на този въпрос вниманието, което той заслужава, без което публикуването на достиженията на правото на ЕС не би могло да се осъществи навреме за присъединяването на 1 януари 2007 г.

3. Обща оценка

България е достигнала значителна степен на привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на повечето политики. Усилията за укрепване на цялостния административен капацитет следва да продължат с оглед правилното прилагане на приетото законодателство.

Очаква се тя да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС, както се изисква в следните области до предвидената дата на присъединяване: хоризонтални и процедурни мерки и секторно законодателство от нов и стар подход в глава Свободно движение на стоки; свободното движение на работници, координирането на системите за социално осигуряване и гражданските права по отношение на свободно движение на хора, движение на капитали и платежни системи в областта на свободно движение на капитали; дружествено право, счетоводство и Регламентът, който заменя Брюкселската конвенция и Римската конвенция в глава Дружествено право; политика на конкуренция. По отношение на глава Земеделие до предвидената дата на присъединяване се очаква България да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС както в областта на политиката по качеството, биологичното земеделие, системата за земеделска счетоводна информация, държавната помощ, развитието на селските райони, зоотехниката, храненето на животни и фитосанитарния сектор, както и във връзка с международните споразумения за риболова и държавната помощ в глава рибарство.

Очаква се до предвидената дата на присъединяване България да бъде в състояние да прилага достиженията на правото на ЕС в областта на трансевропейските мрежи, вътрешните водни пътища, автомобилния транспорт и железопътния транспорт в областта на транспортна политика; ДДС в областта на данъчна политика; главите за икономически и паричен съюз, както и статистика; по

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

отношение на равно третиране на жените и мъжете, здраве и безопасност при работа, социална закрила и политика на заетост в областта на социална политика и заетост; по отношение на сигурността на мерките за снабдяване, енергийната ефективност и възобновяемата енергия, и ядрената енергетика в енергетика; индустриалната стратегия в областта на индустриална политика, главите за малки и средни предприятия, наука и изследвания, образование и обучение и култура и аудиовизуална политика; териториална организация в областта на регионална политика; защита на природата и качеството на въздуха в областта на околна среда; областите миграция, борба срещу тероризма, митническо сътрудничество и правните инструменти в областта на правата на човека в глава Правосъдие и вътрешни работи; законодателството по митнически съюз, външни отношения и обща външна политика и политика на сигурност; областите на държавния вътрешен финансов контрол и на външен одит в областта на финансов контрол; и по отношение на финансови и бюджетни въпроси.

На второ място, в някои области България е необходимо да положи особени усилия, за да завърши своята подготовка за присъединяване.

Това включва нехармонизираната област и обществените поръчки в глава свободно движение на стоки; взаимно признаване на професионални квалификации в областта свободно движение на хора; правото на установяване, областите банково дело, инвестиционни услуги и пазарите на ценни книжа, нормативната уредба в областта на информационното общество и защитата на личните данни в глава свободно предоставяне на услуги; изпиране на пари в областта свободно движение на капитали; повечето организации на общия пазар и механизмите за външна търговия в областта земеделие, както и общи мерки във ветеринарната област; управление на флота, инспекция и контрол, структурни действия и пазарна политика във връзка с политиката рибарство.

Това също включва областите на: въздушен транспорт и морски транспорт в транспортна политика; акцизи, пряко данъчно облагане, административно сътрудничество и взаимопомощ в областта на данъчна политика; областите на трудово право, социален диалог, обществено здраве, Европейския социален фонд (с изключение на оперативната програма за укрепване на институционалния капацитет и ефективността на публичната администрация, за която съществува сериозно безпокойство), антидискриминация и социално включване в глава социална политика и заетост; конкурентност и вътрешен енергиен пазар в областта на енергетика, мерките за приватизация и преструктуриране в областта на индустриална политика, и по-специално стоманодобивната индустрия; телекомуникации и информационни технологии; законодателната рамка и областите на програмиране, мониторинг и оценка в областта на регионална политика; хоризонтално законодателство и областите качество на водите, промишлено замърсяване и управление на риска, химикали и ГМО, ядрена безопасност и радиационна защита, управление на отпадъците по отношение на околна среда; главата за защита на потребителите и тяхното здраве; визова политика, областта на убежището, съдебното сътрудничество по гражданско-правни и наказателно-правни въпроси, борбата с наркотиците и изпирането на пари, защитата на данните в областта на правосъдие и вътрешни работи; административният и оперативен капацитет за прилагане на правилата по митнически съюз; и контрола върху разходите за структурна дейност и защитата на финансовите интереси на ЕС в глава финансов контрол.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

На трето място, България трябва да предприеме незабавни и решителни действия, за да се справи с въпросите, предизвикващи сериозно безпокойство, с оглед да бъде готова до предвидената дата на присъединяване.

Това обхваща защитата на правата на интелектуална и индустриална собственост в областта на дружествено право и застраховането на моторни превозни средства в глава услуги. Това се отнася до разплащателната агенция и Интегрираната система за администриране и контрол, както и до организацията на общия пазар на мляко, трансмисивните спонгиформни енцефалопатии (ТСЕ) и страничните животински продукти (по-специално изграждането на втори екарисаж и въвеждането на забрана за фуражи), ветеринарната система за контрол (идентификация и регистрация на животни, създаване на ветеринарни гранични инспекционни пунктове) и контрол на заболяванията по животните, търговията с живи животни и животински продукти, ветеринарно обществено здраве и хуманно отношение към животните в глава земеделие; институционални структури и финансово управление и контрол в областта на регионална политика, включително във връзка с горепосочената оперативна програма по Европейския социален фонд. В заключение, изискват се спешни действия в областта на правосъдие и вътрешни работи, по-специално по отношение подготовката за прилагане на достиженията на правото на ЕС от Шенген и за управлението на бъдещата външна граница на ЕС, както и в областта на полицейското сътрудничество и борбата с организираната престъпност, с измамите и корупцията, за да бъде България готова за членство до предвидената дата.

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

☐Приложение (165.94 Kb)

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg

Index

Chapter 1 : Резюме ..... p. 1
Chapter 2 : Въведение..... p. 4
Chapter 3 : Политически критерии ..... p. 6
Chapter 4 : Икономически критерии ..... p. 19
Chapter 5 : Ангажименти и изисквания, произтичащи от преговор . p. 28
Chapter 6 : Приложения ..... p. 93
Съдържание ..... p. 94

Copyrights © 2003-2007 Europe.bg